

ÆSOPI PHRYGIS

FABULÆ

JAM RECENTER EX

COLLATIONE OPTIMO-

rum exemplarium emendatiùs excu-

sæ, unà cum nonnullis variorum

authorum Fabulis adjectis :

Et Indice correctiori præfixo.

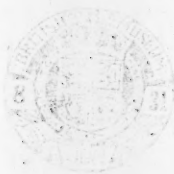

CANTABRIGIÆ.

Ex Academia celeberrima Typographeo.

MDCXXXIII.

Richard Dartington his book
E. J. Tibbott me. us

ÆSOP I V I T A

BREVISSIME EX

Maximo Planude selecta.

Rerum humanarum naturam perfecti sunt & alii, & posteris tradiderunt: Æsopus verò videtur, non absque divino auxilio cum moralem disciplinam attigisset, magno intervallo multos eorum superasse. Genus quidem traxit ex Animorio oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, sed fortunæ tuis servus: verum servitus non movit animum ejus liberum contempere. Fuit autem non solum servus, sed & deformissimus omnium suæ ætatis hominum: nam acuro fuit capite, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labiis, niger, unde & nomen adeptus est, ventrosus, valgus, & incurvus, & quod erat omnium pessimum, tardiloquentiâ, & voce obscurâ, imul & inarticulatâ, quæ omnia servitutem ei parasse videri possunt. Sed cum tali esset, tamque deformi corpore, animo tamen fuit naturâ solertissimo, & ad omne commentum felicissimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero suo immittitur: quæ digressus alacriter operi incumberebat. Cùmque ejus domino ficus agricola quidam dono dedisset, ejus dominus servo cuidam Agathopo donum ferendas commisit. Quæ Agathopus consilium inivit cum servo, ut ipsas ficas illicitè devorarent, causerenturque postea Æsopum furto ablatas edisse, ut hero domum redeunte accusaretur. Æsopo parantur flagra. Procumbit ad heri pedes miser, dilationem petit: quâ impetratâ, aquam calidam affert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conservis. Æsopus præter aquam nihil evomit: servi, unâ cum humore, ficas in terram eiciunt. Nudi nebulones flagro miserè conciduntur, laudato mirificè ingenio Æsopi. Cùm Sacerdotes Dianæ convenissent Æsopum, rogassentque ut viam illis monstraret, quæ in urbem ducebat: Is prius frugali cenâ refocillatos in viam dux ipse ducit. Ob quam hospitalitatem Sacerdotes precibus orant Dianam, ut ipsa gratiam referat homini tam bene de ipsis merito. Quo facto reversus Æsopus, in somniumque lapsus, visus est videre Fortunam affare sibi, solventem ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè lætatus Æsopus, expergiscitur, beneficiûque in hospitalitatis observationem rejicit. Non enim amplius loquendo tardus erat, sed lingua soluta expedite loquebatur. Quod cum Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Æsopo accusaretur, hominem prævenit, atque gravissimâ accusatione in odium domini induxit, adeo ut eidem præfecto ab hero Æsopus traderetur. Cùmque in potestate Zenæ foret Æsopus, convenit Zenam mercator quispiam, rogans num jumentum aliquod

ÆSOP I V I T A.

aliquod velit divendere : Respondit Zenas, jumentorum se potestatem non habere ; verum Æsopum monstrat, si hunc velit, adesse quidem. Quem cum vidisset mercator; Unde hæc tibi olla, inquit ? Anne truncus est, vel homo ? Ni vocem emitteret, utrem inflatum arbitraret : atque indignatus abiit. Æsopus ipsum sequens, Mane, inquit. Ille verò conversus, Abi, inquit, sordidissime canis. At Æsopus, inquit, Eme me, mercator : non inutile tibi sum futurus mancipium. Nam tibi domi sunt mali pueri, & in otio flentes : his me præfice Padagogum ; omnino eis ero pro larva. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit, Quanti vas hoc malum vendis ? Ille tribus ait obolis : Mercator tres obolos exponens, Nihil emi, inquit, nihil expofui Mercator. Ille cum Ephesi reliquis vendidisset mancipia, tres remanserant illi ; Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Quos cum ille nequiret divendere, Samum petiit, atque ibi expofitis his tribus, Grammatico & Cantore egregie ornatis, Æsopo verò in medio sordidissimo stante, venit Philosophus Xanthus; atque hos tres probe contuens, mercatoris commentum miratus est, cumnam inter duos bellissimos juvenes tam sordidum statuisset homuncionem. Xanthus igitur percontatur Cantorem Cujas esset ; Respondit, Cappadox sum : Quid sciret ; Respondit, Omnia. Quo dicto, risit Æsopus. Quæfivit & à Grammatico Xanthus Cujas esset ; Dixit se Lydium esse. Quid facere sciret rogante Xantho ; Omnia, inquit Grammaticus : atque iterum risit Æsopus. Discedente Xantho, rogant discipuli, ut Æsopum emat : nam reliquos nimis magno pretio æstimarat mercator. Veniens ad Æsopum Xanthus, rogat, Unde sis ; Nigrum se esse, respondit. Ille verò, Non hoc volebam, ait, sed Unde natus sis ; Ait Æsopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xanthus, sed, In quo loco natus sis ; Æsopus respondit, Matrem non renuciâsse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus, Quid facere sciret percontatur ; & ille, Nihil. Quomodo, dixit Xanthus ? Quoniam hi duo se omnia professi sunt nolle : mihi verò nihil reliquerunt. Laudatus est multis modis Æsopus à scholasticis ob hoc responsum, quoniam nullus sit uspiam inter mortales, cui cognita exploratæque sunt omnia. Xanthus empturus Æsopum, dixit, Si emero te, anne es fugiturus ? Cui Æsopus respondebat, Hoc si facere voluero, haudquaquam te uterer consultore. Quæ cum maximè placuissent Xantho, subin tulit, Sed deformis es. Atqui, ille respondit, O Philosophè, non faciem, sed mentem oportet inspicere. Xanthus, soluto à scholasticis pretio, Æsopum accipit. Inter deambulandum igitur, cum solus esset ardentissimus, Xanthus meiebat nihilominus iter peragens. Id animadvertens Æsopus, dixit se confestim fugiturum. Xantho cumnam id facere vellet exquirentes. Quoniam, inquit, si tu, cum herus sis, naturæ non potes morem gerere ; quid servo mihi faciendum ? nam si ad ministerium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem ? Post hæc accidit, Xanthum die quodam amicos ad convivium invitasse, quibus rem gratam facturum, Æsopo mandat, ut lentem coquat. Commode paratâ & costâ, Xanthus eam jubet afferri. Æsopus iussa exequitur. Xanthus, lente acceptâ, probaturus anne costâ foret satîs, digitis eam attrivit : & multas adhuc superesse putans, jussit Æsopum afferre. Præter aquam is nihil adportavit. Xantho graviter indignante, quod lentes non apponeret mensæ, respondit, Se, veluti jussisset, non lentes, sed lentem coxisse. Referuntur sententiæ aliquor Æsopi elegantissimæ, hæc videlicet : Deum ante omnia cole. Regem honora. Bene agentibus ne invide. Linguae continens esto. Mulieri nunquam credas secreta. Ne pudeat te semper dicere meliora. Fac quæ te non moestificent.

Bonum

ÆSOPIVITA.

Bonum esse non te pœniteat. Æsopus cùm apud Samios ageret, libertate donatus est; missusque Cræso regi bellum cum Samiis agenti, is suâ cùm prudentiâ, tum urbanitate, effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur. Samii multis honoribus redeuntem Æsopum exceperunt: qui, discedens ex insula, orbem peragravit: cui maximam familiaritatem fuisse memorant cum Licero rege, à quo statua aurea Æsopi iussa est erigi. Deinde, peragratâ Graciâ, Delphos pervenit, a quibus nullo affectus est honore; sed ab ipsis post salutaria prœcepta, rupe prœceps devolutus, mortuus est: cujus mors gravi pestilentia ulta, injustè occisi Æsopi indicium Delphis exhibuit.

Martinus Dorpius Joanni Leupi, Jacobo
Papæ, & Joanni Ninivitæ, erudi-
tissimis in Flandria Ludimagistris. S.

*Quidem in ea & sum, & fui semper sententia, vii
ornatissimi, quam mutare nullus queat. sed nec velim,
ut impendio plus nutantibus literis consultum putem
ab eruditis aliquot nostrâ memoriâ viris, qui classi-
cos autores castigatè ediderunt, quàm à quibusdam
gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifun-
diis omnia occupârunt. Ecquis enim non eo nomine Alarum Roma-
num suspicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, au-
sus sum & ipse quiddam minus, penè dixerim minimum, nempe fa-
bulas Æsopicas rursus emittere, non carmine quidem illas subru-
sticè conscriptas, sed prosâ oratione mirum quàm lepidè concinna-
tas, utpote à Gulielmo Gaudano tanto viro, ut ab Erasmo meo, lite-
ratorum quasi Phœnice, seriò sit laudatus. Eam opellam vobis inge-
niosæ Flandrorum juventutis præceptoribus nuncupatam dedico, eò
utique spectans, ut scholastici vestri hoc levigatorio omnem tenet-
larum linguarum stribiliginem prius abradant, quàm Lilianum no-
stram vetus, atque adeò primum apud Lovanienses politioris litera-
turæ domicilium profecti, Philosophiæ initientur. Adjeci paucula
ex Gellio, Politiano, Petro Crinito; sed selecta: Quòd si genio quo-
piam aspirante, levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculum aliquan-
do, & quædam meæ fœturæ, quæ interim parturio, pariam; dialo-
gos, carmina, prologos in actiones Plautinas, complementum Aulu-
lariæ, atque id genus alia. Cur enim, quæso, non au sim? quoniam ab-
sterrear. Auxilio videlicet fretus Thesei quondam vestri, nunc &
mei Nicolai Ruscoducensis viri (quem, tacente me, ipsi probè nôstis)
exquisitè docti, siue Philosophicas fabulas requiratis, siue venu-
stioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui cu-
ram hujus editiuncule in se omnem derivavit: in reliquis idem (quæ
est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amu-
sis sinistrâ Minervâ natis, hoc verò mihi palmarium; quando sui
similes, & omnes, & solos, in cælum ferre destinaverunt. Valete. Lo-
vanii, ex nominatissimo Liliqorum Gymnasio, ad 10. Kal. Decemb.*

EX PHILOSTRATI IMAGINIBUS.

Fabulæ se ad Æsopum, suâ in eum benevolentia, conferunt, quòd satagit sui: Fabula quippe & Homero, & Hesiodo, nec non & Archilochos in Lycambem curæ fuit: sed ab Æsopo humana omnia ad fabulas redacta sunt, sermone brutis non temere impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quispiam agit, & vulpes; & per Jovem nec equus, nec testudo muta; ex quibus pueri discant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æsopum; accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devincturæ, coronæque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam textit: risus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ se ferunt: Pictorem, fabularum curas remissiore animo indigere, non latuit. Philosophatur autem pictura & fabularum corpora: Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æsopum statuit ex illius scena confictum. Chori dux vulpes depicta est. Utitur enim eâ Æsopus ministrâ argumentum plurimorum, ceu Davo Comœdia.

INDEX FABULARUM

omnium, quæ in hoc libro continentur, secundum ordinem Alphabeti.

De

A Biere & dumis	37	Amicis duobus & urso	34.99
Accipitre columbam insequente	58	Amicis duobus & urfa	76.119
Accipitribus inter se inimicis	91	Amne suum fontem convitiis	
Adolescentibus duobus	18	laccessente	76
Adolescente & caro	19	Anguilla conquereute	62
Adolescente ex coitu infirmo, &	19	Anfere	40
Lupo	88	Anfere & grue	146
Adolescente in funere matris carente	78	Anseribus	30
Adolescente & coquo	100.119	Anu & ancillis	28
Adolescente & hirundine	132	Anu dæmonem accusante	67
Ægroto & Medico	27.112	Ape & Jove	131
Ægyptio ad fidem hort.	170	Apiario	152
Æthiope	110	Apologo ex Petro Crinito	40
Agno & lupo	19.122	Apologo Æsopi Phrygis	46
Agricola	151	Apologo ex Mantuano	26
Agricola & filiis	20	Apro & asino	3
Agricola & canibus	23.98	Apro & rustico	40
Agricola & ciconia	24	Aquila	164
Agricola mercaturam & militiam affectante	75	Aquila & cornicula	4
Agricola & poeta	83	Aquila & corvo	25
Agricola filios suos docente	98	Aquila & pica	65
Agricola & pelargo	122	Aquila filios cuniculi rapiente	
Alcedine	153	85	
Alite & pullis	37	Aquila & vulpe	106
		Aquila & corvo	107
		Aquila & homine	113
		Aranea & hirundine	58

Aranea

I N D E X.

Aranea & podagra 52 Auriga & rota currus fridente 86
 Arboribus pulchris & deformi 61

B

Ariete cum tauro pugnante 84 **B**ove & juvenco 41
 Arione & delphino 50 Bubulco 164
 Arrubus humanis & ventre 57 Buccinatore 21
 Arundine & olea 100 Butali 150

C

Asino 28.33.44 **C**alamo, five canna, & oliva 120
 Asino & equo 29.134 Camelo 33.162
 Asino & viatoribus 44 Calvo crines externos gerente 105
 Asino & vitulo 59 p. o. nativis 105
 Asino, simia, & talpa 62 Cancro & vulpe 156
 Asino & scurra 76 Cancri, matre & filio 32
 Asino aegrotante & lupis visi- Cancro & umbra 2
 tantibus 79 Cane & asino 5
 Asino laborum finem non inve- Cane venarico 9
 niente 79 Cane & lanio 18.102.
 Asino qui hero ingrato servie- Cane invido & bove 23
 bat 80 Cane mordaci 33
 Asino tubicinc, & lepore tabel- Cane & leone 42
 lario 90 Cane & hero 69
 Asino & lupo 102.135 Cane oves domini occidente 48
 Asino & Jove 133 Cane ad coenam vocato 112
 Asino & leone 147 Cane & lupo 126
 Asino sylvestri 160 Cane carnes portante 127
 Asinis 161 Cane & gallo 143
 Asino & vulpe 161.162 Canibus 155
 Asino & ranis 161 Canibus urbanis villaticum in-
 Asino & corvo 162 sequentibus 67
 Avaro 145 Cantilena tabellario placita 171
 Avaro & invido 38 Caponibus pinguibus & macro
 Aucupe 124 60
 Aucupe & palumbo 21 Carbonario & fullone 21.95
 Aucupe & frigilla 70 Carbonario & lotore 113
 Aucupe & vipera 102 Carduele & puero 71
 Aucupe & merula 103 Castore
 Avibus & quadrupedibus 13
 Avibus scarabecos timentibus 6
 Avibus plures reges eligere vo-
 lentibus 77

INDEX.

Cassiope virilia sibi amputante	Cygnus	150
101	Cygnus in morte canente re-	
Cassita	prehensio à ciconia	61
Cato & gallo	145	
Cata in foeminam mutata	109	
Cera duritiem appetente	116	
Cerva	75	
Cerva & leone	146	
Cerva & vite	146	
Cervo	147	
Cervo & ove	14	
Cervo & bobus	10	
Cervo & leone	16	
Cicada & formica	121	
Citharædo	41	
Cochleis	156	
Cochlea petente à Jove ut su-	151	
am domum secum ferre pos-		
set	81	
Columba	163	
Columba & pica	59	
Columba & cornice	163	
Columbis & milvo	8	
Coriario emente pellem ursi, à	Fabula ex Lamia Polit.	48
venatore nondum capti	73 Fabula Mancini	173
Cornice & ove	25 Fabro & cane	123
Cornice & urna	38 Facetum de erudiendo asino	170
Cornice & corvo	157 Facetum Mimacii consilium	173
Cornice & cane	4 Feli in foeminam mutata	97
Corvo & vulpecula	50 Filio senis & leone	104
Corvo & lupis	125 Florentino qui equum emerat	170
Corvo & vulpe	126 Formica	27. 159
Corvo agrotò	157 Formica & columba	131
Corvo & serpente	59 Formicis & cicada	142
Cuculo & accipitre	Furibus	156
Culice cibum ab ape petente	165 Fure & cane	8
90		
Culice & leone		

INDEX.

G		Leone rustici filiam amante	
Gallina & vulpe	136	128	
Gallina & hirundine	162	Leone & aliis	2.28
Gallina auripera	165	Leone & vulpecula	16
Gallo gallinaceo	1	Leone & rana	27.127
Gallo & cato	24	Leone & capra	29
Gallo & vulpe	166	Leone & tauro	21.128
Gallis & perdice	111	Leone & capella	38
Gallis duobus inter se certan-		Leone & venatore	38
tibus	130	Leone & mure	75
Gliribus quercum eruere vo-		Leone porcum sibi socium eli-	
lentibus	68	gente	90
Graculo	11	Leone, asino, & vulpe	128
H		Leone & homine	137
Herinaceo viperam hospi-		Leone & urso	14
tem ejiciente	82	Leone & lupo	149
Hirundine & aliis aviculis	7	Leporibus	159
Hirundine & cornice	150	Leporibus & ranis	9.134
Hinnulo	145	Lepore sese vulpi praeferente	
Hædo & lupo	9.28.156	82	
Homine, quem canis momor-		Lepore calliditatem, & vulpe	
derat	99.118	celeritatem à Jove petenti-	
Homine & ligneo deo	112	bus	87
Homine, qui in somnis aurum		Lepore & testudine	138
reperiebat	169	Lignatore	133
I		Lupo suadente histrici ut tela	
Impossibilia promittente	143	deponeret	81
Inimicis duobus	119	Lupo ovis pelle induto	83
Jove	141.158.159	Lupo pisce fluvii, maris re-	
Jove & simia	30	gnum affectante	85
Jove & corvo	122	Lupo & agno	1.129
Juvene senis curvitatem irri-		Lupo & grue	2.129
dente	64	Lupo & fucula	8
L		Lupo & capite picto	11
Leæna & vulpe	129	Lupo & vulpe	13
Legato avaro subicines		Lupo & agnis	15
decipiente	63	Lupo & cane	22
Leone senæ	3.127	Lupo & ove	159
		Lupo	

I N D E X.

Lupo & vetula	165	Mure urbano & rustico	3
Luscinia cantum accipitri pro		Mure in cista nato	57
vita pollicente	179	Mure amicitiam cum sele in-	
M		unte	80
M Arito & uxore	155	Mure liberante milvum	81
Medico & mortuo	124	Muribus & cato	121
Medico, qui infanos curabat		Musca	122
172.		Musca, quæ, quadrigis infi-	
Membris & ventre	15. 50	dens, pulverem se excitasse	
Mercurio	158	dicebat	62
Mercurio & statuário	154	Musca & formica	11
Mercurio & Tiresia	154	Muscis	154
Milite & duobus equis	70	Mustela senicula & muribus	26
Milite qui uxorem habuit liti-			
giosam	168	N	
Milvo ægroto.	6	N Autis Sanctorum auxili-	
Minacii lusoris responsione		um implorantibus	62
173		Nuce, asino, & muliere, quibus	
Monedula	158	singulis profunt verbera	79
Monedula & columba	157	Nutrice & lupo	32
Mula	124	O	
Muliere	149	O Litore & cane	147
Muliere virum morientem		Ollis duabus	34
flente	61	Opiione & agricolis	24
Muliere amatoris discessum		Ove pastori convitiantes	86
flente	62	P	
Muliere, quæ pro viro se mori		P Ardo & vulpecula	42
velle dicebat	77	Partu montium	8
Muliere ignem in domum ma-		Partu terræ	50
riti ferente	91	Pastore	163
Muliere & gallina	99. 118. 135	Pastore artem nauticam exer-	
Muliere & medico	117	cente	104
Muliere & ancillis	151	Pastore & mari	139
Muliere venefica	151	Pastore & lupo	148
Muliere maritum pediculo-		Patre & filiis	98
sum vocante	167	Patre filium ad virtutes frustra	
Mulo & equo	72	hortante	83
Mure & rana	1	Pavone	

INDEX.

Pavone & Luscinia	25	Ridenda de paucitate amico	
Pavone & pica.	27	rum Dei responfione	172
Pavone & grue	36	Ruftico & colubro	3
Pavone & monedula	144	Ruftico & angui	10
Paupere monoculo	173	Ruftico & equo	20
Philomela & accipitre	108	Ruftico & Fortuna	35
Pigritia Adolescentis	166	Ruftico & juvenco	39
Pifcatore	114. 163	Ruftico & Hercule	40
Pifcatoribus	44. 114. 115	Ruftico impetrante ut triticū	
Pifcatore & pifciculo	31. 37	abſque ariſtis naſceretur	58
Pifcatore & cinaride	56	Ruftico amnem tranſituro	58
Pifcatore & ſmaride piſce	110	Ruftico & mure	65
Piſcibus	42	Ruftico per vocem hœdi ad ju-	
Piſcibus è ſartagine in prunas		riſconſultum admiſſo	88
deſilientibus	63	S	
Porco & equo	73	Sacerdote & pyris	72
Prætorre repetundarum dam-		Sacerdote, qui caniculum	
nato	91	ſepelivit	167
Puero & fure	39	Sacerdote, Epiphania an vir	
Puero & matre	104. 138	eſſet vel ſœmina, ignor.	171
Puero & Fortuna	120	Salice & ſecuri	138
Puero oves paſcente	135	Sancti Antonii fratre, & laico,	
Puero & ſcorpione	137	& lupo	171
Pulice	141	Satyro & viatore	39
Pulice & homine	141	Satyro & ruſtico	45
Punica & malo, arboribus	140	Scarabeo & aquila	45
		Scurra & epiſcopo.	71
		Sene puellam in uxorem acci-	
		piente	64
		Sene, ob impotentiam, carnis	
		libidinem relinquire	82
		Sene, juvenem poma ſibi ſurri-	
		pientem, ſaxis dejiciente	89
		Sene mortem diſferre volente	
			92
		Sene mortem vocante	117
		Sene, qui aſinum portavit	168
		Serpente	163
		Serpente	

INDEX.

Serpente & agricola	136	Viatore	136
Serpente & cancro	148	Viatore & pera inventa	103
Simia	141	Viatoribus	152.160
Simia & vulpecula	16	Vidua virum petente	67
Simia & ejus prole	35	Vidua & asino viridi	84
Simia & duobus ejus nat's	41	Vipera & lima	14
Simia & vulpe	121	Viro, Cardinali nuper creato,	
Simia & delphino	153	gratulaturo	64
Singulari animali & vulpe	145	Viro & uxore bigamis	74
Sole & aquilone	32	Viro maligno & demone	77
Sue & cane	70. 148	Viro zelotypo	78
Sylva & rustico	15	Viro clysteres recusante	79
T		Viro amicos experiri volente	
T Alpa & matre	140	86	
T Tauro & capro	35	Viro aratrum portante	174
Tauro & mure	4	Viro avaro sacculum nummo-	
Tauris & leone	36	rum alloquente	92
Testudine & aquila	32. 146	Viro jactabundo	95
Testudine & ranis	68	Viro Apollinem tentante	95
Tigride & vulpe	36	Viro & Satyro	96
Trabe & bobus eam trahen-		Viro agricola	113
tibus	60	Viro inope & infirmo	115
Trabe bouum pigritiam incre-		Viro & uxoribus	142
pante	71	Vitula & bove	120
Tubicine	100. 123	Vitulo & cerva	131
Turdo amicitiam cum hiru-		Ulmo & filere	75
dine ineunte	65	Upupa indignè honorata	72
Thynno & delphino	101. 124	Urso & apibus	69
V		Vulpecula & ciconia	10
V Ate	130	Vulpecula & mustela	17
Vaticinatore	93	Vulpecula & pardale	43
Venatore & perdice	138	Vulpe	137
Verme & vulpe	164	Vulpe & leone	23. 94. 109
Vesps, perdicibus & agricola		Vulpe & aquila	23
140		Vulpe & feli	43
Vespertilione, rubo & mergo		Vulpe & mulieribus gallinas	
144		edentibus	60
Vespertilione & mustela	160	Vulpe carnem leporis cani	
		laudante	85
		Vulpe	

INDEX.

Vulpe & capro	93	Vulpe & larva	112
Vulpe & capite reperto	95	Vulpe esuriente	114
Vulpe & trago	108	Vulpe & pardo	115
Vulpe sine cauda	110	Vulpe à rustico in palea ab-	
Vulpe & rubo	110	scondita	170
Vulpe & crocodilo	111	Vulture aliisque avibus	29
Vulpe & venatoribus	111	Uxore in flumine perempta	
	167		

INTERPRETES.

Adrianus Barlandus.

Angelus Politianus.

Anianus.

Aulus Gellius.

Erasmus Roterodamus.

Gulielmus Gaudanus.

Gulielmus Harmanus.

Joannes Antonius Campanus.

Laurentius Abstemius.

Laurentius Valla.

Nicolaus Gerbellius Phorcensis.

Petrus Crinitus.

Plinius secundus Nevocomensis.

Rimicius.

PET

PETRI ÆGIDII
ANTUERPIANI

Hendecasyllabon ad Lectorem.

Quisquis noscere fabulas jocosas
Æsopi cupis, hunc novum libellum
Limatum, nitidum, eruditulumque,
Exili tibi compara monetâ :
Quo nec tersior est, venustiorque,
Nec jucundior est, facetiôrve ;
Seu purum inspicias stylum Latinum,
Sen tu bestiolas legas loquentes.
Quin & sensiculis scatent amœnis :
Ut vita instituenda cuique, monstrant.
Hunc nec barbarus ore Zoileo
Pinset, deprimet, atque lancinabit :
Hinc vel Religiosuli probabunt,
Qui tecti piceo caput cucullo
Ipsis sunt Cynicis severiores.
Nullos quippe docet feros amores,
el, quæ lādere testulam juventæ
flent, illecebras licentiores.
Quid plura moror? Libellus iste
orsus nobilis, elegans, Latinus :
carum est simul omnium libellus.

ÆSOPI

ÆSOPI FABULÆ.

De Gallo Gallinaceo.

Allus gallinaceus, dum vertit stercorarium, offendit gemmam; Quid, inquit, rem sic nitidam reperio? Si gemmarius reperisset, nihil esset eo latius, ut qui pretium sciret. Mihi quidem nulli est usui, nec magni aestimo: in eo quidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. Per *gemmam*, artem sapientiâque intellige; per *gallum*, hominem stolidum & voluptuarium. Nec stolidi artes liberales amant, cum usum earum nesciant: nec voluptuarius, quippe cui una placeat voluptas.

De Lupo & Agno.

*L*upus, ad caput fontis bibens, videt agnum procul infra bibentem: accurrit: agnum increpat, quod turbare fontem. Trepidare agnus, supplicare ut parcat innocenti; se, quando longè infra biberit, potu lupi ne potuisse quidè turbare, nedum voluisse. Lupus contra intonat; Nihil agis, sacrilege: semper obes: pater, mater, omne tuum intrusum genus sedulo mihi adversatur. Tu mihi dabis hodie penas.

MOR. Vetus dictum est; *Ut canem cadas, facile inveniri vacatorem.* Potens, si libet nocere, facile capit nocendi causam. Satis peccavit, qui resistere non potuit.

De Mure & Rana.

*B*ellum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps. Mus validus sub herbis latitans ex insidiis ranam adortus. Rana, viribus melior, pectore & insultu valens, aperto Marte hostem laceffit. Hasta utrique erat juncea. Quo certamine procul viso, mus adproperat: dumque præ studio pugne neuter sibi capet, utrumque bellatorem mus rapit ac laniat.

MOR.

MOR. Idem evenire solet fastidis civibus, qui accensi libidine domi-
nandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes, plerunque etiam & vitam
in periculo ponunt.

De Cane & Umbra.

Canis tranans fluvium rictu vehebat carnem. Splen-
dente sole, ita ut sit, umbra carnis lucebat in aquis:
quam ille visam avidè captans, quod in faucibus erat per-
didit. Itaque tum rei, tum spei jacturâ perculsus, primum
stupuit: deinde animum recipiens, sic elatravit; Miser
deerat cupiditati tuæ modus. Satis superque erat, ni desi-
puisses: jam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

MOR. Monemur hac fabellâ modestiæ, monemur prudentiæ, ut cupidi-
tati sit modus, nè certa pro incertis amittamus. Astutè certè Terentianus illi
Sannio; Ego, inquit, spem pretio non emam.

De Leone & quibusdā aliis.

Cum ove quibusdāque aliis pepigerat leo, venatio-
nem fore communem. Itur venatum: capitur. cervus.
partiuntur. Singulis singulas partes tollere, ut convenerat
incipientibus, leo irruguit; Una, inquiēs, pars mea est, quia
sum dignissimus. Altera itidem mea est, quia viribus præ-
stantissimus. Porro, quia in capiendo cervo plus sudave-
rim, vendico tertiam. Quartam denique partem ni conces-
seritis, actum est de amicitia. Socii, hoc audito, discedunt
vacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

MOR. Rara semper fuit fides; apud hoc seculum rarior est; apud poten-
tes & est & fuit semper rarissima. Quocirca satius est, ut vivas cum pauperibus. Qui
enim cum potentiore vivit, necesse habet sæpe de suo jure concedere. Cum
aequali æquale tibi jus erit.

De Lupo & Grue.

Lupo voranti ovem fortè ossa hæere in gula, ambi-
orat opem. Opitulatur nemo. Omnes dictitant, culiss-
eum pretium voracitatis. Tandè blanditiis multis plu-
ribusq; promissis gruem inducit, ut, collo longissimo in gula
inserto, os infixum eximeret: voranti autem premium illi
fuit.

fit: Ineptâ, inquit, abi: non sat habes quod vivis? vitam debes mihi: si libuisset, licuit premordere collum tuum.

MOR. Tritum est, *Perire quod facis ingrato.*

De Rustico & Colubro.

Rusticus, repertum in nive colubrum frigore propè eneectum, domum tulit, adjecit ad focum. Coluber, ab igne vim virûsque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus, correptâ sude verbis verberibûsque cum eo injuriam expostulat; Num hanc referat gratiam; num vitam erepturus sit illi, qui vitam ipsi dederit.

MOR. Fit interdum ut ob sint tibi, quibus tu profueris; & malè de te mereantur ii, de quibus tu bene sis meritis.

De Apro & Asino.

Dum iners asinus irrideret aprum, ille indignans frendebat: *Malum quidem, ignavissime, fueras meritis: sed etiamsi tu pœnâ fueras dignas, tamen ego indignus qui a te pœnas sumam. Irride tutus, impune tibi licet: tutus enim es ob inertiam.*

MOR. Demus operam, ut, cum indigna nobis audiamus, aut patiamur, nè indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & pernici plerunque gaudent, si quisquam bonorum eis resistat: magni pendunt, haberi se dignosulatione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.

De Mure urbano, & Mure rustico.

Libitum est urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus rusticus; invitat; apparatus; itur cœnatum. *De promit rusticus quicquid reposuerat in hyemè, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris daminat inopiam, urbis subinde laudat copiam. Remeans, ducit secum in urbem rusticum, ut, quæ verbis jactitârat, re comprobaret. Incunt convivium, quod urbanus splendide comparâras.*

Inter epulandum auditur in sera murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus, & insuetus & loci ignarus, agere se tueri. Discedente famulo, redit urbanus ad mensam; vocat rusticum. Ille vix tandem metu deposito prorepat. Invitantem ad pocula urbanum, percontatur num hoc periculum crebrum sit. Respondet ille, quotidianum esse; contemni oportere. Tum rusticus, Quotidianum, inquit? Mehercule, tua dapes plus fellis quam mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate meam inopiam, quam cum tali anxietate illam copiam.

MOR. Divitiæ præ se ferunt quidem voluptatem: sed si introspicias, habent pericula & amaritudinem. Eutrapelus quidam fuit, qui, cum inimicis suis quam maximè nocere veller, divites eos faciebat; disitans, ita se eos ulcisci, quippe accepturos cum divitiis ingentem sarcinam curarum.

De Aquila & Cornicula.

Aquila nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruerre piscem. Accedens cornicula dat consilium: suadet subvolare, & è sublimi cochleam in saxa precipitare; sic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut presteletur casum. Precipitat aquila, frangitur testa, subripitur piscis à cornicula, dolet elusa aquila.

MOR. Noli quibusvis habere fidem; & consilium, quod ab aliis accipis, fac inspicias. Multi enim consulti, non suis consultoribus, sed sibi consulunt.

De Corvo & Vulpecula.

Pradam nactus strepitat in ramis corvus. Videt vulpecula gestientem: accurrit. Corvum, inquit, plurimam salute impertit vulpes. Sæpenumero audieram famam esse mendacem, jam re ipsa experior. Nam ut hæc forte jam prætereo, suspiciens te in arbore, ad volo culpans famam. Fama enim est, te nigriorem pice esse, & video candidiorem nive. Meo sanè iudicio cygnos vincis, & hederam formosior albâ es. Quod si ut plumis, ita & voce excelsas,

las, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hac assentatiunculâ illectus corvus, ad canendum apparat. Apparanti verò è rostro excidit cascus: quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demum miserum corvum pudet, pigetque sui, & jactarâ rei misto pudore dolet.

MOR. Nonnulli sic avidi laudis sunt, ut cum suo probro & damno amment assentatorem: ejusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quod si vitaveris jactantiam, facilè assentatorum pestiferum genus vitaveris. Si tu volis esse Ibraiso, usquam deerit tibi Gnabo. Terenti.

De Leone senectute confecto.

Leo, qui in juventute complures suâ ferocitate fecerat inimicos, in senectute exolvit pœnas. Reddunt rationem bestia: dente aper, cornu petit taurus. Inprimis asellus vetus ignavia nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo; Hi quibus olim vocui, jam vicissim nocent, & meritò: sed hæc quibus aliquando profui, jam vicissim non prosunt, imò etiam immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

MOR. In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si vultum mutarit fortuna, ulciscuntur quos lausisti. Et inter amicos fac habeas discrimen. Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ; quæ quidem fortuna simulac jurata fuerit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, si non inimici fuerint. Meritò queritur Ovidius,

En! ego non paucis quondam munitus amicis,

Dum flavit velis aur a secunda meis:

Ut fera timbofo iunuerum aquora vento,

In mediis lacerâ puppe relinquitur aquis.

De Cane & Asino.

Dum blandiretur canis hero & familia, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns altiùs gemit: cœpit eum pigere sortis: iniquè putat comparatum, canem gratum esse cunctis, pasci que de mensa herili, idque otio, ludòque consequi: sese contrà portare clitellas, cadè flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odiosum.

Si hæc fiant blanditiis, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviam, subsilit, pulsat ungulis. Exclamante hero, accurrere servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste vapulat.

MOR. Non omnia possumus omnes, ut ait Virgilius in Bucol. *Nec omnes omnia decet.* Id quisque velit, id timeat quod possit. Nani scimus id quod Græcè significamus εἰ μὴ, ὅπως λυπάς, id est, *Asinus lyarum vel lyra.* Sic autem Boetius, *Asinus ad lyram positus.* Repugnante natura irritus est labor,

Tu nihil inuita dices faciesve Minervæ; test. Horatio.

De Leone & Mure.

Leo, estu cursuque defessus, sub umbra, fronde super viridi quiescebat. Murum autem grege tergum ejus percurrente, experrectus, unum è multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum se esse cui leo irascatur: clamitat. Reputans ille in nece tantilla bestiolæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ita multo post, leo fortè, dum per saltum currit, incidit in plagas: rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quarit nodos, quesitos invenit, inventos cerrodit; leo è plagis evadit.

MOR. Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut sunt res humane instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, etsi potest, timebit vel vili homini nocere: qui autem non timeat nocere alteri, valde desipit. Quid nās Quia, etsi jam potentia fretus, neminem metuit, forsitan olim erit ut metuat. Constat enim evenisse claris magnisque regibus, ut vilium homuncionum vel gratia indiguerint, vel iram muerint.

De Milvo ægroto.

Lecto decumbebāt milvus, jam ferme moriens: Matrem orat precatum ire deos. Mater respondet; Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violasset.

MOR. Decet venerari superos. Illi enim pios juvant, impiis adversantur.

In felicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus presentes sint vocati.

De Hirundine & aliis aviculis.

Cum primum coeptum est seri linum, hirundo suadet aviculis impedire sementem, dictitans sibi fieri insidias. Irrident illæ; stultam vatem hirundinem vocant. Surgente jam lino, & virescente, rursum monet evellere sata. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cum nē tunc quidem consulentem audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam: init cum eo fœdus, cohabitât, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

MOR. Multi nec ipsi consulere sibi r. d. unt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cum in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat superque consilii est; hoc, inquit, & illud factum oportuit. Sed præstat esse Prometheus, quàm Epimetheus. Fucro hi fratres. Nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem: quod declarat interpretatio nominum.

De Ranis & earum Rege.

Gens ranarum, cum esset libera, Jovi supplicabat dari sibi regem. Ridere Jupiter vota ranarum. Illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellement. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quasi sat fluvium. Territæ silent rana; regem venerantur. Accedunt pedetentim propius: tandē abjecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusu est, & contemptui. Lacesunt rursum Jovem: orant regem dari qui strenuus sit. Dat Jupiter ciconiam. Is per strenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obviam fit, vorat. De hujus igitur sevitia rana frustra quæstæ sunt. Jupiter non audit: nam & hodie adhuc queruntur. Vesper enim ciconiâ cubitum eunte, ex antris egressæ rauco ululatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Jupiter, ut quæ regem clementem sint de-

precata, jam ferant inclementem.

MOR. Perinde atque ravis, evenire solet plebi: quæ si regem paulò mansuetiorem habet, ignavum & inertem esse causatur; optat aliquando contingere sibi virum. Contrà, si quando nacta est regem strenuum, huius sævitiam damnat, prioris laudat clementiam: sive quòd semper præsentium nos pœnitet, sive quòd verum est verbum, *Nova veteribus esse potiora.*

De Columbæ & Milvo.

Columbæ olim bellum gessere cum milvo: quem ut expugnarent, delegerunt regem sibi accipitrem. Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segniùs ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incepti, satius fuisse putantes, pati bella milvi, quàm tyrannidem accipitris.

MOR. Neminem suæ fortis nimium pigeat. Nihil est (teste Flacco) ab omni pane beatum. Equidem suam sortem, modò tolerabilis sit, mutare non optem. Multi, novâ sorte quæ sit, veterem rursus optarunt. Ità plerique ingenio vario sumus omnes, ut nosmet nostri pœniteat.

De Fure & Cane.

Furi aliquando panem (ut sileat) porrigenti respondit canis; *Insidias tuas novi: panem das, quò desinam latrare, sed ego tuum munus odi; quippe si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.*

MOR. Cave parvi commodi causâ amittas magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantùm benignè dicunt, sed & benignè faciunt.

De Lupo & Sucula.

Parturiebat sucula. Pollicetur lupo se custodem fore factûs. Respondet puerpera, *Lupi obsequio se non egere; si velit pius haberi, si cupiat gratum facere, longiùs abeat: Lupi enim officium constare, non præsentia, sed absentia.*

MOR. Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore, sed sui; suum querentes commodum, non tuum.

De partu montium.

Olim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumstant, monstri quippiam non sine pavore expectantes. Parturiunt tandem montes, exit mus. *Tunc omnes risu emori.*

MOR.

MOR. Hanc fabellam tangit Horatius,

Parvium montes, nascetur ridiculus mus.

Notat etiam jaſtantiam. Jaſtabundi enim, eum magna proſitentur & offen-
rant, vix parva faciunt. Quapropter Thraſones illi juſe ſunt materia joci &
ſcommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plerumque enim gravior
periculo eſt periculi metus, imò ridiculum eſt quod metuimus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur.

C Anem venaticum, qui jam ſenuerat, inſtigat herus;
frustra hortatur, tardi ſunt pedes, non properat. Pre-
henderat ſeram, ſera edentulo elabitur. Increpat herus
verbere & verbo. Canis reſpondet, debere ſibi jure ignoſci;
jam ſenuiſſe, at juvenem fuiſſe ſtrenuum. Sed, ut video, in-
quit, nil placet ſine fructu: juvenem amâſti, ſenem odiſti.
Amâſti prædabundum, odiſti tardum, edentulum. Sed ſi
gratus eſſes, quem olim juvenem frugis cauſâ dilexiſti, ſe-
nem fructuoſe juventutis gratiâ diligeres.

MOR. Reſcè canis. Nam, teſte Naſone,

Nil, niſi quod prodeſt, charum eſt: En! detraxe menti

Spem fructus avida, nemo petendus erit.

Præteriti commodi nulla eſt memoria, futuri autem gratia non magna, præ-
ſentis commodi ſumma.

Turpe quidem dictu; ſed, ſi modò vera ſaceremur;

Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

Sylvâ inſolito mugiente turbine, trepidi lepores rapide
ſoccipiunt fugere. Fugientibus cum obſiſteret palus, ſte-
tère anxii, utrinq; comprehenſi periculis. Quodq; majoris
eſſet incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas.
Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac diſertior.
Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus eſt: Corporũ
quidem agilitas nobis eſt, ſed animus deeſt. Hoc pericu-
lum turbinis non fugiendum, ſed eſt contemnendum.

MOR. Omni in te opus eſt animo. Jacet virtus ſine confidentia. Confi-
dentia enim dux & regina virtutis eſt.

De Hædo & Lupo.

CApra, cum eſſet paſtum itura, hædum domi conclu-
dit, monens aperire nemini dum redeat ipſa. Lupus,
qui

qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores: voce caprissat, jubens recludi. Hædus dolum præsentiens, Non aperio, inquit: nam etsi vox caprissat, tamen equidem per rimulas lupum video.

MOR. Obedire parenti filios, ipsis est utile; & juvenem seni decet auscultare.

De Cervo & Ove.

Cervus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat infcia; tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutioni dies: adest: monet cervus ovem. Illa it infcias. Quod enim promiserat, excusat factum id metu, & præsentia lupi; Votum extortum non esse servandum.

MOR. Sententia juris est, Vim vi repellere licet. Ex hac fabella nova quædam nascitur, Fraudem fraude refellere licet.

De Rustico & Angui.

Rusticus quidam nutrierat anguē. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Evadit ille non sine vulnere. Postea rusticus deveniens ad paupertatem, ratus est id infortunii propter anguis injuriam sibi accidere. Igitur supplicat angui ut redeat. Ille ait, Ignoscere se, sed redire nolle; neque fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis; livorem vulneris defuisse, superesse tamen memoriam.

MOR. Ei, qui semel fidem solvit, iterum habere fidem vix est tutum. Injuriam quidem condonare, id sanè misericordix est: cavere autem sibi, & decet, & prudentix est.

De Vulpecula & Ciconia.

Vulpecula vocavit ciconiam ad cœnam: Opsonium in mensam effundit: quod, cùm liquidum esset, ciconia frustra rostro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa avis, pudetq; pigetque injurie. Post plusculum dierum redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas situm erat plenum opso-

opsoniis: quod quidem vas, cū esset arcti gutturis, vulpēcula opsonium licuit videre & esurire, gustare non licuit: Ciconia rostro facile exhausta.

MOR. Risus risum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem,

De Lupo & Capite picto.

Lupus in officina sculptoris caput humanum repertum versat; miratur, sentiens, id quod erat, nihil habere sensus. O pulchrum, inquit, caput! Est in te artis multum, sed sensus nihil.

MOR. Externa pulchritudo, si adsit interna, grata est. Sin alterutrā carentum est, præstat externā quā internā careas. Illa enim sine hac interdum incurrit odium, ut stolidus eo sit odiosior, quò formosior.

De Graculo.

Graculus ornavit se plumis pavonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pavonum genus. Illi tandem, intellectā fraude, stolidam avem coloribus nudarunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epistolarum libro narrat de cornicula. Ait eam olim adornatam collectis, quæ avibus exciderant, plumis: postea autem cū unaquæque avium suam plumam decerpisset, ridiculam fuisse.

Nē, si fortē suas repetitum venerit olim

Grex avium plumas, moveat cornicula risum,

Furtivis nudata coloribus.

MOR. Notat hæc fabula eos qui se gerunt æquo sublimius; qui cum his vivunt, qui & ditiores sunt & magis nobiles: quare sæpe inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probè Juvenalis monet, *Sacculus è caelo descendit, γωδ δὲ τρωτόν*, hoc est, Nosce teipsum.

De Musca & Formica.

Musca altercabatur cum formica: se nobilem, illam insignibilem; se volitare, illam repere; se versari in tectis regum, illam in cavernis latere, segetem rodere, aquam bibere; se splendide epulari jactabat, & hac tamen

otio

otio nancisci. E regione, formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam: muscam vagam esse, se stabilem: sapere formicæ grana & fluentia, quod muscæ pastilli & vina; atque hac se non segni otio, at strenuâ operâ nancisci: porro formicam letam esse & tutam, charam omnibus, exemplar denique laboris; muscam anxiam, cum periculo esse cunctis infestam, cunctis inuisam, exemplar denique segnitiei: formicam hyemis memorem alimenta reponere; muscam in diem vivere, hyeme aut esurituram, aut certè morituram.

MOR. Qui pergit quæ vult dicere, ea quæ non vult audire. Musca, si bene dixisset, bene audisset. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obscura cum securitate, quàm cum periculo splendida.

De Rana & Bove.

Rana cupida equandi bovem, se distendebat. Filius hortabatur matrem cæpto desistere: Nihil enim esse vanam ad bovem. Illa secundum intumuit. Clamitat natus, Crepes licet mater, bovem nunquam vinces. Tertium autem cum intumuisse, crepuit.

MOR. Cuique sua dos est. Hic formæ, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis: unumquodque suo decet esse contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisque semet consulat: nec inuideat superiori, quod miserum est; nec quod stultitia est, certare optet.

De Equo & Leone.

Venit ad equum comedendum leo: Carens autem præ senectâ viribus, meditari cœpit artem; medicum se proficetur, verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem, orat ut inspiciens sentem medicus educat. Paret leo. At equus, quantâ potuit vi, calcem leoni impingit, & se continuo coniecit in pedes. Leo vix tandem ad se reversus, (ictu enim prope exanimatus fuerat) Pretium, inquit, ob stultitiam fero; & in jure effugit: dolum enim dolo ultus est.

MOR.

MOR. Odio digna est simulatio, & simulatione capiendi. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert; sed qui, cum hostis sit, benevolentiam simulat, is demum timendus est, & odio dignissimus.

De Equo & Asino.

Equus, phaleris sellâque exornatus, cum ingenti hinc nitu per viam currebat. Currenti autem onustus assellus fortè obstabat. Equus irâ fremebundus, & fræna ferox spumantia mandens; Quid, inquit, tarde, ignave, obfistis equo? Cede, inquam, aut proculcabo te pedibus. Assellus, contrà rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem provolanti & cursum intendenti crepat inguen. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, deinde carrario venditur. Postea cum carro venientem videt assellus, & affatur, Hæus bone vir, quid istuc ornati est? ubi aurata sella, bullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic, amice, necesse fuit evenire superbienti.

MOR. Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modesti: Sed quia prosperitate insolescunt, adversitatem incurrunt. Eos qui videntur felices monuerim esse cautos; etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunii esse, fuisse felices. Accedit ad curculum infelicitatis id quoque mali, Contemnentur ab iis quos ipsi contempserunt; & illudent eis, quos ipsi rivere.

De Avibus & Quadrupedibus.

Avibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrunque spes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Vespertilio autem relictis sociis, deficit ad hostes: vincunt aves, duce & auspice aquilâ. Transfugam verò vespertilionem damnant, uti nè ad aves unquam illi sit reditio, uti nè luci unquam sit volatus. Hæc causa vespertilioni est, ut non nisi nocturno volet.

MOR. Qui cum sociis adversitatis & periculi participes esse renuit, prosperitatis & salutis expertus erit.

De Lupo & Vulpe.

Lupus, cum præda satius esset, in otio degebat. Accedit vulpecula: seiscitatur otii causam. Sensit lupo infidias

dias fieri suis epulis; simulat morbum esse causam: orat vulpeculam deprecatur ire deos. Illa, dolens dolum non succedere, adit pastorem; monet patère latebras lupi: hostem enim securum posse inopinatò opprimi. Adoritur pastor lupum, mactat. Illa potitur antro & prædâ. Sed fuit illi breve sceleris sui gaudium: nam, non ità multò post, idem pastor & ipsam capit.

MOR. Fœda res invidia est, & ipsi interdum autori quoque perniciosa, Flaccus, Epistolarum lib. 1.

Invidus alterius rebus macrescit opimis.

Invidiâ Siculi non invenière tyranni

Majus tormentum.

De Cervo.

C*ervus, in perspicuo fonte se conspiciatus, probat pro-cera frontis & ramosa cornua; sed tibiærum exilitatem damnat. Fortè, dum contemplatur, dum judicat, intervenit venator: fugit cervus Ocyor pilis, & agente nimbos ocyor Euro. Insectantur fugientem canes. Sed cum intrâisset condensam sylvam, implicata sunt ramis cornua. Tum demum tibiæ laudabat, & cornua damna-bat, quæ fecere ut præda esset canibus.*

MOR. Fugienda petimus; petenda fugimus. Placent quæ efficiunt; quæ conferunt, displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam ubi sit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinem sitam opinamur, in quibus tamen multum laboris est & doloris. Pulchrè id significat Lyricus ille noster;

Sapius ventis agitur ingens

Pinus, & celsa graviore casu

Decidunt iustri, feriuntque summos

Fulmina montes.

De Vipera & Lima.

I*N fabrica offendens limam vipera, coepit rodere. Sub-risit lima, Quid, inquiens, inepta? Quid agis? Tu tibi antè contriveris dentes, quàm me atteras, quæ duritiem eris præmordere soleo.*

MOR.

MOR. Etiam atque etiam vide quicum tibi res sit. Si in fortiorem dentes acuas, non illi, sed tibi nocueris.

De Lupis & Agnis.

Lupis & agnis, quibus naturâ est discordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obsidibus. Lupi suos catulos, oves canum cohortem dedere. Quietis ovibus ac pascentibus, lupuli matrum desiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdusque solutum clamitant, ovésque canum præsidio destitutas laniant.

MOR. Inscitia est, si in fœdere tua præsidia hosti tradas. Nam qui hostis fuit, hostis forsitan nondum esse desiit; fortassis & causam ceperit, cur te nudatum præsidio adoriatur.

De Sylva & Rustico.

Quo tempore etiam arboribus suus sermo erat, venit rusticus in sylvam; rogat ut ad securim suam tollere liceat capulum. Annuuit sylva. Rusticus, aptatâ securi, cepit arbores succidere. Tum, & quidè serò, pœnituit sylvam suæ facilitatis: doluit seipsam esse causam sui exitii.

MOR. De quo bene merearis, vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in auctoris abusi sunt perniciem.

De Membris & Ventre.

Pes & manus ventrem olim incusarunt, quòd ab otioso eo lucra ipsorum vorarentur. Iubent aut laboret, aut aliè petat. Supplicat ille semel atque iterum. Negant tamen manus alimentum. Exhausto inediâ ventre, ubi cœpère omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officiosa esse: verùm id serò. Nam venter, desuetudine debilis, cibum repulit. Ità cuncti artus, dum ventri indident, cum ventre pereunte pereunt.

MOR. Perinde atque in membrorum societate est, ità se habet societas humana. *Membrum eget membro: amicus eget amico.* Quare mutuis officiis, mutuis operibus urendum est: neque divitiæ, neque dignitatum apices hominem satis tuentur. Unicum & summum præsidium, complurium amicitia est.

De Simia & Vulpecula.

Simia vulpeculam orat ut partem caudæ sibi donet ad stegendas nates; illi enim esse oneri, quod sibi foret usui & honori. Respondet illa, nihil nimis esse; & se malle humanam caudam suam verri, quam simiæ nates tegi.

MOR. Sunt qui egent; sunt quibus superest: nulli ramen divitum id moris est, ut re superflua beet egenos.

De Cervo & Bobus.

Cervus, venatorem fugiens, conjecit se in stabulum: boves orat, ut in præsepi latitare liceat. Boves tutum esse negant; mox enim & dominum & famulum affuerunt. Ille securum se esse ait, modo nè ipsi prodant. Intrat famulus, occultum feno non videt, exit. Gestire cervus, & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & civo & consilio gravis, Facile, inquit, erat, hunc (qui talpa est) fallere: sed ut herum (qui Argus est) lateas, Hic labor, hoc opus est. Mox deinde introgreditur herus; qui, ut servi negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cervi deprehendit sub feno cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

MOR. In adversis rebus & periculis, latebræ difficiles sunt inventus; aut quia miseros, ut coepit, fortuna exagitat; aut quia ipsi metu impediti, & inopes consilii tenet imprudentia produnt.

De Leone & Vulpecula.

Leo egrotabat, viscebant animalia, unam officinam disserente vulpecula. Ad hanc legatum mittit leo cum epistola, quæ venire admoneat; gratissimam rem egroto fore ejus unius præsentiam; nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuat. leonem enim primum quidem amicissimum esse vulpecula, ideoque percipere ejus colloquium.

De

Deinde agrotum esse, & decumbere, ut etiamsi (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, Optare se ut leo convalescat, idque oraturam superos; ceterum minimè visuram; terreri enim se vestigiis. Quæ quidem vestigia cum omnia sint antro leonis adversa, & nulla aversa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum. Horat.

Olim quòd vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.

MOR. Cave fidem habeas verbis. Ni caveris, sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa sunt iudicanda.

De Vulpecula & Mustela.

Vulpecula, longâ inediâ tenuis, fortè per angustioremm rimam ad cumeram frumenti repfit: in qua cùm probè pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi distentus impedit venter. Mustela luctantem procul contem-
plata, tandem monet, si exire cupiat, ad cavum macra redeat, quò macra intraverat.

MOR. Videas complures in mediocritate lætos esse atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mæstos incidere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi molestiis obrutos. Hanc fabellam sic Horatius canit, lib. 1. Epist. 7.

Fortè per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti: post hæc, rursus
Ire foràs pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istuc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra subissi.

De Equo & Cervo.

Equus gerebat bellum cum cervo. Pulsus tandem è pascuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine: descendit in campum: victus antea jam fit victor. Sed tamen hoste victo, & sub jugum misso, ipse victor necesse est serviat homini. Equitem fert dorso, frenum ore.

C

MOR.

MO R. Dimicant multi contra paupertatem : quâ per fortunam & industriam viâ, sæpe victoris interit libertas. Domini quippe & victores paupertatis servire incipiunt divitiis, anguntur avaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec (iusto quidem avaritiæ supplicio) partis rebus audent uti. De hac re Horatius, lib. 1. Epistolarum, 10, Epist.

*Cervus equum pugna melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, frænūque recepit.
Sed, postquam victor violens discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænū depulit ore.
Sic, qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet aternū, quia parvo nesciat uti.*

ÆSOPI FABULÆ,

ADRIANO BARLANDO

INTERPRETE.

De duobus Adolescentibus.

Adolescentes. duo opsonium apud coquum sese empturos simulant. Coquo alias res agente, carnem alter è canistro surripit : dat socio ut sub veste occulat. Coquus subreptam sibi carnis partem ut vidit, furti utrumq; cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Jovem nihil habere; is verò qui habuit, nil se abstulisse identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; sed is inspexit, is scit per quem jurâstis.

MO R. Si quid peccavimus, id statim non sciunt homines; at Deus omnia videt, qui sedet super cœlos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, oppressius prudentiusque peccabitur.

De Cane & Lanio.

*C**anis in macello cū lanio carnem abstulisset, in pedes sese continuo quantum potuit coniecit. Lanius, jacturâ rei percussus, primum tacuit: deinde animum recipiens,*

capiens, sic procul acclamavit, O furacissime, curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: post hac autem cautius observaberis.

MOR. Hæc fabula significat, plerisque omnes tum demum fieri cautiore, ubi damnum acceperint.

De Cane & Ove.

Canis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamat. Illa it inficiat. *Milvus, lupus, vultur, accersuntur: rem affirmant. Damnatur ovis: damnatum canis rapit ac deglubit.*

MOR. Fallis testimoniis opprimi quamplurimos, tum nemo nescit, tum hæc quam optime docet fabellula.

De Agno & Lupo.

Agno comitanti caprum lupo fit obviam: rogitat cur relicta matre olidum potius sequatur hircum, suadetq; ut ad distenta lacte matris ubera redeat; sperans ita fore, abductum ut laniet. Ille verò, Mater me, ô lupe, inquit, huic commisit: huic summa cura servandi data est: parenti potius quam tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, subductum mox discerpere.

MOR. Noli omnibus fideni habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodesse, sibi interim consulant.

De Adolescente & Cato.

Cum adolescens quidam in deliciis amoribusque usurpasset catum, Venerem precibus fatigavit, ut catum in fœminam transfiguraret. Commisere scit, & audit orantem Venus: fit metamorphôsis, quæ adolescenti miserè amanti perplacuit; nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubicium, ridetur, luditur. Nec verò ita multo post, percipiens experiri Dea nunquid catus cum corpore intasset & mores, per impluvium immitit musculum. Ibi risu pror-

sus atque ludo res digna accidit. Conspectam illico bestiolam insequitur muliercula. Venus indignans fœminæ vultus in catum mutavit.

Cum pedibûsque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus: & cauda est mutatis addita membris.

MOR. Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt.
Nimisque difficile est assueta relinquere.

Horat. Naturam expellas furcâ licet, usque recurret.

De Agricola & Filiis.

Complures habebat agricola adolescentulos, iiq; inter se discordes fuere: quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, apposito fasciculo, jubet singulos brevi circumdatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur etatula. Solvit pater, redditq; singulis virgulam: quam cum pro suis quisque viriculis facile frangeret; O, inquit, filioli, sic concordēs vos vincere poterit nemo: Sed si mutuis volueritis seuire vulneribus, atque intestinum agitare bellum, eritis tandem præde hostibus.

MOR. Docet hic Apologus, Concordiâ parvas res crescere, discordiâ magnas dilabi.

De Rustico & Equo.

Rusticus equum vacuum, asinumq; sarcinulis egregie onustum producit ad viam. Defessus asellus equum, sibi onera ut adjuvet, orat, si saluum velit. Negat facturum equus. Asellus tandem sarcine pondere gravatus procumbit; moritur. Herus omne onus, mortui quoque aselli corium, in equi dorsum reclinat. Quibus cum ille deprimeretur, Me miserum, inquit! merito meo sic nunc excrucior, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.

MOR. Monemur hac fabulâ, ut oppressis subveniamus amicis. Cuius nostri (inquit Plato) partem sibi patria vindicat, partem amici.

De Carbonario & Fullone.

Fullonem invitabat carbonarius, ut secum in unis edibus habitaret. Fullo, Non est, inquit, mi homo, istud mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, nè, quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo est.

MOR. Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur sceleratorum hominum consortium, velut pestem quandam, devitare.

Trahunt (inquit Campanus) hominem sodalitia: commercia etiam in mores penetrant, & perinde quisque evadit, ut ii quibuscum versatur.

De Aucupe & Palumbo.

It venatum anceps: videt nidulantem procul in altissima arbore palumbum: adproperat: denique insidias molitur: premit fortè calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviso exanimatus malo, Me miserum, inquit! dum alteri insidior, ipse dispereo.

MOR. Significat hæc fabula, nonnunquam eos suis artibus circumveniri, qui res novas moliantur.

De Buccinatore.

Buccinator quidam ab hostibus capitur; adducitur. Trepidare ille, supplicare ut parcant innoxio; se, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam gestaverit, hominem nè potuisse quidem occidere, nedum voluisse. Illi contra murmure tum sævo, tum verberibus intonant; Nihil agis, scelus, maximè nocet, atque nunc hic trucidabere; quod, cum ipse (ut fateris) sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas evibrasque animos.

MOR. Gravissimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satis prònis principibus, ut iniquè agant, consulant, atque huiusmodi quidam ad illorum aures occidunt: Quid etiam dubitas? An te Principem esse oblitus es? An non tibi quod lubeat, licet? Tu legibus maior: in te Legirupæ nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tui nihil possident, quod tuum non sit. Tu potes & servare & perdere. Tibi fas est, opibus dignitatèque augere quem visum sit. Fas est ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant: Tibi nihil non honestissimum futurum.

De Lupo & Cane.

Lupus canis ante lucem in sylva fortè fortunà fit obviam; salutat, adventum gratulatur: denique rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit; herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidissima, nunquam sub die dormito, tum universa familia non dici potest quàm sim gratus. Næ tu, inquit lupo, multò es felicissimus, ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus; quòcum ô utinam commorari & mihi liceat! nullum me animantium esset uspiam fortunatius. Canis, novi status cupidissimum videns lupum, effecturum se pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modò de pristina ferocia aliquid remittere, & servitutem servire velit. Stat sententia: Lupo libitum est deambulare ad villam: sermones edunt in itinere prorsus jucundissimos. Postea verò cùm illuxit, contritum canis collum videns lupo, Quid sibi vult, inquit, ô canis, tua isthac prorsus depilata cervix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmorderéque nonnunquam: Id egrè ferens herus, crebris me tundeat verberibus, prohibens etiam, nè quem præter furem lupumque adorirer: ego sic vapulando victus sum, & mitior factus, hocque genialis sevitiæ servavi signum. Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur, ô canis, cum tua isthac servitute: mihi mea potior est libertas.

M O R. Obtabilis est humili casâ dominum esse, & panem atrum vorare, quàm in amplissima regia opiparis mensis frui, & obnoxium trepidumque degere: nam libertas sublimi exulat aulâ, ubi accipienda venit; & mussitanda injuria est.

De Agricola & Canibus.

Agricola, cūm ruri plusculos hyemasset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare: interficit oves, mox & capellas, postremò boves quoque mactat, ut habeat quo inediâ penè exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fugâ querere constituunt; sese enim non victuros diutius, quando nè bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo utebatur operâ, pepercit herus.

MOR. In quam domum mercedis gratiâ te tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eò dementiæ prolabuntur, ut vel seruos infortunatio, malo, & damno libenter mactent.

De Vulpe & Leone.

Vulpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atq; iterum id fortè animal contemplata, trepidare & fugitare. Cūm jam tertio obtulisset sese obviam leo, tantum absuit ut metuerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adierit salutaveritque.

MOR. Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos quos antea aspicere vix ausi fuimus.

De Vulpe & Aquila.

Vulpecula proles foras excurrerat: ab aquila comprehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa; ut captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam, ad pullos subvolat. Vulpes, correptâ face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cūm jam arborem conscendisset, Et ipsa nunc te, inquit, tuosque, si potes, tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvisque liberis: tuum, quicquid habeo, reddidero.

MOR. Per aquilam, potentis atque audacis animi homines intellige; per vulpem, pauperculos, quos calumniis premere, contumeliisque afficere, divitiis æquè studium est. Verum, quando est sua & formicis ira, impotentes ii acceptam interdum probè ulciscuntur injuriam.

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anseribusque sata depascentibus, laqueum pratendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamatans; & nec gruem nec anserem esse, sed avium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulo semper inservire, eundemque senio confectum alere consueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verum cum nocentibus postquam te cepimus, cum eis quoque morieris.

MOR. Qui flagitium committit, & is qui impuris se adjungit socium, pari pœnâ plectuntur.

De Gallo & Cato.

VEnit ad gallum comedendum catus: non satis autem habens ad nocendum causa, gallum criminari occipit, obstreperam esse avem dictitans, utpote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergescit. Ille se innocentem ait, cùm sic excitet ad opera mortales. Catus interea intonat; Nihil agis, scelestè: cum matre rem habes, nec à sorore abstines. Id gallus quoque cùm expurgare niteretur; Nec hoc, inquit perseverantiùs sæviens catus, quicquam faciet: tu mihi hodie discerpêris.

MOR. Vetus dictum esse ait Goliel. Gaudanus, *Ut canem cadas, faciliè inveniri baculum.* Malus, si libitum fuerit, quo jure, quâque injuriâ, te præcipitem dabit.

De Opilione & Agricolis.

PVer editiore pratulo oves pascebat, atque per jocum tæterque quaterque lupum adesse clamatans, agricolas undique exciebat. Illi sæpius illusi, seriò auxilium imploranti dum non subveniunt, fiunt oves præda lupo.

MOR. Si mentiri consueverit quispiam, huic, si quando verum narrare oceperit, haud faciliè habebitur fides. Superiori Apologo finitimus est ille apud Horat. lib. 2. Epist. 17 de Plano scurra jocus.

*Nec, semel irrisus, triviis attollere curat
Fracto crure Planum: licet illi plurima manet*

Lacryma,

*Lacryma, per sanctam juratus dicat Osirim,
Credite, non ludo: crudeles, tollite claudum.
Quare peregrinum, vicinia rauca reclamatur.*

De Aquila & Corvo.

Rupe editissima in agni tergum devolat aquila. Videns id corvus, imitari, velut simia, gestit aquilam: in arietis vellus se dimittit, dimissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus projicitur pueris.

MOR. Non aliorum, sed sua se quisque virtute æstimet. Tuo te pede metire, inquit Horatius. Id velis, id tentes quod possis.

De Cane invido & Bove.

Praesepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille sese surrigens, prohibere. Bos, Dii te cum tua isthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec me vesci sinis.

MOR. Eo sunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipsi mentis inopiâ assequi nequeant.

De Cornice & Ove.

Strepitat in ovicula dorso cornicula. Ovis, Cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix, Scio, inquit, quibus insultem; placidis molesta, fœvis amica.

MOR. Impotenti & sincero perpetuè est cum malis parata certatio. Illiditur solo innocentissimus quisque: nocentis verò, ac præferocis hominis auribus obstrepit nemo.

De Pavone & Luscinia.

Pavo, apud summi Jovis sororem, & conjugem Junonem, queritur, lusciniam suave cantillare; se ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno; Dos sua à diis cuique: luscinia cantu, tu plumis longè superas: unumquenque suâ sorte decet esse contentum.

MOR. Quæ dii largiuntur, grato sumamus animo, neque majora quæramus. Superi semeye agunt nihil.

De

De Mustela fenicula & Muribus.

Mustela, præ senio viribus carens, mures jam, ita ut solet, insequi non valebat; meditari cœpit dolum; in farinula colliculum se illatebrat, sic sperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad unum omnes à mustela vorantur.

MO R. Ubi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. *Lysander Lacedæmonius* subindè dicere solebat, Quò non perveniret leonina pellis, vulpinam assumendam esse. Quod sic lucidiùs dixeris, Vbi virtus non satis potest, adhibenda est astutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

Rusticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma: hero lecta donabat urbano: qui, illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad sese transtulit. Ea veterrima repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus periêre. Quod cùm patrifamilias nunciaretur, Heu! difficile est, inquit, annosam transplantare arborem: Satis superq̃ fuerat (si franos mea novissem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam sic Mantuanus cecinit,

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Unde dare urbano dona solebat hero.

Ast herus, illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.

At quia malus erat senior, translata repente
Aruit, & proles cum genitrice perit.

Heu! malè transfertur, senio cùm induruit arbor,
Inquit herus: fuerat carpere poma satis.

MO R. Qui nimium sapiunt, atque inconcessa sequuntur,
Desipiunt: cohibet qui sua vota, sapit.

BARLANDI

BARLANDI FABULÆ.

De Leone & Rana.

Udire vocem visus leo, profiliit: substitit non sine trepidatione, magni quippiam expectans. Egreditur tandem aquis ranula. Leo, deposito metu adproperans, bestiolam proculcat pedibus.

MOR. Verat hic Apologus inanes timores, ut illa à Guliel. Gaudano versa Fabula de partu montium.

De Formica.

S*itiens venit ad fontem ut biberet formica; incidit fortè in puteum: opitulatur eminus, ex arbore dejecto ramo, columba. Ramum conscendens formica servatur. Adest, columbam ut capiat, aucups: non sinit formica: aucupis pedem arripit mordicus: avolat columba.*

MOR. Docet hæc fabula præclarè, meritis referendam esse gratiam.

De Pavone & Pica.

G*ens avium, cùm liberè vagaretur, optabat sibi dari regem. Pavo se inprimis dignum qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto, Pica, O rex, inquit, si, te imperante, aquila nos perstrenuè, ut solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto servabis?*

MOR. In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo spectanda: opus est prudentiâ.

De Ægroto & Medico.

M*edicus curabat agrotum: ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantiâ periit.*

MOR. Bihacitatem & libidinem nisi quis maturè reliquerit, aut nunquam perveniet ad senectutem, aut perbreve est habiturus senectutem.

De

De Leone & aliis.

Leo, asinus, vulpes, erunt venatum: capitur ampla venatio: capta partiri iussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugit leo: asinum rapit ac laniat. Postea, vulpecula id dat negotii: que astutior, cum, leoni longè optimâ propositâ parte, sibi vix minimam particulam reservâisset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa; Hujus me, inquit, calamitas docuit; mortuum asinum ostendens.

MOR. Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

De Hædo & Lupo.

Efenestra prospectans hædus, pratercuntem lupum convitiis incessere audebat. Cui lupus; Non tu, ait, scelestè, mihi convitiaris, sed locus.

MOR. Et tempus & locus semper audaciam addunt homini.

De Asino.

Asinus, de hortulani sevitia querens, Jovi supplicat alium dari herum. Exaudire Juppiter vota asini: dat tegularium: apud quem cum tegulas graviorâque tergo vectaret onera, accessit rursum ad Jovem: orat dari qui mitior sit. Ridere Juppiter. Ille tamen non destitit instare, orare, usque adeo donec perpelleret. Dat illi coriarium: quem ubi pernovit asellus, Me miserum, inquit, qui dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo (quantum auguror) parceret!

MOR. Semper damnamus quæ præsentia sunt, & nova appetimus, quæ (ut dici solet) veteribus non sunt potiora.

De Anu & Ancillis.

Anus quedam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam lucefceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum excitabat ad opus. Ancille, quotidiani tandem negotii commotæ radio, gallum obtruncant,

cant, sperantes, jam necato illo, in medios sese dies dormituras: sed hac spes miseram frustrata est. Hera enim, ut interemptum gallum rescivit, intempestâ deinceps nocte surgere jubet.

MOR. Non pauci, gravius malum dum student evitare, in alterum divertum incidunt. Pervulgatum est,

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Asino & Equo.

Asinus beatum putabat equum, quod pinguis esset, & in otio degeret: se verò infelicem dicebat, quod macilentus esset, ac strigosus, quotidièq; ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multò post ad arma conclamatum est. Tum equus Non equitem dorso, non frænum reppulit ore, nec telum corpore. Hoc viso, asinus magnis diis gratias agebat, quod non equum se, sed asinum fecissent.

MOR. Miseri sunt, quos vulgus beatos iudicat; & non pauci beati, qui se miserrimos putant. Suior crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non considerans, in quantas res & sollicitudines distrahatur, dum interim ipse cum optima paupertate cantillat.

De Leone & Capra.

Edit à rupe ambulanti capram fortè conspiciat leo, monet, ut potiùs in viride pratum descendat. Capra, Facerem fortassis, inquit, si tu abesses; qui mihi non istud suades, ut ego inde ullam capiam voluptatem, sed ut tu habeas quod vores famelicus.

MOR. Omnibus nè habeas fidem. Quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.

De Vulture aliisque Avibus.

Annum se natalem celebrare adsimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat. Veniunt pleraque omnes; venientes magno plausu favoribûsq; accipit; acceptas laniat vultur.

MOR. Non sunt amici omnes qui blandè dicunt, aut benignè se facere velle simulant. Hinc Ovidius, *Melle sub Hyblæo sape venena latent.*

De

De Anseribus.

Anseres unâ cum gruibus agrum vastabant; quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos conspiciatæ volent grues; capiuntur anseres; qui impediti corporis onere, subvolare non poterant.

MOR. Expugnatâ ab hostibus urbe, facile se subducit inops: at dives servit capus. In bello divitiæ magis oneri sunt quàm usui.

De Jove & Simia.

Jupiter scire percipiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, convocare jubet quicquid uspiam est animantium. Concurrunt ad Jovem undique: aderat jam alitum pecudumque genus: inter quas & simia, deformes catulos brachio gestans, cum advenisset, à risu nemo temperare potuit: quin etiam Jupiter ipse profusè admodum risit. Ibi continuò simia ipsa, Imò, inquit, novit & Jupiter judex noster, catulos meos magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Eidyl.

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ; ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De Quercu & Arundine.

Fastus olim atq; adeò insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est; Si nunc, inquiens, pectus animosum est tibi, procede agendum ad pugnam, ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo quercus tantam exultationem, fortitudinisq; jactationem vanam nihil mirata, sic respondit; Certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget; nam etsi in omnem partem mobilis, tempestates

states tamen pervinco sonoras: tu, si semel vasto rex Æolus antro lucantes emisserit ventos, concides, & mihi tum rideberis.

MOR. Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui (nullâ etiam laceffiti injuriâ) aliis insultant.

De Piscatore & Pisciculo.

Piscator, jacto in aquam hamo cibus illito, pisciculum eduxit. Orat obsecrâtque captivus, se minutulum ut abire sinat, & adolescere, ut postea majore potiatur. Piscator, Ego, inquit, spem pretio non emam: quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut, quicquid possem, mall'em auferre potiùs in præsentia.

MOR. Hæc nos monet fabellâ, nè certa incertorum spe unquam amittamus. Quid enim stultius, ut est apud Ciceronem, quàm incerta pro certis habere?

De Formica & Cicada.

Appetente hyeme, frumentum in arcam ad solem traherat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quodcunque potes, atque addis acervo? Respondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica, Si, ait, æstate cantare soles, meritò nunc esuris.

MOR. Monemur hæc fabellâ, dum adhuc robur corporis adest, quærere ea quibus imbecilla sustentetur senectus. Per hyemem, senectutem intellige; per æstatem, adolescentiam; & florem illum ætatis.

De Leone & Tauro.

Leonem fugiebat taurus; in hircum incidit: is cornu & caperas à minitabatur fronte. Ad quem plenus ira taurus, Non tua, inquit, in rugas contracta frons me ter-ritat, sed immanem metuo leonem, qui nisi tergo hereret meo, jam scires, non ita parvam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

MOR. Calamitosus non est addenda calamitas. Sæ miser est, qui semel es-

ANIANI FABULÆ

A GVLIELMO HAR-

MANNO, D. AUGUSTINI

Ordinis canonico interprete mutata.

De Nutrice & Lupo.

NUtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, datum iri lupo. Lupus id fortè audit, spe cibi manet ad fores. Puer tandem fletu, obrepente somno. Regreditur lupo in sylvam jejunus & inanis. Vulpes ubi sit præda sciscitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data sunt: puerum plorantem abjicere minabatur nutrix, at fefellit.

MOR. Femina non est adhibenda fides.

De Testudine & Aquila.

CEperat testudinem tedium reptandi. Si quis eam in cælum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustulit eam aquila. Poscit premium. Non habentem fodit ungibus. Ità testudo, quæ concupiit videre astra, in astris vitam reliquit.

MOR. Tuâ sorte sis contentus. Fuere nonnulli, qui, si mansissent humiles, poterant esse tuti; facti sublimes, inciderunt in pericula.

De Cancris, Matre & Filio.

CANCrum retrogradum monet mater, antrorsum ut eat. Filius respondet, Mater, I præ, sequar.

MOR. Nullum reprehenderis vitij, cujus ipse queas reprehendi.

De Sole & Aquilone.

SOL & Aquilo certant uter sit fortior. Conuentum est Sexperiri vires in viatorem, ut palmam ferat, qui excusserit manticam. Boreas horrisono nimbo viatorem aggredditur. At ille non desistit, amictum gradiendo duplicans. Assumit vires sol, qui, nimbo paulatim evictio, emollitur radios. Incipit viator astuare, sudare, anhelare.

Tandem

Tandem progredi nequies, capiat frigus opacum, atque sub frondoso nemore, abjectâ manticâ, resedit: ita soli contigit victoria.

MOR. Quicum certes, etiam ar. ue etiam vide. Nam etsi tu fortis es, est forsitan alius te fortior: aut si non fortior, certe callidior, ut consilio suo tuum vincat robur.

De Asino.

A Sinus venit in sylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in pascua, greges armenta que ter-ritat, & fugat. Venit qui perdiderat, querit at suum asinum. Asinus viso hero occurrit: imò cum rugitu suo incurrit. At herus prehensis, quæ extabant, auriculis, Alios licet, inquit, fallas; ego te, aselle mi, probe novi.

MOR. Quod non es, nec te esse similes: non doctum, cum sis indoctus; non divitem, non nobilem, cum sis pauper & ignobilis, te jautes. Vero enim com-petto, rideberis.

De Rana & Vulpe.

R Ana egressa paludem, in sylvis apud feras medi-
nam profitetur. Ait, se nec Hippocrati, nec Galeno
cedere. Cateris habentibus fidem, illuxit vulpes. An hæc,
inquit, medicine habebitur perita, cui sic pallet os? Quin
curet seipsam. Sic illuxit vulpes: est enim rana os ceruleo
colore.

MOR. Stultitiæ est, profiteri quod nescias, & ridiculum.

De Cane mordaci.

C Ani subinde homines mordenti, ut sibi quisque cave-
ret, alligavit dominus nolam. Canis, ratus virtuti
sue tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad
hunc canem aliquis jam etate & auctoritate gravis, mo-
uens eum nè erret: nam ista, inquit, nolam duci est tibi in
dedecus, non in decus.

MOR. Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vitio.

De Camelo.

C Amelus, sui poenitens, querebatur tauros insignes ire
geminis cornibus, se inermem objectum ceteris ani-
malibus.

malibus. Orat Jovem donare sibi cornua. Ridet Jupiter stultitiam cameli: nec modò votum negat, verùm & aurículas bestia decurtat.

MOR. Sit quisque fortunâ contentus suâ. Etenim multi fortunam secuti meliorem, incurrere pejorem.

De duobus Amicis & Urso.

Duo amici faciunt iter: occurrit in itinere ursus. Unus arbore conscensâ, periculum evitat: Alter, cùm spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Homine spiritum continente ac motum, ursus qui mortuis parcat, ratus cadaver esse, innocuus discedit. Percurrente postea socio, quidnam bestia dixisset jacenti in aurem: hoc monuisse, ait, Nè unquam cum illiusmodi amicis iter facerem.

MOR. Rara avis in terris, nigroque similis cygno, fides est. Verum amicorum res adversæ & pericula designant.

De Equite calvo.

Eques calvus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri spirante Boreâ: ac dum malè observat capillatum galerum, subito apparet calvities. Tollit calvinum corona, nec non & ipse ridet. Quid novi est, inquit, avolare capillos alienos, cùm olim defluerint qui fuerint mei?

MOR. Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit. Socrates verò, cùm accepisset in foro alaram, hoc modo respondit, Molestum esse nescire homines, quando debeam prodire cum galea.

De duabus ollis.

Due ollæ steterè in ripa: altera erat lutea, altera area. Utramque tulit vis fluvii. Luteæ collisionem metuenti respondet area, nè quid timeat: Sese enim nè collidantur satis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum, seu te mecum flumen colliserit, cum meo utrumque fiet periculo. Quare certum est à te separari.

MOR.

MOR. Satius est vivere cum socio pari, quàm cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.

De Rustico & Fortuna.

Rusticus, cum araret, offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit telluri, qua hunc edidisset. Fortuna, videns nihil honoris haberi sibi, ita est secum locuta, Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus; at eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium votis & clamore sollicitabit.

MOR. Beneficio accepto, grati sumus bene de nobis merenti. Ingritudo enim digna est etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.

De Tauro & Capro.

Fugit leonem taurus; venit ad speluncam, querens latibulum. Intranti occurSAT cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit; Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verum si abierit, quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR. Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum, caper est. Quisquis enim à miserorum injuriis non temperaverit, si (ut est fortuna mutabilis) miseriis redierit felicitas, nimirum nocuisse miseris eum poenitebit.

De Simia & ejus prole.

Omnes animantes suo conspectui Jupiter adesse jusserrat, cujusnam soboles esset pulcherrima, Judicaturus. Properant ferae, advolant aves, nec non ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit, Maneat, cui faverit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto subrisit & Jupiter.

MOR. Et nos & nostra nobis placent. Sed de nobis & de nostris factis aliorum sit judicium, nè, si ipsi judicemus, eum simia rideamur.

De Pavone & Grue.

PAvo & grus una cœnant. Pavo se jactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis supervolat pavo, animoso volatu penetrare nubes.

MOR. Nemo alterum contempserit. Sua cuiq; dos, sua cuique est virtus. Qui tuâ virtute caret, forsân habet quâ careas tu.

De Quercu & Arundine.

VAlidiores Noto effracta quercus in flumen precipitatur: dùmque fluitat, haret fortè ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo & declinando se esse tutam; inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum: Nec mirum esse quòd quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupivit.

MOR. Potentiori nè resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundissimus Poëtarum Virgilius,

Nate deâ, quò fata trahunt retrahuntque sequamur:
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride & Vulpe.

Venator jaculis agitabat feras. Tigris jubet oves feras absistere; sese unam ait bellum confecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem e pralio, telumque extrahentem percontatur vulpes, quisnam valentem belluam tam valde vulnerasset: Respondet, se authorem vulneris haud nôsse: verùm ex vulneris magnitudine capere se conjecturam, aliquem fuisse virum.

MOR. Fortes plerunque sunt temerarii; & ars vim, ingenium fortitudinem superat.

De Tauris & Leone.

Quatuor fuere tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculum. Vidit leo simul pascentes; etsi esuriit, tamen conjunctos aggredi metuit.

metuit. Primum dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

MOR. Concordiâ nihil est firmitus : discordia etiam fortes reddit imbecilles.

De Abiete & Dumis.

Fertur olim abies despicere dumos : jactat se proceram esse, locari in adibus, cum velo stare in navibus; dumos autem humiles, viles, nulli usui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum; Tu sane, abies, tuis gloriare bonis, & nostris insultas malis. Verum nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cum tu sonanti detruncare securi, quam velles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem!

MOR. Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc secuta est ac tutæ; illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis,

— Celsa graviore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulmina montes.

De Piscatore & Pisciculus.

Subductus hamo pisciculus, orat piscatorem se dimittat. Ait modò se à matre fuscum, atque mensam, cum adhuc minutus sit, non multum juvare : Si dimittat, postea grandem ultro ad hamum ejus rediturum. Piscator negat se dimissurum prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, scio : quid sim habiturus, nescio. Ego spem pretio non emam.

MOR. Certum præstat incerto, præsens futuro, etsi nonnunquam exile commodum omissum attulit magni.

De Alite & Pullis ejus.

Ales positos in segete pullos monet, ut, dum ipsa abest, diligenter attendant, si fiat sermo de occatione. Reducenti à pastu matri, pulli anxii narrant dominum agri operam illam mandasse vicinis. Respondet, nihil esse periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum esse

amicos. Iterum jubet illa, ut sint securi. Tertiò, ut audiret ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare, Jam (inquit) tempus est ut fugiamus. Vicinos & amicos non timui, quia non venturos sciui. Timeo dominum: illi enim res cordi est.

MOR. Sorordes alienis in rebus plerique sumus: quòd si quid rectè curatum velis, alteri ne mandes, sed cures ipse.

De Avaro & Invido.

Duo homines orabant Jovem, cupidus & invidus. Mittitur à Jove Apollo, per hunc ut eorum votis satisfiat: dat hic utrique optandi liberam facultatem hac conditione, ut, quodcunque petisset alter, id ipsum alter acciperet duplicatum. Hæret diu cupidus, cum nihil putat fore sat'is. Petit tandem non pauca: Et duplum accipit forcius. Porro invidus hoc petit, ut ipse uno privetur oculorum, latens socium mulctandum esse utroque.

MOR. Avaritiam quid potest satiare? Invidia vero dementius est nihil, quæ, dummodo noceat alteri, sibi met imprecatur malum.

De Leone & Capella.

Videt leo pendere dumosa de rupe capellam. Suadet descendere, ut in campo thymum salicèsq; carpat. Recusat capella descendere; verba quidem ejus hand sanè mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

MOR. Cogita, quis quid iudexat. Multi suadent utilia, non tibi, sed sibi.

De Cornice & Urnâ.

Sitibunda cornix reperit urnam aquæ: sed erat urna profundior, quàm ut posset à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tum, lectos ex arena scrupulos injectat; hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR. Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentiâ & consilio.

De Leone & Venatore.

Litigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Post longa jurgia venator ducit leonem.

leonem ad Mausoleum, in quo sculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id satis esse indicium. Homines enim sculperre quod vellent, ait: quod si & leones forent artifices, jam virum sculptum iri sub pedibus leonis.

MOR. Quisque, quoad potest, & dicit & facit quod suæ parti & causæ putat prodesse.

De Puero & Fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat causam flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquas urnam auri. Homo exiit se, insilit in puteum, quarit. Vase non invento, conscendit, atque ibi nec puerum, nec suam invenit tunicam. Puer quippe sublatâ tunicâ fugerat.

MOR. Palluntur interdum, qui fallere solent.

De Rustico & Juvenco.

ERat rustico juvencois vinculi omnisq; jugi impatiens. Homo astutus bestia refecat cornua (cornibus enim petebat) tum jungit non currui, sed aratro, nè, ut solet, herum pulsaret calcibus. Stivam ipse tenet, gaudens industriâ effecisse, ut jam foret tutus, & à cornibus & ab ungulis. Sed quid evênit? Taurus subinde resiliens, spargendo pedibus, os caputque rustici opplet arenâ.

MOR. Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nullâ queant arte, nullo consilio tractari.

De Satyro & Viatore.

SAtyrus, qui deus nemorum olim est habitus, viatorem nive obrutum atque algore enectum, miseratus, ducit in antrum suum; fovet igne. Spirantem autem in manus percontatur causam: qui respondens, Ut calefiant, inquit. Postea cum accumberent, sufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus; Ut frigescat, inquit. Tunc continuo Satyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diversum est os.

D 4

MOR.

MOR. Cave sit in tuo convivu homo duplici ore, quique in sermone est Proteus.

De Apro & Rustico.

A Pro vastanti segetes, rusticus pracidit auriculam. Iterum deprehenso pracidit alteram. Et tunc quoq; redeuntem capit, captum portat in urbem destinatum laetitiae sui patroni. Sectâ jam in convivio belluâ, nusquam apparet cor. Excandescente hero, & flagitante coquos, villicus respondet, Patrone, non est mirum non apparere cor: credo stultum aprum nunquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes toties redisset. Sic rusticus. At omnes convivia emori risu, cachinnari de stultitia rustici.

MOR. Multorum hominum est adeo excors vita, ut an cor habeant possis ambigere.

De Tauro & Mure.

MUs tauri pedem momorderat fugiens in antrum suum. Taurus vibrat cornua, quarit hostem, nusquam videt; irridet eum mus: Quia, inquit, robustus es, ac vastus, non idcirco quemvis contempseris: Nunc te, & quidem gratis, laesit exiguus mus.

MOR. Tritum est illud verbum, quod significantius nostrate lingua diximus: Let no man be too heedless of his enemy. Latine sic, Nemo suum hostem flocci pendat.

De Rustico & Hercule.

Rustici currus haret in profundo luto. Mox supinus deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo; Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Hercules vocatus.

MOR. Nil profunt otiosa vota, quæ sanè Deus non audit. Jura temet, inquit, ipse tum juvabit te Deus.

De Anser.

Fuit Anser qui ponebat ova aurea, singulis diebus singula. Dominus, ut subito fiat dives, anserem jugulat,

lat, sperans intus latere gazam. Sed anser invento vacuo, stupet miser, anxieque dehinc suspirat, ac plangit, & rem & spem periisse.

MOR. Moderanda sunt vota. Curandum est, ne vel præproperi simus, vel nimii. Nam & festinantia nocet, & qui plura quam decet quatit, interdum acquirit nihil.

De Cicada & Formica.

Cum per æstatem cicada cantat, formica suam exercet messem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Saviente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitans sese, dum illa cantabat, laborasse.

MOR. Qui segnis est in juvenia, egebit in senectâ: & qui non parcit, olim mendicabit.

De Simia & duobus ejus Natis.

Simia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis: atque cum incidisset terror, vitatura periculum, dilectum prehendit ulnis, quem (dum princeps fugitat) collidit petra, atque enecat: Neglectus autem, qui in hirsuto hæserat, ergo fugientis, mansit incolumis.

MOR. Solet evenire, ut ipsi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimia indulgentia sint mali occasio & periculi; eo, quem minus amant, præstante se ærenum ac probum.

De Bove & Juvenco.

Bos jam grandis ævo quotidie traherat aratrum. Juvenco laboris expers vicinis exultat in pascuis, ac tandem insultat fortuna senioris. Jactat se jugi ac vinculi inscium, liberum, otiosum: illi attritum esse labore collum: Denique, se glabrum ac nitidum; illum esse hirsutum ac squalidum. Senior tum quidem nihil contrâ; sed brevi post tempore videt hunc insultatorem duci

ad

ad aras, ac tum hisce verbis affatur; Quò tua mollis vita pervenit? Securum istud otium rediit ad securim. Jam saltem (ut opinor) potius suades mihi laborem, qui me tuetur, quàm otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. Ad vitam rectè gerendam, opus est labore & vigilantia. Socors autem, & voluptati deditus, suarum rerum, quem nollet, forietur exitum.

De Cane & Leone.

Occurrit canis leoni, jocatur: *Quid tu miser exhaustus inedia percurris sylvas, & devia? Me specta pinguem ac nitidum: atque hac non labore consequor, sed otio. Tum leo; Habes tu quidem tuas epulas, sed habes, stolide, etiam vincula. Tu servus esto, qui servire potes: ego quidem sum liber, nec servire volo.*

MOR. Pulchrè respondet leo. Quibuslibet enim rebus potior est libertas.

De Piscibus.

Piscis fluviatilis vi fluminis correptus est in mare; ubi suam efferens nobilitatem, omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca; sed ait, tunc fore iudicium nobilitatis, si cum phoca captus portetur ad forum: Se emptum iri à nobilibus; illum autem à plebe.

MOR. Multi sic capti sunt libidine gloriæ, ut sese ipsi prædicent & jactent, Sed laus sui oris non datur homini laudi, ac excipitur cum auditorum risu.

De Pardo & Vulpecula.

Pardus, cui pictum est tergum, ceteris feris, etiam leonibus despectis, intumescibat. Accedit ad hunc vulpecula, suadet non superbire, dicens, Illi quidem speciosam esse pellem, sibi verò speciosam esse mentem.

MOR. Discrimen est bonorum, & ordo. Bona corporis præstant bonis fortunæ; utrisque illis animi bona præferantur oportet.

APOLOGI EX CHILIADIBUS

Adagiorum Erasmi desumpti, ad communem
puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

CUm aliquando pardalis vulpem præ se con-
temneret, quòd ipsa pellem haberet omnige-
nis colorum maculis variegatam, respondit
vulpes, Sibi id decoris in animo esse, quod illi
esset in cute.

MOR. Neque verò paulò satius est ingenio præditum esse vasro, quàm
cute versicolore.

De Vulpe & Fele.

CUm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum
fele, jactaret sibi varias esse technas, adeò ut vel pe-
ram haberet dolis refertam; felis autem responderet, sibi
unicam duntaxat artem esse cui fideret, si quid esset dis-
criminis: Inter confabulandum repente canum accurren-
tium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altissimam
subsiliit, cum vulpes interim à canum agmine cincta ca-
pitur.

MOR. Innuit fabula, præstabilius esse nonnunquam unicum consilium,
modò id sit verum & efficax, quàm plures dolos, consiliaque frivola.

De Rege & Simiis.

REx quidam Ægyptius aliquot simias instituit, ut
saltandi rationem perdiscerent. Ut enim nullum
animal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud
actus humanos aut melius aut libentius imitatur. Artem
itaq; saltandi protinus edoctæ saltare cœperunt, insignibus
indute purpureis, ac personata: multòque jam tempore
majorem in modum placebat spectaculum; donec è specta-
toribus facetus quispiam, nuces, quas clanculum in sinu
gestabat, in medium abjecit. Ibi statim simia, simulatq; nu-
ces

ces vidissent, oblita chorea, id esse coeperunt, quod antea fuerant: ac repente à saltatricibus in sinias redierunt; contritisque personis, dilaceratisque vestibus, pro nucibus inter se pugnabant, non sine maximo spectatorum risu.

MO R. Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De Asino & Viatoribus.

Duo quidem, cum in desertis locis asinum quempiam fortè fortunà nacti essent, contendere inter se coeperunt, uter eorum uti suum domum abduceret: Nam utriusque pariter à fortuna videbatur objectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

MOR. Quidam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam uti nesciunt, excidunt.

De Piscatoribus.

Piscatores aliquot, jacto reti, testudines eduxerunt. Eas cum essent inter se partiti, neque sufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem invitaverunt ad convivium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratiâ vocari, sed ut eos fastidio cibi sublevaret, recusavit, jussitque ut ipsi suas testudines ederent, quas cepissent.

MO R. Nonnulli, posteaquam inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

De Asino.

Apud Cumanos asinus quispiam pertesus servitutem, abrupto loro in sylvam aufugerat: illic fortè reperi-
tum leonis exuvium corpori applicabat suo, atque ita pro leone se gerebat, homines pariter, ac feras voce candâque territans: Nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quidam

dam Cumas profectus, qui sæpenumero viderat & leonem & asinum, (atque ob id non erat difficile dignoscere) aurium prominentium indicio, neque non aliis quibusdam conjecturis, asinum esse deprehendit, ac probè fustigatum reduxit, dominoque agnoscanti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus jam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

MOR. Haud facile tegimus vitia, quæ à pueris nobiscum adoleverunt.

De Scarabeo & Aquila.

Scarabeus aliquando spretus ab aquila, cœpit de vindicta quoquo pacto sumenda cogitare. Pervestigavit ubinam aquila nidum collocasset, adrepsit scarabeus, & ova simili dolo dejecit. Aquila, cùm sæpius domicilium commutasset, neque quicquam proficeret, Jovem patrum adiit, exponit calamitatem suam: is jubet, ut suo in gremio ponat ova, vel istic in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, sinúsque prorepsit pertinax scarabeus, haudquaquam sentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Júpiter, neque satis animadvertit, territus rei novitate, excusso gremio in terram dejecit.

MOR. Monet hac fabella, neminem, quantumvis pusillum, contemnendum esse.

De Satyro & Rustico, Aniani fabula:

Erasino interprete.

Satyrus quidam cùm vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sciviente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit cur ita faceret. Is respondit, Ut frigidas manus halitûs tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, appositâ mensâ, in pulsem fervidam rur-

sum inflaret, magis etiam admiratus, sciscitatus est quid hoc sibi vellet. Uti pulcrem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensa, Quid ego audio, inquit? Tunc eodem ex ore pariter & calidum & frigidum efflas? Valebis. Neque enim mihi ratio est, cum ejusmodi homine commune habere hospitium.

MOR. Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant.

EX SECUNDO NOCTIUM

Atticarum Gellii, Apologus Æsopi Phrygis,
memoratu non inutilis.

ÆSopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cum quæ utilia monitu suaserant, non severè, non imperiosè præcepit, & censuit, ut philosophis mos est; sed festivos delectabilèsq; apologos commentus, res salubriter ac prospicienter animadversas, in mentes animosq; hominum cum audiendi quadam illecebra induxit: Velut hæc ejus fabella de avicula nidulo tepidè atq; jucundè præmonet, spem fiduciàmque rerum quas efficere quis possit, haud unquam in alio, sed in semetipso habendam. Avicula, inquit, est parva; nomen est cassita; habitat, nidulatúrque in segetibus; id ferme temporis, quo appetit messis, pullis jamjam plumantibus. Ea cassita in sementes fortè concesserat tempestiviores: propterea frumentis flavescentibus pulli etiam tunc involucre erant. Cum igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, ut, si quid ibi novæ rei fieret, diceretúrve, animadverterent; idque uti sibi, ubi rediisset, renunciarent. Dominus postea segetum illarum filium adolescentem vocat, &
Videſne,

Vidēsne, inquit, hæc ematuruisse, & manus jam postulare? Idcirco die crastino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant, operamque mutuam dent, & messem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, discessit. Ubi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere orarēque matrem, ut statim jam properet, atque alium in locum sese asportet. Nam dominus, inquit, misit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à metu otiosos esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos rejecit, crastino seges non metetur, neq; necesse est hodie uti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat: dominus quos rogaverat opperitur: sol fervet, & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursus ad filium, Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potius imus, & cognatos, affines, vicinōsque nostros oramus, ut adsint cras tempore ad metendum. Itidem hoc pulli pavēfacti matri nunciant. Mater hortatur, ut tum quoque sine metu, ac sine cura sint: cognatos affinesque nullos ferme tam esse obsequibiles ait, ut ad laborem capeffendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant: vos modò, inquit, advertite, si modò quid denuò dicetur. Alià luce ortà, avis in pastum profecta est: cognati & affines operà, quam dare rogati sunt, supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: afferes primà luce falces duas; unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram; & frumentum nosmetipsi manibus nostris cras metemus. Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit; Tempus, inquit, est cedendi, & abeundi: Fiet nunc dubio procul quod futurum dixit. In ipso enim jam vertitur, cuja est res, non in alio unde petitur. Atque ità cassita

sita nido migravit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerunque & propinquorum levi & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monent, quam ut nobis tantum ipsis nitamur? Alia autem omnia, quæ extra nos, extrâque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neque pro nobis ducamus. Hunc Æsopi apologum Ennius in Satyris scitè admodum, & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt, quos habere corde & memoriâ, operæpretium esse hercle puto.

Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm,
Nè quid expectes amicos, quod tu agere possis.

Fabula ex Lamia Politiani desumpta.

A*Ves olim propè universa noctuam adierunt, rogâruntque eam, nè posthac in adium cavis nidificaret, sed in arborum potiùs ramis, atque inter frondes; ibi enim vernari suavius. Quin eidem quercum modò enatam, pu-
sillam, tenellâque adhuc ostendebant, in qua scilicet mol-
liter, ut aiebant, & sedere ipsa aliquando noctua, & suum
sibi construere nidum posset. At illa facturam se negavit.
Quin invicem consiliam dedit iis, nè arbuscula illi se cre-
derent: laturam enim quandoque esse viscum, pestem vi-
delicet avium. Contempsere illa (ut sunt leve genus &
volaticum) sapientis unius noctuæ consiliium. Jam quer-
cus adoleverat, jam patula, jam frondosa erat. Ecce ibi
aves illæ omnes gregatim ramis involitant, lasciviunt,
subsultât, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viscum
protulerat, atque id homines animadverterant: implicite
ergò repente ibi omnes pariter misellæ, ac frustra eas sera
pœnitentia subiit, quod salubre illud consiliium sprevis-
sent.*

sent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aves omnes ubi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumfidunt, circumvolitant. Etenim, consilii illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem. stipantque densâ catervâ, ut videlicet ab ea sapere aliquando discant: sed opinor frustra, imò verò etiam interdum cum magno ipsarum malo: nam veteres ille nocte revcrâ sapientes erant: Nunc multa noctua sunt, quæ et tuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostra sapientiam verò non habent.

MOR. Bene moventis consilia nō spernas, hæc fabula docet.

Apologus ex secundo libro Petri Criniti, de honesta disciplina, desumptus.

Sata est olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò, cū multis pluviis atque cœli temperamento crevisset, lascivire incipit, & ramulos audaciùs porrigere. Jam serpebat in pinum, jam surgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & virescentia ostentans. Itaque tanto fastu atque insolentiâ intumuit, ut pinum arborem ausa sit aggredi; & Vides, inquit, ut te supero, ut amplis foliis, ut virore præsto, & jamjam ad cacumen prosurgo? Tum pinus, quæ senili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad eam respondit; Ego hîc multas hyemes, calores, æstus, variâsque calamitates pervici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audacia habebis, cū & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. Secundis rebus non est superbiendum.

Fabula de Corvo & Lupis, ex Ioanne Ant.
Campano desumpta.

CORVUS lupos per ardua montium juga comitatur, partem sibi prædæ fieri postulat, quia eos secutus nullo tempore destituisset, sociusque fuisset. Repulsus deinde est lupis, tanquam non eos, sed prædam cibumque secutus: & minus luporum, si occiderentur, quam cæterorum animalium exta fuisset voraturus.

MO R. Non quid agamus semper inspicendum est, sed quo simus animo am agamus.

Altera de partu terræ, ex eodem.

TURGIDA olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent agricola, terra partum inter spem metumque expectant. Alii Typhoea illum centimanum, alii montes erepturos putabant. Aperitur terra, prodiiit mus: & quod miraculo fore omnibus existimabatur, in risum atque jocum converterunt.

MO R. Non semper credendum promissis magnificis.

Apologus de membris & ventre, ex Plinio desumptus.

HUMANI artus, cum ventrem otiosum viderent, ab eo discordarunt, & suum illi ministerium negaverunt. Cum eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere: & cum eo in gratiam redierunt.

MO R. Magnæ res discordiæ pereunt, concordia valent.

De Arione & Delphino, fabula elegantissima,
ex libro 16. Gellii.

VETUS & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymneus, terrâ atque insulâ Lesbios fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum amatumque habuit artis gratiâ: Is inde à rege proficiscitur.

scitur, terras inclytas Siciliam atque Italiam visurus. Ubi eò venit, auresq; omnium mentesq; in utriusq; terræ orbibus demulsi, in quæstibus istis & voluptatibus, amoribusque hominum fuit. Is tum postea grandi pecuniâ & re bonâ multâ copiosus, Corinthum instituit redire. Navem igitur, & nautas ut notiores amicioresque sibi Corinthios delegit: Sed eo Corinthii homine accepto, naviq; in altum provectâ, prædæ pecuniâq; cupidi, ceperunt consilium de necando Arione. Tum illum, ibi perniciæ intellectâ, pecuniam ceterâq; sua ut haberent dedisse, vitam modò sibi parcerent oravisse. Nautas precum ejus harum commiseritos esse illatenus, ut ei necem adferre per vim suis manibus temperarent; sed imperavisse, ut jam statim coràm desiliret præceps in mare. Homo ibi territus, & spe omni vitæ perditâ, id unum postea oravit, ut priusquam mortem oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides capere, & canere carmen casus illius suâ consolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi subit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stansque in summa puppis foro, carmen quod Orthium dicitur voce sublatissimâ cantavit. Ad postrema cantûs, cum fidibus ornatûque omni, sicut stabat, canebatque, jecit sese procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periisset, cursum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repentè inter undas adnavisse, & dorso super fluctus edito vectavisse, incolumique eum corpore & ornatu Tanarum in terram Laconicam devexisse. Tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthum petivisse, talémque Periandro regi, qualis delphino vectus

fuerat, sese obtulisse, eiq; rem (sicuti acciderat) narravisse. Regem istac parùm credidisse, Arionem (quasi falleret) custodiri iussisse, nautas requisitos, ablegato Arione, dissimulanter interrogasse, ecquid audissent in eis locis, unde venissent, super Arione. Eos dixisse, hominem, cum inde irent, in terra Italia fuisse, eumq; illic bene agitare, & studiis delectationib;q; urbium florere, atque in gratia pecuniâque magnâ fortunatum esse. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum ejaculaverat, extitisse. Nautas stupefactos convictosque ire inficias non quisse.

MOR. Documento est hæc fabula, plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementiâ, quàm in his hominibus, qui præter opes nihil habent penurii, præter figuram nihil humanitatis.

N I C O L A I G E R B E L L I I

Phorcensis Apologus lepidissimus.

De Aranea & Podagra.

A Ranea, paululùm à texendi opere quictior, animi relaxandi gratiâ commodùm deambulabat. Huic se obviam præbuit podagra, tametsi passibus ambiguis admodum agrè illam assequeretur. Ejus dici itinere utcunque emenso, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique consilium fuit conditionis sue hospitem pervestigare. Aranea, non maximopere datâ operâ, in opulenti cujusdam civis ades divertit: inibi quaquaversum telas suas præpendebat, prætendebatque retia. Aderant illico nescio qui trygodesmones, qui textrinam illius demoliebantur: Momentaneum itaque erat ipsius, quo etiam cunque se verteret, adifi-

ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera planè, quæ in tanta rerum omnium affluentia sola egebat perturbabatúrque. Podagra verò, mendicabuli instar, vix tandem egestosi cujuspiam tuguriolum impetrârat: in id loci cùm decubisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturi panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Jàmque diurno itinere lassescenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed pratenuibus paleis insternebatur. Atqui dicere, Non est hujus instituti, quàm convenerint male membris mollibus, cuticula (ut ità dixerim) holoserice, stragula tam dura, tam barbaræ villi. Oriente igitur vix tandem illo angusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, convenère rursus aranea simul & podagra. Prior aranea præterite noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat; nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum observantiam. Podagra contrà de hospitis sui egestate complura comminiscitur: nec otium habet admonstrare aranea lividas vibices, quas adamantina fulcra tenelle cuticula impresserant. Consilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram verò divitum aulas debere subingredi: in hanc aranea pedibus, podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris jamjam incrementibus, urbi cuiquam sese approximant. Podagra, instituti non immemor, pedetentim se in nummosi cujusdam domum illatebravit. Quàm commodum ab hero conspectâ (dii boni!) quàm benevolentiam, quàm humanitate, quibus nominibus excipitur! Supponuntur substruuntúrque olorina culcitra, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Tarentinum. Taceo

ficedulas, phasianos, atque eas aviculas quæ binis superbiunt coloribus. In summa, nihil deliciarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea, pauperis casam ingressa, telas orditur, quaquaversum parietes interpatent, retia suspendit, orbiculari operi manibus pedibusque incumbit: reficit abrupta, perficit intercepta: & ut dicam breviter, vacua dominatur in aula: nullas insidias, nullos formidat insultus: imò verò etiam jam scopis superior omnibus. Non multò post, podagra araneam convenit; delicias suas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, adificandi texendique libertatem. Placuit tandem hæc utrisque sententia: Quorsumcunque proficiscerentur, podagram in divitum domos, araneam in pauperum tuguria debere divertere.

MOR. Apologus hic, tamen si a lusus varios accommodari queat, id tamen imprimis declarat. Alium in alio loco fortunatorem esse: Præterea, morborum domicilium esse: divinum aulas: Ad ultimum, nusquam libertatem majorem, quam ubi divitiarum minus.

LAURENTII ABSTEMII

*viri elegantissimi & amœni ingenii, fabula
elegantissimæ, nuper per christi. poetam
& philosophum Gargetium emaculatæ.*

*Domicius Palladius Gouranus Pollioni Padio
Sacerdoti venerando, S. P. D.*

Ampridem tuo sermone de Abstemio, frequenti literatorum confesso, Pollio venerande, non invitus interfui, cum minimè pretextatis, ut ita dicam, laudibus hominem celebrares, adeoque in arcem evasisti, ut nemo sinè (meâ sententiâ) eum cumulatiùs laudare potuerit. Mox inde secedens, hæc omnia animo diu volurabam, unde tanta consueret laudationis abundantia, unde tanta non vulgaris observatio emanaret, unde deniq; amicitia adeò perfectâ exoriretur. Proculdubio non aliunde mecum tandem collegi, quam ex præclaro ejus virtutis nomine proficisci, cujus quidem vis magna

magna & præpotens est. Quamobrem non possum profecto non suspicere ingenium tuum amabile, tuumque animum virtutibus fultum diligentius non admirari, qui neque ambitione, neque invidia, neque aliquo alio livore devincitur. Siquidem omnes, quas mereatur Abstemius noster, laudes non transis silentio: imò ad illas ipsas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam singularemque doctrinam ultro accedis, idque haud abs re, cum pater omnium elegantiarum, atque idem leporum omnium, meritò sit & habeatur. Et ut hæc clariora luce, non officii gratiâ aut temere dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta existere videmus, quæ undique perfectâ verborum concinnitate, perspicacissimæque sententiis scatent. Nam modò dicam de hoc Apologorum libello nuper impresso, in quo perspicuè insignis ejus ingenii amœnitas non absque laude maxima redundare videretur. Quare non vereor ut is remissio cuiuscumque animo pessum eat, Abstemioque (abstinet invidia verbo) omnium quam jucundissimo detraharur, cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nulla unquam in re defuturos esse: liquidò constabit. *V A L E.*

LAURENTIUS ABSTEMIUS

OCTAVIANO UBALDINO

Comiti Mercatelli, S. P. D.

EDiturus hunc apologorum libellum, quem de numero fabularum Heratomythum nuncupavi, multum diuque dubitavi, Octaviane Princeps inclyte, tuone eum nomini potissimum dedicarem. Nam cum tuam in me, non sine plurimis beneficiis, perspicere benevolentiam, non aliquid mearum vigilarum tibi devovere, ingratiissimi hominis esse videbatur. Rursus, cum tuorum in me officiorum numerum, divinæque virtutes tuas mecum ipse revolverem, indignum tantis meritis, tantæque sapientiâ, munusculum hoc esse cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua: quæ non tam re tibi dono datas, quam offendentium voluntatem, soles inspicere. Addidit quoque mihi animam Guidus Ubaldu, clarissimus Dux, & Princeps unus omni laude major, qui ovusculum meum, De nonnullis locis obscuris, superiori anno ei dedicatum, vultu ita placido & serenâ fronte suscepit, ut sperare meritò possim, hoc tibi quaecumque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitarunt Georgius Emus, pro Venetis hæc agens Legatus, non solùm patriciâ nobilitate, verum etiam bonarum artium studiis clarus, & Carolus Verardus Casenas, Archidiaconus Cælenæ, & Alexandri Pontificis Maximi cubicularius, vir omni literarum genere præstans, nec non Renatus Melioratus, & Robertus Ursus Ariminensis, jurisconsulti clarissimi, nec minùs qui humanitatis vacante studiis eruditi. Hi enim aliisque complures, optimi harum rerum censors, cum hunc libellum legissent, multis, & verbis sunt ad editionem cohortati. Non paravi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditus viris antè placuisse cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid est libelli ab Abstemio tuo: cujus mentem animumque si penitus posses inspicere, in hac tenui re magna munus tibi judicares oblatum. Nè quis autem inutilem &

inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam præponendam censui; quâ intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebus, huiusmodi fabulis, non voluisse tantum, verum etiam utilitatis gratiâ, delectatos. Sedulo dedimus operam, ut seria potius quam jocos saperent: unde ridiculas multas, quæ inter componendum sese mihi offerebant, consulto præterii, quia nimis lascivæ, & tanti Principis gravitate mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agrestis esse volui, quin eas aliquâ urbanitate aspergerem, maxime ad Principem scribens: cum Principes, curarum mole pressi, soleant interdum, recreandi animi gratiâ, jocos appetere.

Ejusdem ABSTEMII Proœmium.

Cogitanti mihi varia scriptorum genera, qui, ut humanæ vitæ prodesse, cogitationes suas literarum mandare memoriæ: qui apologos scribere, non postremo loco digni esse videntur. Non modo enim mortalium animos incredibili quâdam afficiunt voluptate, verum etiam ad res honestas utilisque prælegendas suis fabellis magis, quam philosophi suis præceptis alliciunt. Nam ita in legentium animos quâdam jucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maxime ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, ut omnes etiam inviti illis assentiri coganur. Sensus autem audiendi fastidiosissimus res etiam utiles honestasque haud facili admittit, nisi fuerint aliquâ urbanitate conditæ. Testis quidem orator Atheniensis, qui ad Athenienses verba faciens, cum eos nimis atætos videret, rogavit ut saltem fabulam audire dignarentur. Quo imperato, Ceres, inquit, & hirundo, & anguilla, simul iter facientes, ad quandam fluvium pervenerunt. Hirundo quidem supervolavit: anguilla autem anmem tranavit: quod cum dixisset, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egisset; Vobis, inquit, Dea vestra succensuit, quod eos, qui vobis utilia suaderent, audire nolentes, tam attentis auribus confabulantes auditis. Quantum vim apologi habeant ad animos commovendos, cum multis possem, tribus ero contentus exemplis ostendere. Samiis rectorem populi morti addicere volentibus, Æsopus hæc fabellâ dissuasit, dicens; Vulpem quandam fluvium transeuntem, in lacunam fuisse propulsam: unde cum exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod herinaceus conspicatus, misericordiâ motus est, interrogavitque an veller, ut ab ea muscas abigeret. At illa abnuvit, dicens, Hæc meo sanguine jam plena, parvam mihi possunt inferre molestiam: si autem has abigeres, aliæ famelicæ supervenient, quæ quicquid mihi superest sanguinis exhaurient. Itâ, O viri Samiis, vobis eveniet. Si enim hunc rectorem vestrum jam locupletem occideritis, alios eligatis necesse est; qui dum se opibus volent implere; quicquid hic vobis reliquit eripiant. His verbis morti Samii ab impropto destitit. Hæc ratione adductus Tiberius Cæsar, diurnos magistratus dabat: unde, ut refert Josephus, sub eo per viginti annorum spatia, per duos tantum Præfides, Cratium scilicet, & Pilatum, est gubernata Judæa. Non parci populis regnum breve, ut inquit Strabon, Himerenses Phalaridem, Agrigentinorum tyrannum, ducem

ducem exercitûs sui eligere volentes, Stesichorus Poëta hoc apologo deter-
ruit, Equus, dicens, solus pascebatur in prato: adveniente autem cervo & pa-
sca corruptente, consuluit hominem, quâ posset illum arre punire. Cui ho-
mo, Si frænum, inquit, acceperis, & me armatum dorsum tuum ascendere
permiseris. Cum huic consilio esset obsecutus, cervum quidem hominis auxi-
lio visitor abagit: sed *Non ampliùs hominem dorso, non frænum depulit ore.* Itâ,
inquit Stesichorus, viri Himerenses, vobis eveniet: si Phalaridem ducem
efficietis, hostes quidem vestros punietis, sed huic tyranno perpetuò servie-
tis. Quibus verbis territi Himerenses, hujusmodi ducis eligendi consilium
deposuere. Cum populus Romanus à Senatu secessisset, quòd tributum &
miliciam non toleraret, nec ullo pacto reduci posset, nonne Agrippa Mene-
nius eum hoc apologo revocavit? Olim, inquit, Quirites, humani artus,
ventrem otiosum & desidem intuentes, ab eo discordârunt, nec ampliùs illi
cibum ministrare decreverunt: sed cum ipsi, quæque alimenta illi denegando,
quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redie-
runt. Eodem, inquit, modo, Senatus & populus, quasi venter & membra,
alter alterius auxilio indiget; & ut discordiâ intereunt, itâ concordiâ valent.
Quâ fabulâ populus revocatus, cum Senatu in gratiam rediit. Non immeritò
igitur non solùm Græci & Latini Poëtæ, ut Hesiodus & Horatius, hujusmodi
fabulas suis operibus inseruerunt, verùm etiam maximi & celeberrimi phi-
losophi, ut Plato, Aristoteles, Plutarchus, & multi alii, eas plurimùm com-
mendârunt, & ad institutionem morali & civili vitæ non minimum facere
arbitrati sunt. Quocirca Omnibonus Leoniceus, & Laurentius Valla, viri
ætatibus nostræ doctissimi, paucos Æsopi apologos è Græco in Latinum ver-
tere; quos sibi laudi, cæteris verò voluprati & utilitati fore non dubitârunt;
& jure quidem: leguntur enim, & in doctissimorum virorum manibus quotidie
versantur. Non video igitur cur, has componendo fabellas, laude fraudari
debeam, quam cæteri Latini ex translatione consecuti sunt; nisi adedò invidi-
sumus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis est cum summa omnium
laude concessum.

LAUR. ABSTEMII FABULÆ.

De Mure in cista nato.

*Us in cista natus omnem ferè ibi duxerat
ætatem, nucibus pastus, que in ea servari so-
lebant. Dum autem circa oras cistæ ludens
decidisset, quærerétque ascensum, reperit
epulas lautissimè paratas: quas cum gustare cœpisset,
Quàm*

Quàm stultus, inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius cistulâ meâ esse credebam! Ecce quàm suavioribus hîc vescor cibus!

Hæc fabella indicat, non itâ patriam diligendam, ignobilis si sit, ut alia non adeamus loca, cùm alibi beatiores esse possimus.

De Rustico impetrante ut triticum absq; aristis nasceretur.

Impetraverat à Cerere rusticus quidam, ut triticum absque aristis nasceretur, nè metentium trituran-
tium-que manus lederet: quod ubi inaruit, à minutis avibus depastum est. Tum rusticus, *Quàm digna, inquit, patior, qui, parvæ commoditatis causâ, emolumenta quàm maxima perdidit!*

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate pensanda.

De Accipitre Columbam insequente.

Cum accipiter columbam præcipiti insequeretur vocalu, villam quandam ingressus, à rustico captus est: quem blandè, ut se dimitteret, obsecrabat: non enim te la-
si, dixit. Cui rusticus, *Nec hæc, respondit, te leserat.*

Fabula indicat, merito puniri qui innocente, lædere conantur.

De Aranea & Hirundine.

Aranæ in hirundinem excandescens, quæ muscas, qui suus est cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare solebat, ut eam caperet, suspenderat. Hirundo verò advolans, retia cum textrice per aëra portabat. Tum aranea in aëre pendens, & sese jamjam perituram intelligens, *Quàm justè hæc patior, dicebat, quæ, minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aves posse comprehendere!*

Hæc monemur fabulâ, nè viribus majora aggrediamur.

De Rustico amnem transiture.

Rusticus torrentem transiture, qui fortè imbribus repleverat, quærebat vadum. Et cùm primâ eam
fluminis

fluminis partem tentâſſet, quæ quietior placidiôrque videbatur, reperit eam altioreſ quam animo erat opinatus: rursus, ubi breviorē tutiorēque adinvenit, ibi majori aquarum ſtrepitu fluvius decurrebat. Tum ſecum, Quàm tutius, inquit, clamorſis aquis, quàm quietis & ſilentibus, vitam noſtram credere poſſumus!

Hæc admonemur fabulâ, ut minus verboſos & minaces, quàm quietos extimeſcamus.

De Columba & Pica.

Columba interrogata à pica, quid eam induceret, ut in eodem ſemper loco nidificaret, cùm ejus pulli inde ſibi ſemper ſurriperentur; Simplicitas, reſpondit.

Hæc indicat fabula, facilè viros probos ſæpe decipi.

De Cuculo & accipitre.

Irriſus ab accipitre cuculus, quod cùm ſibi & corpore par, & colore nox abſimilis eſſet, præ anguſtia animi potiùs vermibus terrenis, quàm ſuavibus aliarum avium carnibus, veſceretur. Vidit paucis poſt diebus accipitrem, à ruſtico, cujus columbas inſectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere: Cui cuculus, Quàm melius tibi, inquit, amice, fuiſſet vermes venari, quàm alienas aves impetere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem eſſe, & magis probandam, qui ſuis rebus ſine periculo ſunt contenti; quàm illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ discrimina.

De Aſino & Vitulo.

Aſinus & vitulus cùm in eodem paſcerentur prato, ſonitu campanæ hoſtilem exercitum adventare præſentiebant. Tum vitulus, Fugiamus hinc, ô ſodalis, inquit, nè hoſtes nos captivos abducant. Cui aſinus, Fugitu, inquit, quem hoſtes occidere & eſſe conſueverunt: aſini nihil intereſt, cui ubique eadem ferendi oneris eſt propoſita conditio.

Hæc fabula ſervos admonet, nè dominos magnopere mutare formident; modò prioribus deteriores futuri non ſint.

De

De Vulpe & Mulieribus gallinas edentibus.

Vulpes juxta villam quandam transiens, conspexit catervam mulierum plurimas gallinas opipare assatas alto silentio comedentem: ad quas conversa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerem quod vos facitis! Cui respondens quædam anus, Pessima animalium, inquit, nos quæ nostra sunt comedimus; tu verò aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, nè putemus nobis in aliena licere, quod propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus & macro.

Vir quidam complures capones in eodem ornithoboscio inclusos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus, nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus convivio, imperat coquo, ut ex his interimat coquatque quos pinguiore invenerit. Hoc audientes corpulenti sese afflictabant, dicentes, Quantò præstitisset, nos macilentos esse!

Hæc fabula in pauperum solamen conficta est, quorum vita tutior est quàm divitum.

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

Trabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui: vos verò me nutricem vestram per saxa & luta trahitis. Cui boves, Gemitus, suspiriaque, nostra, & stimulus quo punimur, te docere possunt, quod te trahimus inviti. Ignovit trabs.

Hæc nos docet fabula, nè in eos excandescamus, qui non suâ sponte nos ledunt.

De Arboribus pulchris & deformi.

Arbores complures in eodem creverant loco proceræ, rectæ, enodæque, præter unam humilem, parvam, nodosamque: quam ut deformem pusillamque cetera ludibrio

brio habere solita erant. *Ædificaturus domum loci domini jubet omnes excidi, præter eam quæ brevitatē & deformitate suâ ædificium indecorum redditura videbatur. Cateris excisis, deformis hæc secum dicebat, De te non ampliùs querar, natura, quòd me turpem genueris, cùm formosis tam magna videam imminere discrimina.*

Hæc fabula nos admonet, nè doleamus nos natos esse deformes, cùm multis formositas sæpè nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehensio
à Ciconia.

CYgnus moriens interrogabatur à ciconia, cur in morte, quam cetera animalia adeò exhorrent, multò suaviore, quàm in omni vita, emitteret sonos, cùm potiùs mæstus esse deberet. Cui cygnus, *Quia, inquit, neque cibi querendi curâ ampliùs cruciabor, neque aucupum laqueos extimescam.*

Hæc fabula admonet, nè mortem formidemus, quâ omnes vitæ præsentis miseriæ præciduntur.

De muliere virum morientem flente, & parente
eam consolante.

Mulierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat, parens consolabatur, dicens; *Nè te afflictes, nè tantopere lugeas, filia: alium enim virum tibi inveni, isto longè formosiorē, qui prioris desiderium faciliè mitigabit. At mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardenti amore prosequeretur, non modò verba parentis non admittebat, sed intempestivam alterius mariti mentionem accusabat. At ubi maritum defunctum vidit, inter lacrymas & luctus parentem interrogat, an adsit juvenis ille, quem sibi in virum dare velle se dixerat.*

Fabula indicat, quàm citò defunctorum maritorum amor ex uxorum animis excidere soleat.

De

De Muliere amatoris discessum flente.

Mulier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus ferè rebus spoliaverat, multis lacrymis prosequabatur. Interrogante autem eam vicinà, cur tam immoderatè fleret; Non discessum ejus, inquit, sed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona, à meretricibus amari.

De Musca, quæ quadrigis infidens pulverem se excitâsse dicebat.

Quadrige in stadio currebant, quibus musca infidebat. Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione, exorto, dicebat musca, Quàm magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos spectat, qui cum ignavi sint, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quòd magis quàm serpens infestaretur.

Anguilla interrogabat serpentem, quare, cum similes essent, atque cognati, homines tamen se potiùs quàm illum insequerentur. Cui serpens, Quia rarò, inquit, me ledunt impunè.

Hæc fabula indicat, minùs lædi solere qui sese ulciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa.

Conquerenti asino quòd cornibus careret, simia verò quòd cauda sibi deesset; Tacete, inquit talpa, cum me oculis captam esse videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt suâ sorte contenti: qui, si aliorum infortunia considerarent, a quiore animo tolerarent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

Nauta quidam in mari subitâ & atrâ tempestate comprehensus, ceteris ejus sociis diversorum divorum

auxi-

auxilium implorantibus, Nescitis, inquit, quid petitis. Antè enim quàm sancti isti ad Deum pro nostra liberatione se conferant, hac imminente procellâ obruemur. Ad emm igitur confugiendum censeo, qui, absque alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella cessavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piscibus è sartagine in prunas
desilientibus.

Pisces adhuc vici in sartagine ferventi oleo coquebantur; quorum unus, Fugiamus hinc fratres, inquit, nè pereamus. Tum omnes pariter è sartagine exilientes, in ardentes prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant consilium quod ceperant, dicentes, Quanto atrociori nunc morte perimus!

Hæc nos admonet fabula, ut ita præsentia vitemus pericula, nè incidamus in graviora.

De Quadrupedibus societatem adversus aves
cum piscibus ineuntibus.

Quadrupedes, cum bellum sibi ab avibus esset indictum, cum piscibus fœdus ineunt, ut eorum auxilio se ab avium furore tuerentur. Cum autem optata expectarent auxilia, pisces negant se per terram ad eos accedere posse.

Hæc nos admonet fabula, nè eos nobis socios faciamus, qui, cum opus sit, nobis adesse non possunt.

De legato avaro tubicines decipiente.

Quidam avarus pro patria legatus in aliam urbem profectus erat; cui tubicines præstò affuerunt, ut illius aures tubarum clangore, loculos autem suos pecuniâ implerent. Quibus ille renunciari jubet, non esse nunc locum

locum cantibus ; se in summo luctu & mœrore constitutum, matrem enim suam obiisse. Tubicines autem spe frustrati & mœsti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum , ad eum visendum consolandumq̃, accedit, interrogatque quamdudum mater ejus obiisset. Quadraginta jam anni sunt , inquit. Tum amicus, intellectâ legati strophâ, in risum effusus est.

Hæc fabula in avaros facit, qui omni arte student conservare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratiâ accessit.

VIr quidam facetus admodum & urbanus , audiens amicum suum ad Cardinalatûs dignitatem adsumptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoscere dissimulans, quisnam esset, interrogabat. Cui ille, ut erat ad jocos promptus, Miseresco, inquit, tibi caterisq̃, qui ad ejusmodi honores perveniunt. Quamprimum enim dignitates ejusmodi estis assecuti, visum auditumque , & ceteros sensus itâ amittitis, ut pristinos amicos ampliùs non dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublati veteres despiciunt amicitias.

De Juvene Senis curvitatē irridente.

Juvenis quidam conspicatus senem in arcûs tensi similitudinem curvum , interrogavit , an sibi arcum vellet vendere. Cui ille, Ecquid est tibi opus pecuniam amittere? si enim ad meam perveneris atatem , absque pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat, minimè irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo vivendo effugere potest.

De Sene puellam in uxorem accipiente.

VIr quidam imprudens, exacto septuagesimo vitæ anno puellam duxerat in uxorem, qui ad id tempus in æcelibatu permanisset. Cui cùm debitû solvere non posset, dicere

dicere solebat, Quàm malè vitam meam disposui! furveni enim mihi uxor deerat; nunc autem senex desum uxori.

Hæc fabula innuit, omnia suo tempore peragenda.

De Aquila & Pica.

Pica aquilam rogabat, ut se inter suos familiares & domesticos acciperet; quando id mereretur, cum corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda lingua volubilitate. Cui aquila, Hoc facerem, respondit, ni verer, nè quæ intra tegulam fiant, tuâ loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine

ineunte.

Gloriabatur turdus, se amicitiam contraxisse cum hirundine. Cui mater, Stultus es fili, inquit, si credis cum ea posse convivere; cum uterque vestrum diversa soleat appetere loca: tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hic monemur fabulâ, nè eos nobis faciamus amicos, quorum vita à nostra dissentit.

De Rustico & Mure.

Rusticus quidam erat admodum pauper, sed adeò facetus, ut nè calamitatis quidem tempore nativi lepôris oblivisceretur. Is cum villam suam casu igne injecta ita ardentem videret, ut aliquo modo ignem extinguere posse diffideret, mæstus spectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villâ egressus, periculum quamvis ocysimè fugiebat. Oblitus damnorum rusticus, accurrit; & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitasti: nunc, quia fortuna mutata est, villam meam deseruisti.

Fabula indicat, eos non esse veros amicos, qui arridente fortuna à latere tuo non discedunt; turbata autem, præcipiti abeunt cursu.

De Eremita agitante.

Insitum est à natura omni animantium generi, ut rei Venerea libidine incitentur; à qua siqui homines, qui corvo albo rariores sunt, se abstinere volunt, sæpe in graves morbos incidere solent. Quidam igitur eremita, ipsa adolescentiâ ita titillationes carnis evicerat, ut usque ad quintum & vigesimum ætatis annum virgo permanserit. Cum autem eâ ætate gravissimè egrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis ejus remedium se invenire dicebant, nisi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremita recusavit, mori se potius velle dicens, quàm virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maximè gratam, amittere: assueti enim virtutibus agrè illas à se discedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vite, quâ nihil homini sana mentis dulcius est, adductæ sibi mulieris infusus gremio, placidum petiit per membra soporem. Experretus autem vehementer angebatur, & tantam vim lacrymarum effundebat, ut omnes, qui aderant, illius misererentur: quisque igitur consolari, & ut bono animo esset hortari, quoniam Deus clementissimus Pater ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperanda sanitatis causâ tale opus perpetrâisset. At ego, inquit, istud non fleo; sed quòd tantam dulcedinem citiùs expertus non sum.

Hæc indicat fabula, humanam naturam adeò peccatorum illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem faciliè virtutum amaritudini anteponat.

De Divite quodam & Servo.

Vir erat dives, servum habens tardi ingenii, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sæpius iratus, statuit hero par referre. Semel enim in herum conversus, Utinam, inquit, rex stultorum essem! in toto
enim

enim terrarum orbe nullum meo latius esset imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De Vidua Virum petente.

Vidua quadam dives à vicina petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitûs gratiâ (qui ingratus admodum sibi erat) sed nè bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & vidua versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis pòst diebus viduam conveniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tuâ sententia: est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepedo: et si enim coitûs appetens non sum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, si quando cœperimus esse discordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierem artiffimè constringit.

De Canibus Urbanis Villaticum insequentibus.

Canes complures urbani quendam villaticum precipiti insequabantur cursu: quos diu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus substitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit; omnes pariter substiterunt, nec aliquis urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitûs, qui fortè ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, nè fugiamus, cùm presentiora fugientibus, quàm repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accusante.

Volunt homines ut plurimū, quando suâ culpâ aliquid sibi acciderit adversi, in fortunam, vel in demonem

culpam conferre, ut se crimine exuant; adeò omnes sibi indulgent. Hoc demon agrè ferens, cùm videret anum quandam arborem ascendentem, ex qua illam ruituram, & in se culpam collaturam præviderat, accitis testibus, dixit, Videte anum illam absque meo consilio arborem ascendentem, unde eam casuram esse prospicio: estote mihi testes, me ei non suavisse, ut soleata illam ascenderet. Mox anus cecidit: & cùm interrogarent, cur soleata arborem ascendisset; Demon, inquit, me impulit. Tum demon, adductis testibus, probavit, id ab ann absque suo factum esse consilio.

Fabula indicat, homines minimè ventâ dignos, qui, cùm liberè peccent, Fortunam vel demonem accusant.

De Testudine & Ranis.

T*Estudo conspiciata ranas, qua in eodem stagno pascebantur, adeò leves agilesque ut facile quolibet profilirent, & longissimè saltarent, naturam accusabat, quòd se tardum animal, & maximo impeditum onere procreasset, ut neque facile se movere posset, & magnâ assidue mole premeretur. At ubi vidit ranas anguillarum escam fieri, & cujuscunq; vel levissimo ictui obnoxias, aliquanzulum recreata dicebat, Quanto melius est onus, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, quàm tot mortis subire discrimina!*

Hæc fabula indicat, nè agrè feramus dona naturæ, quæ majori nobis commodo sæpe sunt, quàm nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

G*liræ quercum arborem glandiferam dentibus eruere destinaverunt, quò paratiorem haberent cibum, nè victûs gratiâ toties ascendere & descendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui atate, & usu rerum, ac prudentiâ ceteris longè anteibat, eos absterruit, dicens, Si nu-*
tricens

tricem nostram nunc interficiemus, quis futuris annis nobis ac posteris nostris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modò præsentia intueri, verùm etiam futura longè prospicere.

De Cane & Hero.

C*Anem quidam habens, quò magis illi diligeretur, semper eum suis pascebat manibus, ligatùmquæ solvebat: ligari autem & verberari jubebat à servo; ut beneficia à se, maleficia autem à servo in illum viderentur esse collata. Aegrè autem ferens canis, se assiduè ligari verberarique, aufûgit: & cùm increparetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à se fugisset, à quo semper dilectus pastûsque fuisset, ligatus autem verberatûsque nunquam, respondit, Quod servus tuo jussu facit, à te factum puto.*

Fabula indicat, eos malefactores habendos, qui maleficiorum causa fuere.

De Avibus Scarabeos timentibus.

M*agnus timor aves incesserat, nè scarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim in sterquilinio summo labore fabricatam audierant. Tunc passer, Nolite, inquit, expavescere: quomodo enim pilas in nos per aëra volantes jacere possunt, cùm eas per terram magno molimine vix trahant?*

Hæc fabula nos admonet, nè hostium opes extimescamus, quibus deesse videmus ingenium.

De Urso & Apibus.

U*rsus ictus ab ape, tantà irâ percitus est, ut alvearia in quibus apes mellificaverunt tota unguibus discerneret. Tunc apes universæ, cùm domos suas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu, aculeis ursum invadentes penè necavêre. Qui, ex eorum manibus vix elapsus, secum dicebat, Quanto melius erat, apibus unius aculeum*

aculeum tolerare, quàm tot in me hostes meâ iracundiâ concitare!

Hac fabula innuit, longè melius interdum esse injuriam unius sustinere, quàm, dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucape & Fringilla.

Auceps tetenderat volucris retia, largamq; illis in area effuderat escam; pascentes tamen aves non capiebat, quia sibi videbantur pauca: quibus pastis ac volantibus, aliæ pastum adveniunt: quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine servato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo semper majorem prædam expectante, tandem advesperascere coepit. Tunc auceps, amissâ spe multas capiendi, cum jam tempus esset quiescendi, attrahens retia, unam tantum fringillam, quæ infelix in area remanserat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, sæpe pauca vix capere posse.

De Milite & duobus Equis.

Miles, equum habens optimum, emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multò diligentius quàm priorem nutriebat. Tunc posterior priori sic ait; Cur me dominus quàm te impensius curat, cum tibi neque pulchritudine, neque robore, neq; velocitate comparandus sim? Cui ille, Est hæc, inquit, hominum natura, ut semper in novos hospites benigniores sint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiam si detetiora sint, solent veteribus antepone.

De Sue & Cane.

Sus irridebat canem odorisequum, qui domino murmurare & candâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriûmque vellicationibus fuerat instructus. Cui canis, Nescis, inquit, insane, nescis quæ ex verbe-

verberibus illis sum consecutus. Per ea enim suavissimis perdicum coturnicūmq; carnibus vescor.

Hæc fabula nos monet, nè iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causa consueverunt esse.

De Trabe Boum pigritiam increpante.

T*Rabs quæ curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides nos? responderunt: Ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus; tuum autem tu, quoad rumparis, sustinere cogêris. Indoluit trabs, nec ampliùs boves convitiis lacessere ausa est.*

Hæc fabula quemlibet monet, nè aliorum insultet calamitatibus, cùm ipse possit maioribus subijci.

De Carduele & Puero.

C*arduelis avis interrogata à puero, à quo deliciis habitata, & suavis largisq; cibis nutrita fuerat, cur caveâ egressa regredi nollet: Ut meo, inquit, me arbitrati, non tuo, pascere possim.*

Hæc fabula indicat, vitæ libertatem cunctis deliciis anteponendam.

De Scurra & Episcopo.

S*curra quidam calendis Januarii ad episcopum quendam, divitem quidem, sed avarum, accedens, numisma aureum strenæ nomine petiit. Antistes insanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam sibi in strenam dari. Tunc scurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cùm ille hoc quoque nimium sibi videri diceret, æreum quadrantem ut saltem sibi traderet, orabat. Sed cùm nè hunc quoque posset ab episcopo extorquere, Reverende, inquit, Pater, saltem benedictione tuâ me pro strenâ imperti. Tunc episcopus, Flecte, inquit, genua, fili, ut te benedicam. At ego, inquit scurra, benedictionem istam tuam tam vilem nolo. Si enim nummum*

areum valeret, eam mihi nunquam profecto concederes.

Hæc fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quam cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indignè honorata.

INvitate ferè omnes aves ad aquile nuptias, indignè ferebant, upupam ceteris præferri, quia coronâ insignis esset, & versicoloribus pennis ornata; cum semper inter stercorea & sordes solita esset volitare.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potius vestium nitorem, præstantiamque formæ, quam virtutes morésque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyris.

Sacerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum: quorum nè unum quidem attigit, quamvis magnâ affectus fame; quin potius ea ludibrio habens, lotio conspersit: indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lantæ accedebat epulas. Sed cum in itinere torrentem quendam ita imbris auctum offendisset, ut sine vita periculo eum transire non posset, domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tantâ est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urinâ consperserat, comedisset, cum aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc fabula monet, nihil esse contemnendum; cum nihil sit tam vile & atrox, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

Mulus conspiciens equum aureo freno, ephippioque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidia, illum beatum reputans, qui continuo optimis vesceretur cibus, & decoro amiciretur ornatu; se autem præ illo infelicem, qui, clitellis malè dolatis oppressus, quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi vidit equum è pugna

pugna redeuntem multis affectum vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, longè melius esse dicens, quotidiano labore durum victum queritare, & turpiter vestiri, quàm, post optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum, quia divitiis & opibus abundanti; cum vitam eorum longè pluribus periculis, quàm pauperum videamus esse subiectam.

De Porco & Equo.

Porcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat, Stulte, inquit, quò properas? in pugna enim fortasse morieris. Cui equus, Tibi inter lutum sordèsq; impinguato, cum nihil dignum laude gesseris, cultellus adimet vitam: mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit, honestius esse rebus præclarè gestis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem ursi à Venatore nondum capti.

Coriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem ursi, pecuniàmq; pro ea protulit. Ille sibi in præsentia pellem ursi non esse, ceterùm postridie venatum profecturum; ursoque interfecto, pellem illius ei se daturum pollicetur. Coriarius animi gratiâ cum venatore in sylvam profectus, altissimam arborē ascendit, ut inde ursi venatorisq; certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi ursus latebat profectus, immixtis canibus, illum exire compulit: qui, evitato venatoris ictu, eum prostravit humi. Tunc venator, sciens hanc feram in cadavera non sævire, anhelitu retento, se mortuum simulabat. Ursus naribus admotis olfaciens, cum illum nec naso nec corde spirantem deprehenderet, abcessit. Coriarius cum
feram

feram abesse perspiceret, ac nihil ampliùs adesse periculù, ex arbore se deducens, & ad venatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei ursus locutus esset. Cui venator, Monuit me, inquit, nè deinceps ursi pellem vendere vellem, nisi eum priùs ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda,

De Eremita & Milite.

E*remita quidam, vir sanctissima vitæ, militem hortabatur, ut relictâ seculari militiâ, quam absque Dei offensa, & animæ discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & animæ consuleret saluti. Cui miles, Faciam, inquit, quod mones, pater: verum enim est, quòd hoc tempore milites neq; stipendia exigere valeant, licèt exigua sint, neque prædari possint.*

Hæc fabula indicat, multos vitiis renunciare, quia illa ampliùs exercere non possunt.

De Viro & Uxore bigamis.

V*ir quidam, defunctâ uxore quam valde dilexerat, duxit alteram, & ipsam viduam, quæ assiduè ei prioris mariti virtutes fortiâque facinora objiciebat: cui, ut par referret, ipse quoque defunctæ uxoris mores probatissimos pudicitiamque insignem referebat. Quodam autem die, viro irata, pauperi eleemosynam petenti, partem caponis, quem in cœnam utrisque coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro anima prioris viri. Quod audiens maritus, accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, Et ego quoque do tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent tandem non habuerunt.*

Hæc fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optimè vindicare.

De

De Leone & Mure.

Leo laqueo captus in sylva, cum se ita irretitum videret, ut nullis viribus se inde posse explicare consideret, murem rogavit, ut abroso laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii se non immemorem futurum: quod cum mus promptè fecisset, leonem rogavit, ut filiam ejus sibi traderet in uxorem. Nec abnuvit leo, ut benefactori suo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cum eum non videret, casu illum pede pressit atque contrivit.

Hæc indicat fabula, matrimonia, & cætera consortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

Vlmus, in ripa fluminis nata, siler sibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quod ad omnem vel levissimum undarum impetum flecteretur; suam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quod multos annos assiduos amnis impetus inconcussa pertulerat. Semel autem maximâ undarum violentiâ ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui siler, ridens, inquit, Cur me deseris, vicina? Ubi est nunc fortitudo tua?

Fabula significat, sapientiores esse, qui potentioribus cedunt, quam qui resistere volentes, turpiter superantur.

De Cera duritiem appetente.

Cera ingemiscebat, se mollem, & cuicumque levissimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multò se molliori factos, in tantam duritiem ignis calore pervenisse, ut multa perdurarent secula, se jecit in ignem ut eandem duritiem consequeretur. Sed statim igne liquefacta, consumpta est.

Hæc admonet fabula, ne appetamus quod est nobis naturâ denegatum.

De

De Agricola militiam & mercaturam affectante.

Agricola quidam agrè ferebat, se assidue terram volvere, nec perpetuis laboribus ad magnas divitias pervenire: cum nonnullos videret milites, qui actis praeliis ita rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent vitam. Venditis igitur ovibus, capris ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est: ubi cum ab imperatore suo malè pugnatum esset, non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare, damnatâ militiâ, mercaturam exercere statuit, ut in qua majus lucrum & minorem laborem existimabat. Prædis igitur venditis, cum navim mercibus implevisset, navigare coeperat: sed, cum in alto esset, tempestate magnâ coortâ, navis submersa est, & ipse cum cæteris qui in ea erant, ad unum omnes periëre.

Hac fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cum ubique sit parata miseria.

De Afino & Scurra.

Afinus indignè ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petens, nè se minùs quàm scurram honorare vellent. Et cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ita honore dignum duceret; Quia, inquit, majores quàm scurra crepitus ventris emitto, eosque absque fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus levissimis suas pecunias profundunt.

De Amne suum fontem convitiis laceffente.

Amnis quidam suum fontem convitiis laceffebat, ut inertem, quod immobilis staret, nec ullos haberet pisces: Se autem plurimum commendabat, quod optimos crearet pisces, & per valles blando murmure serperet. Indignatus

designatus fons in amnem velut ingratum, undas repressit. Tunc amnis, & piscibus, & dulci sono privatus, exaruit.

Hæc fabula eos notat, qui bona quæ agunt sibi arroganti, non Deo attribuant, à quo, ceu à largo fonte, nostra bona procedunt.

De viro maligno & Dæmone.

V*ir malignus cum plurima perpetrasset scelera, & sepius captus, & carcere conclusus, arctissime pervigili custodiâ teneretur, demonis implorabat auxilium: qui sepenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenso, & solitum auxilium imploranti, demon, magnum calceorum pertusorum fascem super humeros habens, apparuit, dicens; Amice, amplius tibi auxilio esse non possum: tot enim loca pro te liberando hætenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim: nulla etiam mihi superest pecunia, quâ alios valeam comparare; quare pereundum est tibi.*

Hæc admonet fabula, nè existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere volentibus.

A*ves consultabant de pluribus regibus eligendis, cum aquila tantos volucrum greges sola regere non posset: fecissentque voto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent. Qua, cum causa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit, plures, quam unus saccus, implentur.*

Hæc fabula docet, longè melius ab uno, quam à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro se velle mori dicebat.

M*atrona quadam admodum pudica, & viri amatissima, agrè ferebat, maritum adversâ valetudine detineri; lamentabatur, ingemiscebat, & ut suum in vi-*

rum amorem testaretur, rogabat mortem, ut, si maritum sibi esset ereptura, se potius quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili aspectu venientem: cujus timore perterrita, & jam sui voti pœnitens, Non sum ego, inquit, quem petis: jacet ibi in lecto quem occisura venisti.

Hæc fabula indicat, neminem esse adeò amantem amici, qui non malit sibi bene esse, quàm alteri.

De Adolescente in funere matris canente.

V*Ir quidam defunctam uxorem, quæ ad sepulcrum efferebatur, lacrymis & fletibus prosequabatur; filius verò ejus canebat. Qui cùm à patre increparetur ut amens & insanus, qui in matris funere cantaret, cùm unà secum mæstus esse & flere deberet; Pater mi, inquit, si sacerdotes ut canerent conduxisti, cur mihi irasceris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum, inquit, & sacerdotum est idem officium.*

Hæc fabula indicat, non omnia omnibus esse decora.

De Viro zelotypo, qui Uxorem dederat custodiendam.

V*Ir zelotypus uxorem, quam parùm pudicè vivere compererat, cuidam amico, cui plurimùm fidebat, dederat custodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, si eam ità diligenter observaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus custodiam hanc nimis difficilem, & ingenium suum versutiâ mulieris vinci comperisset, ad maritum accedens, dixit, Se amplius nolle hanc tam duram gerere provinciam; quandoquidem nè Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem invitam posset custodire: addidit præterea, Si necesse sit, malle se anno integro saccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, solutòq; sacco eos inter herbas pascere, vesperèque facto, omnes domum*
reducere,

reducere, quàm uno die impudicam mulierem servare.

Hæc fabula indicat, nullos custodes ità esse diligentes, qui impudicas mulieres valeant custodire.

De Viro clysteres recusante.

Vir quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat: ad quem curandam plures accesserunt medici: (ad mel enim catervatim convolant musca) quorum unus inter cetera dicebat, Opus esse clysteribus, si vellet convalescere. Quod cum vir huiusmodi insuetus medicine audiret, furore percitus, medicos domo ejici jubet, dicens, Eos esse insanos, qui, cum caput ipsi doleret, podicem vellent mederi.

Hæc fabula innuit, omnia, etiam salutaria, insuetis & inexpertis & aspera & obfutura videri.

De Asino ægrotante, & Lupis visitantibus.

Asinus ægrotabat, famâque exierat, eum citò moriturum. Ad eum igitur visendum cum lupi canesque venissent, peterentq; a filio, quomodo pater ejus se haberet; ille per ostii rimulam respondit, Melius quàm velletis.

Hæc indicat fabula, quòd multi fingunt, molestè ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quòd Nuci, Asino, & Mulieri prosunt verbera.

Mulier quadam interrogabat nucem secus viam natam, quæ à praterente populo saxis impetebatur, quare esset ità amens, ut quò pluribus majoribúsque verberibus caderetur, eò plures præstantioresque fructus procrearet. Cui juglans, Esne, inquit, proverbii immemor ità dicentis?

Nux, asinus, mulier, simili sunt lege ligati:

Hæc tria nil rectè faciunt, si verbera cessent.

Hæc fabula innuit, sæpe homines propriis jaculis se solere confodere.

De Asino laborum finem non inveniente.

Asinus hyberno tempore plurimum angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum palcarum haberes

beret victum: quare veruam temperiem & teneras herbas opsabat. Sed cum ver advenisset, cogereturque à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indeque lateres, imbrices, tegulas ad diversa loca deferre; pertæsus veris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis expectabat, ut dominus, messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoque cum messes in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti sibi locus esset, autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed ubi nè tunc quoq; malorum terminum adesse cernebat, cum quotidie vinum, poma, ligna portanda essent, rursus hyemis nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sunt subiecta laboribus.

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat.

M*ures complures in cavo parietis commorantes contemplabantur felem, quæ in tabulata capite demisso & tristi vultu recumbebat. Tunc unus ex eis, Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur: vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert: volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilemnectere amicitiam: Quæ cum dixisset, & propius accessisset, à fele captus & dilaceratus est. Tunc ceteri hoc videntes, secum aiebant, Non est, profectò, non est vultui temere credendum.*

Hæc fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus homines judicandos; cum sub ovina pelle sæpe atroces lupi delitescant.

De Asino, qui Hero ingrato serviebat.

A*Sinus, qui viro cuidam ingrato multos annos inoffenso pede servierat, semel, ut fit, dum sarcinâ pres-*
sus

*ſus eſſet gravi, & ſalebrosâ incederet viâ, ſub onere reci-
debat. Tum dominus implacabilis multis verberibus ſur-
gere compellebat, pigrum animal & ignavum nuncupans.
At ille miſer inter verbera hæc ſecum dicebat; Infelix
ego, quàm ingratum ſortitus ſum herum! Nam quamvis
ei multa tempore ſine offenſa ſervierim, tamen non hoc
unum delictum tot meis priſtinis beneficiis compenſat.*

*Hæc fabula in eos conſtituta eſt, qui beneficiorum ſibi collatorum immemo-
res, etiam minimam benefactoris tui in ſe offenſam atroci pœnâ proſequun-
tur.*

De Lupo ſuadente hiſtrici ut tela deponeret.

L*Upus eſuriens in hiſtricem intenderat animum:
quam tamen, quia ſagittis undique munita erat, in-
vadere non audebat. Excogitatâ autem eam perdendâ
aſtutiâ, illi ſuadere cœpit, nè pacis tempore tantum telo-
rum onus tergo reportaret; quandoquidem non aliquid
ſagittarii, niſi cùm pralii tempus inſtaret, portarent: Cui
hiſtrix, Adverſus lupum, inquit ſemper praliandi tempus
eſſe credendum eſt.*

*Hæc fabula iſtius, virum ſapientem oportere adverſus inimicorum & ho-
ſtium fraudes ſemper eſſe munitum.*

De Mure liberante Milvum.

M*us conſpicatus milvum laqueo aucupis implicitum,
miſertus eſt avis, quamvis ſibi inimice, abroſiſque
dente vinculis, evolandi viam fecit. Milvus tanti imme-
mor beneficii, ubi ſe ſolutum vidit, murem nil tale ſuſpi-
cantem corripiens, unguibus & roſtro laceravit.*

*Hæc fabula indicat, malignos huiusmodi gratias ſuis benefactoribus ſolere
impendere.*

De Cochlea petente à Jove, ut ſuam domum
ſecum ferre poſſet.

C*um Jupiter ab exordio mundi ſingulis animalibus
munera, quæ petiſſent, elargiretur; cochlea ab eo
petiit*

petiit ut domum suam posset circumferre. Interrogata à Jove, quare tale ab eo munus exposceret, quod illi grave & molestum futurum erat: Malo, inquit, tam grave onus perpetuo ferre, quàm, cùm mihi libuerit, malum vicinum non posse vitare.

Fabula indicat, maiorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De Herinaceo, viperam hospitem ejiciente.

H*Erinaceus hyemem adventare præsentiens, blandè viperam rogavit, ut in propria illius caverna adversus vim frigoris locum sibi concederet. Quod cùm illa fecisset, herinaceus huc atque illuc se provolvens, spinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa malè secum actum videns, quando herinaceum suscepit hospitio, blandis eum verbis, ut exiret, orabat; quandoquidem locus duobus esset angustus. Cui herinaceus, Exeat, inquit, qui hîc manere non potest. Quare viperâ, sentiens sibi locum ibi non esse, illinc cessit hospitio.*

Fabula indicat, eos in consortia non admittendos, qui nos possunt ejicere.

De Lepore sese Vulpi præferente ob pedum velocitatem.

L*epus sese dignum reputabat, qui vulpi præferretur, quoniam longè illam pedum pernitate superabat. Tum vulpes, At ego, inquit, ingenium sum sortita præstantius, quo sæpius quàm tu pernitate tuâ canes eludo.*

Hæc fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longè superari.

De sene, ob impotentiam, libidinem carnis relincente.

V*ir quidam sanctitate præditus singulari, senem quendam admonebat, ut tandem vitia libidinis dimittat, cui vehementer insudabat. Cui senex, Obtemperabo, inquit, pater sancte, sanctissimis optimisque admonitionibus tuis.*

tuis. Nam usum Veneris quodmodum mihi obesse sentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, sed timore pœnæ & impotentia à consuetis vitiis desistere.

De Agricola quodam & Poëta.

Agricola quidam ad Poëtam accedens, cujus agros colebat, cum eum inter libros solum offendisset, interrogavit eum, quo pacto ita solus vivere posset. Cui ille, Solus, inquit, tantum esse coepi, postquam te huc contulisti.

Hæc fabula indicat, eruditos viros, qui doctissimorum virorum turbâ continuè stipantur, tunc solos esse, cum inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

Lupus ovis pelle indutus, ovium se immiscuit gregi, quotidieque aliquam ex eis occidebat: quod cum pastor animadvertisset, illum in altissima arbore suspendit. Interrogantibus autem ceteris pastoribus, cur ovem suspendisset, aiebat, Pellis quidem, ut videtis, est ovis; opera autem erant lupi.

Hæc fabula indicat, homines non ex habitu, sed ex operibus iudicandos; quoniam multi sub vestimentis ovium lupina faciant opera.

De Patre filium ad virtutes frustra hortante.

Pater quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis, ut, derelictâ vitiorum viâ, virtutibus invigilaret, quæ ei laudem & decus erant paritura. Cui filius, Frustra, inquit, pater, ad hæc facienda hortaris: multos enim predicatorum, ut aiunt, audiivi, qui longè te melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Hæc fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle discedere.

De Cane oves domini sui occidente, à quo suspensus est.

Pastor quidam cani oves suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibus. At ille saepe aliquam ovem occidebat. Quod cum pastor animadvertisset, canem capiens, eum volebat occidere. Cui canis, Quare me, inquit, perdere cupis? Sum unus ex domesticis tuis: interfice potius lupum, qui continuo tuo insidiatur ovili. Imò, inquit pastor, te quam lupum morte dignum magis puto. Ille enim palam se meum hostem profitetur; tu verò, sub amicitiae specie, quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit fabula, longè magis puniendos, qui sub amicitiae specie nos lædunt, quam qui aperte se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

Aries quidam inter lanigeros greges erat, tantâ cornuum & capitis firmitate, ut catervos arietes statim facileque superaret: quare cum nullum ampliùs arietem inveniret, qui occursanti sibi auderet obsistere, crebris elatus victoriis, taurum ausus est ad certamen provocare. Sed primo congressu, cum in taurinam frontem arietasset, tam atroci ictu percussus est, ut ferè moriens hæc diceret; Stultus ego quid egi? Cur tam potentem adversarium ausus sum laceessere, cui me imparem creavit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Vidua & Asino viridi.

Vidua quadam coelibatum exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias: sed commater ejus, quam contemnenda essent populi voces, hæc arte monstravit. Jussit enim asinum album quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes urbis vias circumduci. Quod dum fieret, tanta admiratio ab ini-

tio omnes invaserat, ut non solum pueri, verum etiam senes hanc re insolitâ moti, asinum animi gratiâ comitarentur. Deinde cum hujusmodi animal quotidie per urbem duceretur, desierunt admirari. Itidem, inquit ad viduam commater, eveniet tibi: si enim virum acceperis, per aliquot dies eris fabula vulgi; deinde hic sermo conticescet.

Hæc fabula indicat, nullam rem esse tantâ dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non desinet esse miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

Aquila in altissima arbore nidulata, catulos cuniculi, qui non longè illinc pascebantur, in escam pullorum suorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis, ut suos sibi filios restituere dignaretur. At illa eum ut pusillum & terrestre animal, & ad sibi nocendum impotens arbitrata, eos in conspectu matris unguibus dilacerare, & pullis suis epulandos opponere non dubitavit. Tunc cuniculus, filiorum morte commotus, hanc injuriam minimè impunitam abire permisit: arborem enim, quæ nidum sustinebat, radicitus effodit; quæ, levi impulsu ventorum procidens, pullos aquile adhuc implumes & involucres in humum dejecit: qui à feris depasti magnum doloris solatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentis suæ fratrum, imbecilliores debere despicere, cum aliquando infirmiores potentiorum injurias ulciscantur.

De Lupo pisce fluvii, Maris regnum affectante,

Lupus piscis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore ceteros ejusdem fluminis pisces excedebat. Unde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo prosequiebantur honore. Quare in superbiam elatus, majorem principatum cœpit appetere.

Relicto igitur amne, in quo multos annos regnauerat, ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vendicaret. Sed offendens delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ita ab illo infectatus est, ut aufugiens vix annis ostium ingrederetur: unde amplius non ausus sit exire.

Hæc fabula nos admonet, ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longè majora.

De Ove Pastori convitiante.

O*vis convitiabatur pastori, quod non contentus lacte quod in usum suum filiorumque ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus, filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid, inquit ovis, pejus mihi facere potes? Ut te, inquit pastor, occidam, & lupis canibusque projiciam devorandam. Siluit ovis, majora adhuc mala formidans.*

Hæc fabula indicat, non debere homines in Deum excandescere, si divitiis & filios ipsis permittat auferri; cum etiam majora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De Auriga & Rota currus stridente.

A*uriga interrogabat currum, quare rota quæ erat deterior, strideret, cum cetera idem non facerent. Cui currus, Egroti, inquit, semper morosi & queruli esse consueverunt.*

Hæc fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De Viro amicos experiri volente.

V*ir quidam dives admodum & liberalis, magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpiissime invitabat: ad quem libentissime accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat: quare correptis armis, secum irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis,*

diatis, illos tantum duos in amicorum numero habuit; quos deinde singulari amore persecutus est.

Hæc fabula indicat, adversam fortunam amicitiz experimentum esse quàm optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

Vulpes cùm fugaretur à cane, & jamjam esset capienda, nec ullam aliam evadendi viam invenire se posse cognosceret; *Quid me, inquit, ô canis, perdere cupis, cujus caro tibi usui esse non potest? Cape potius leporem illum (non procul enim lepus aberat) cujus carnem suavissimam mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio vulpis, omissâ vulpe, leporem insecutus est; quem tamen, ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit. Paucis post diebus lepus conveniens vulpem, vehementer eam accusabat (verba enim ejus audierat) quod se cani demonstrasset. Cui vulpes; Quid me accusas, lepus, cùm tantopere te laudavi? quid diceres si te vituperassem?*

Hæc fabula indicat, multos mortales, sub laudationis specie, aliis permicanti machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Jove petentibus.

Lepus & vulpes à Jove petebant: hæc, ut calliditatem suâ pedum celeritatem; ille, ut velocitati suâ calliditatem adjungeret. Quibus Jupiter ita respondit; *Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti: uni autem omnia dedisse, aliorum fuisset injuria.*

Hæc indicat fabula, Deum singulis sua munera ita esse æquali lance largitum, ut quisque esse debeat suâ sorte contentus.

De Equo inculto, sed veloci, & cæteris cum irridentibus.

Equi complures ad Circenses ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem cæ-

teri incultum, & ad huiusmodi certamen ineptum irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advēnit, & dato tubæ signo cuncti carceribus exilūcre; tum demum innotuit, quantò hic paulò antè irrisus, ceteros velocitate superaret: omnibus enim aliis post se longo intervallo relictis, palmam assecutus est.

Fabula significat, non ex habitu, sed ex virtute homines judicandos.

De Rustico, per vocem hœdi ad Jurisconsultum admissio,

Rusticus quidam gravi lite implicitus, ad quendam jurisconsultum accesserat, ut eo patrono sese explicaret. At ille, aliis negotiis impeditus, renunciari jubet, se non posse nunc illi vacare; quare abiret, aliàs rediturus. Rusticus, qui huic ut veteri fidòque amico plurimum fidebat, sapiens rediens, nunquam admissus est. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem secum deferens, ante ædes jurisperiti stabat, & hœdum vellicans, illum balare coegit. Fanitor, qui ex præcepto heri dona portantes statimmittere solebat, auditâ voce hœdi, januam ilico aperiens, hominem introire jubet. Tunc rusticus ad hœdum conversus, Gratias, inquit, ago, hœdule mihi qui tam faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilisque esse, quas munera non aperiunt.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo.

Adolescens quidam uxorem duxerat, & ipsam quoq; adolescentulam, formosam admodū, & libidinosam: cujus effræna libidini dum satisfacere cupit, ita lumbos exhaust, ut paucis post diebus macilentus fieret, & mortuo magis quàm vivo similis videretur: non ingredi, non stare, non aliquod opus facere poterat; sed, ut senex quidam,

dam, apricatione gaudebat: Dum ergo, in aprico stans loco, calore solis sese calefaceret, accidit, ut venatores, qui lupum fuerant insectati, illuc iter haberent; quos cum adolescens interrogaret, cur lupum non ceperant; Ob incredibilem, inquit, illius velocitatem, illum assequi non posuimus. Tunc ait adolescens, Uxorem profecto hic lupus habere non debet: si enim uxori junctus esset, nunquam tantâ pedum pernecitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem esse adeo robustum & fortem, quem nimis Veneris usus non infirmum & debilem reddat.

De Senæ Juvenem poma sibi surripientem faxis deiciente.

S*enex quidam juvenem sibi poma surripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore descenderet, nec res suâs vellet auferre. Sed cum incassum verba funderet, juvene ejus ætatem ac verba contemnite, Non in verbis tantum, inquit, verum etiam in herbis audio esse virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conspiciatus, in vehementem risum effusus est, & senem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis posse depellere. Tunc senex omnia experiri cupiens, Quando, inquit, verborum & herbarum vires adversus raptorem mearum rerum nulle sunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt esse virtutem: lapidēsque quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum descendere & abire coegit.*

Hæc fabula indicat, omnia prius sapienti tentanda, quam ad armorum confugiat auxilium.

De Lusciniæ, cantum accipitri pro vita pollicente.

L*usciniæ ab accipitre famelico comprehensa, cum modo se ab eo devorandam esse intelligeret, blandè eum rogabat ut se dimitteret; pollicita, pro tanto beneficio ingentem*

gentem mercedem sese relaturam. Cùm autem accipiter eam interrogaret, quid gratia sibi referre posset; Aures, inquit, tuas mellisfluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas: sine tuis enim cantibus vivere, sine cibo verò non possum.

Hæc fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente.

L*Eo cùm socios adsciscere sibi vellet, multaque animalia sese illi adjungere optarent, idque precibus & votis exposcerent, spretis ceteris, cum porco solum societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit, Quia hoc animal adeò fidum est, ut amicos & socios suos in nullo, quantumvis magno discrimine, unquam relinquat.*

Hæc fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui adversitatis tempore à præstando auxilio non referunt pedem.

De Culice cibum & hospitium ab Ape petente.

C*Ulex hyberno tempore, cùm fame & frigore se periturum conjiceret, ad apum accessit alvearia, ab eis cibum & hospitium petens: quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat, filios earum se artem musicam edocturum. Tunc quedam apis; At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.*

Fabula nos admonet, ut liberos nostros his artibus erudiamus, quæ eos ab inopia valent vindicare.

De Asino tubicine, & Lepore tabellario.

L*Eo rex quadrupedum, adversus volucres pugnaturus, suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab urso, quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victoriâ conferre*

ferre possent, quos ibi inter ceteros milites adesse cernebat; respondit, *Asinus tubæ suæ clangore milites ad pugnam concitabit: lepus verò, ob pedum celeritatem, tabellarii fungetur officio.*

Fabula significat, neminem adeò contemptibilem, qui aliqua in re nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos columbæ composuere.

Accipitres invicem inimici quotidie decertabant, suisque odiis occupati, alias aves minimè infestabant. Columba illorum vicem dolentes, eos missis legatis composuere. Sed illi ubi inter se amici effecti sunt, ceteras aves imbecilliores, & maximè columbas, vexare & occidere non desinebant. Tum secum columbæ; *Quàm utilior accipitrum discordia, quàm concordia, nobis erat!*

Hæc admonet fabula, malorum inter se odia civium alenda potius quàm extinguenda; ut, dum inter se digladiantur, viros bonos quietè vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

Vir quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa quam nova nupta accensam paternâ domo efferret, rursusque mariti domum ingressura accendit & introfert; Significat, inquit, *me hodie ignem è socii mei adibus ablatum in domum meam inferre.*

Fabula significat, saepenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prætoris repetundarum damnato.

Prætor qui pecuniam cui præfuerat expilaverat, repetundarum damnatus fuerat. Cùmque agrè ablata restitueret, dicebat quidam è provincialibus, *Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ foetus concipientes, mirâ voluptate*

voluptate afficiuntur: cum autem eos amittunt, incredibile dolore torquentur.

Fabula innuit, aliena non esse surripienda; ne illa deponere coacti, moerore conficiamur.

De Senē mortem differre volente.

Senex quidam mortem, quæ eum è vita raptura advenerat, rogabat ut paululum differret, dum testamentum conderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hæcenus præparasti, toties à me monitus? Et cum ille, Eam nunquam à se visam antea, diceret; Cum, inquit, non æquales tuos modò, quorum nulli ferè jam restant, verum etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam, nonne te admoneram mortalitatis tuæ? Cum oculos hebescere, auditum minui, cæterosque sensus indies deficere, corpus ingravescere sentiebas, nonne tibi me propinquam esse dicebam? & te admonitum negas? quare ulteriùs differendum non est.

Hæc fabula indicat, ita vivendum, quasi mortem semper ad se cernamus.

De Viro avaro sacculum nummorum alloquente.

Vir quidam avarus, qui ingentem aurorum acervum male partum relicturus moriebatur, interrogat sacculum nummorum, quem morienti sibi jusserat asferri, Quibus voluptatem esset allaturus; Cui sacculus, Heredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto sudore quesitos, in scortis & conviviis profundent; & demonibus, qui animam tuam æternis suppliciis mancipabunt.

Hæc fabula indicat, stultissimum esse in eis laborare, quæ aliis gaudium nobis autem sint allatura tormenta.

FINIS.

LAU-

LAURENTII VALLENSIS, IN
 Fabulas Æsopi, è Græco in Latinum ser-
 monem versas, ad clarissimum virum Ar-
 noldum Foveldam, præfatio.

Romiseram nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus
 essem, missurum. Eas capere, ut homo venandi insue-
 tus, cum non possem, ad venationem meam, id est, ad
 literas me converti: & fortè ad manus venit libellus
 Græcus ex præda navali, 33 Æsopi fabulas continens. Has om-
 nes bidui labore venatus sum. Mitto igitur ad te siue fabulas, siue
 mavis coturnices, quibus te oblectare possis & ludere. Etenim si
 Octavianum, Marciumque Antonium, orbis terrarum principes,
 ludo coturnicum delectatos accepimus, profectò tu, vir literarum
 amantissimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si
 quis Octaviano aut Antonio pugnacem aliquam harum avium
 dono dedisset, jucundam illis rem gratamque fecisset: ego quoque
 tibi jucundus gratusque ero, qui plures quàm triginta ejus generis
 aves dono mitto pugnaces, victrices, & si fortè hoc te magis juvat,
 etiam pingues. Oblectant enim hæ fabulæ & alunt, nec minus
 fructus habent, quàm floris. Sed nè donum suum laudare insolent-
 is sit, finem faciam. Tu, si coturnices veras, quàm has fabulas,
 malis, rescribe: mittam namque non modò coturnices, sed & per-
 dices. Ex urbe Cajeta, *Calend. Maii, Anno 1538.*

De Vulpe & Capro.

Vulpes & caper sitibundi in quendam puteum de-
 scenderunt: in quo cum perbibissent, circumspicienti
 reditum capro, vulpes ait, Bono animo esto, caper: excogi-
 tavi namque quo pacto uterque reduces simus. Siquidem
 tu eriges te rectum, prioribus pedibus ad parietem admo-
 tis, cornuque adducto ad pectus mento reclinabis, & ego
 per terga cornuque tua transiliens, & extra puteum eva-
 dens, te istinc postea educam. Cujus consilio fidem habenti
 capro, atque, ut ille jubebat, obtemperanti, ipsa è puteo pro-
 siliit,

filiit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultabatq; nihil de hirco curæ habens. Caterum cum ab hirco ut fœdisfaga incusaretur, respondit; Enimvero, hirce, si tantum tibi esset sensus in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses, quam de reditu exploratum habuisses.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem petendam veniat.

De Vulpe & Leone.

Vulpes nullum antea leonem conspiciat, cum illi aliquando ex improvise obviasset, ita conspectum ejus expavit, ut parum abfuerit quin exstingueretur. Quod cum iterum postea accidisset, ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertiò autem cum leonem eundem in civitate esset intuita, non modò non exterrita, sed etiam confidenter adiens, secum collocuta est & confabulata.

Hæc fabula innuit, quòd consuetudo & conversatio facit, ut quæ maximè horribilia & formidanda sunt, neque horrida, neque formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice.

Gallos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamque alendam, & in societatem gallorum dedit unà cum illis saginandam, eamque galli pro se quisque mordebant abigebantque. Perdix autem apud se afflictabatur; existimans, ideo talia inferri sibi à gallis, quòd suum ab illorum genere alienum esset. Ubi verò non multò post aspexit illos inter se pugnantes, mutuòque percutientes, recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem post hæc non afflictabor ampliùs, videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt nè à domesticorum quidem injuria abstinere.

De Vulpe & capite quodam reperto.

Vulpes aliquando in domum citharædi ingressa, duxit omnia instrumenta musica, omnem supellectilem scrutaretur, reperit è marmore caput lupinum scienter fabréque factum: quod cum in manum sumpisset, inquit, O caput, cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens!

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

Carbonarius conducta in domo habitans, fullonem invitavit, qui eò loci proximè venisset, ut iisdem in ædibus unà habitaret. Cui fullo; O homo, non est istud factum conducibile: vereor enim nè quicquid ipse cande-facerem, id omne tu carbonariâ aspergine fuscarea.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De Viro jactabundo.

Vir quidam aliquandiu peregrinatus, cum iterum domum reversus fuisset, cum multa alia in diversis regionibus à se viriliter gesta jactabundus predicabat, tum verò id maximè, quod Rhodi omnes in certamine saliendo superâisset; ejusdem rei Rhodios, qui affuerant, testes esse. Ad quem unus assistantium respondens, inquit; O homo, si verum istud est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodium! ecce hîc certamen saliendo!

Hæc indicat fabula, quod ubi vera testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De Viro Apollinem tentante.

Vir quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus: habensque passerculum sub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum, dicens, Quod habeo in dextra, vivitne, an mortuum

mortuum est? prolaturus passerulum vivum, si ille mortuum respondisset: rursus prolaturus mortuum, si vivum respondisset: Occidisset enim statim sub pallio clam, priusquam proferret. At Deus subdolam calliditatem hominis intelligens, dixit; O consultor, utrum mavis facere (penes te namque arbitrium est) facito; & sive vivum, sive mortuum, quod in manibus habes, proferto.

Hæc fabula innuit, mentem divinam nihil neque latere, neque fallere.

De Piscatore & Cinaride.

P*iscator quidam, demissis in mare retibus, extulit cinaridem pusilli corporis, qua sic piscatorem obsecrabat; Noli me in præsentia capere tam pusillam & minutam: sine abire, & crescere, ut postea sic adultâ commodo cum majore potiaris. Cui piscator inquit; Ego verò amens sim, si lucrum, quod inter manus habeo, licet exiguum, prætermittam, spe futuri boni, quantumlibet magni.*

Hæc fabula innuit, stolidum esse, qui propter spem majoris commodi, rem & præsentem & certam, licet parvam, non amplectitur.

De Equo & Asino.

V*ir quidam habebat equum & asinum. In itinere autem faciendo, inquit asinus equo; Si me salvum vis, leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum, omnes quas portabat asinus sarcinas, simulque corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus, & gemens, cum clamore inquit, Vae mihi jumentorum infelicissimo! quid mihi misero mali evênit? Nam recusans partem, nunc totum onus porto, & illius insuper corium.*

Hæc fabula innuit, majores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utrique sint incolumes.

De Viro & Satyro.

Vir quidam cum Satyro amicitiam inierat : qui cum edendi gratiâ sederent, exortâ cæli tempestate, ac frigore, vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus, interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, Calore oris argentes manus refocillo. Pauloque post calidiori edulio allato, cum vir iterum ad os manum cum edulio admovens, calorem cibi aspiratione refrigeraret, interrogat Satyrus, quamobrem id faceret. Respondente autem viro, Ut edulium refrigerem: Atqui ego, inquit Satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hæc innuit fabula, devitandam ejus amicitiam esse, vjusanceps vita est, & non simplex sermo.

De Vulpe & Pardo.

Vulpes & pardus de pulchritudine altercabantur : & pardo suam pellem versicolore extollente, vulpes, cum suam præponere non posset, inquit, At quanto ego speciosior, quæ non corpus, sed animum versicolorem sortita sum!

Hæc fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in Fœminam mutata.

Felis quædam delictum formosi erat cujusdam adolescentis. Hanc ille, ut in fœminam mutaret, Venerem deprecatus est. Dea miserta cupiditatis adolescentuli, convertit bestiam in speciosam puellam. Cujus formâ inardescens adolescentulus, adducit illam secum domum : quibus confidentibus in cubiculo, Venus, volens periculum facere, nunquid illa cum corpore mutâset & mores, murem immisit in medium. At illa, & eorum quæ

H

aderant,

aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo surgens, murem insequabatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Hæc indicat fabulæ, scelestos homines, etsi conditionem statimque mutant, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola & canibus.

Agricola quidam hyberno sydere in agro deprehensus, deficientibus cibariis, primum interfectis singulis ovibus, illarum carnibus vescabatur, mox & caprarum: postremò operariis bobus interemptis alebatur. Quod canes cùm animadvertissent, inter se collocuti sunt, dicentes; At nos hinc faciamus fugam. Si enim operariis bobus dominus noster non pepercit, nec nobis quidem parceret.

Hæc indicat fabulæ, fugiendos eos esse cavendosque, qui à familiaribus quodque manus non abstinere.

De Agricola filios suos docente.

Agricola filios suos videns quotidie litigantes, neque in gratiam inter se reduci potuisse, jussit complures virgulas sibi afferri. Aderant autem filii illic sedentes. Quæ cùm allata essent, colligavit omnes in unum fasciculum, jussitque singulos filiorum fasciculum capere atque confringere. Illis verò confringere non valentibus, solvens postea fasciculum, tradit singulas singulis eis frangendas; atque illis statim facileque frangentibus intulit; Ità & vos, filii mei, si unanimes invicem perstiteritis, inexpugnabiles vos hostibus, & invictos præbebitis: Sin minùs, ipsa vestra emulatio atque seditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Hæc innuit fabulæ, æquæ res humanas facere vel concordiam incrementum, vel discordiam jacturam.

De Muliere & Gallina.

Mulier quædam vidua habebat gallinam quotidie singula ova parientem. Sperans mulier autem pro singulis bina ova parituram, si plus tribuisset escarum, opiparè educabat. Gallina verò pinguior effecta, nè unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc fabula indicat, quòd homines, propter luxum & copiam rerum ingra-vescentes, ab instituto retardantur.

De Homine quem canis momorderat.

Admorsus à cane quidam, circuibat singulos, corro-gans curationem; naclûsque est quendam, qui, cogni-tà mali qualitate, inquit, Si tu quidem, ô homo, conva-lescere vis, sume crustulum panis madesactum in sangui-ne vulneris, & porrige cani, qui te momordit, comeden-dum. Cui ille deinceps inquit, Ego mehercule, si istuc fecero, dignus sim qui ab omnibus hujus urbis canibus premordear.

Hæc fabula indicat, improbos homines eum maxima beneficia acceperint, tum maximè ad malefacta animari.

De duobus amicis & urso.

Dvobus amicis unà iter facientibus fit ursus ob-viâ: quorum unus perterritus, in arborem scan-dens latuit: alter verò, cùm se imparem urso fore, & si pugnare vellet, superatum iri intelligeret, procidens simu-labat se mortuum. Ursus autem adveniens, aures & oc-cipitium olfaciebat; illo, qui stratus jacebat, usquequaque continenter respirationem: ità mortuum esse credens ur-sus, abiit: aiunt enim ursum non sevivere in cadavera. Mox alter, qui inter frondes arboris batuerat, descendens, interrogat amicum, quidnam ad aurem ursus secum esset locutus. Cui amicus inquit, Admonuit me, nè posthac cum hujusmodi amicis iter faciam.

Hæc fabula innuit, devitandos eos amicos qui periculoso in tempore ab au-silio præstando revocant pedem,

De Adolescentibus & Coquo.

Duo adolescentes opsonium à coquo mercati communiter erant. Caterum cum coquus quibusdam negotiis domesticis animum intenderet vacaretq³, alter adolescentum partem opsonii in alterius manus immisit. Convertente se coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente; qui carnem sustulerat, jurabat se non habere: qui verò habebat, jurabat se non abstulisse. Quibus coquus, intellectâ adolescentum astutiâ, inquit; Et si me latet fur, tamen eum, per quem jurâstis, Deum non latebit.

Hæc fabula innuit, quòd si quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui solus omnia prospicit, & omnia videt.

De Arundine & Olea.

Disceptabant arundo & olea de constantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cum ventus vehemens ingruisset, arundo agitabatur reflectebaturq³: olea verò violentiâ ventorum, cum reluctari vellet, confracta est.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores esse iis qui non cedunt.

De Tubicine.

Erat tubicen quidam qui in militia signum caneret. Is interceptus ab hostibus, ad eos qui circumstitebant proclamabat; Nolite me, ô viri, innocuum infontemque occidere. Nullum enim unquam ego occidi: quippe nihil aliud, quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi vicissim cum clamore responderunt; Tu verò hoc ipso magis trucidaberis, quòd, cum ipse dimicare nequeas, ceteros potes ad certamen impellere.

Hæc fabula innuit, quòd præter ceteros peccant, qui malis & improbis principibus persuadent ad iniquè agendum.

De Aucepe & Vipera.

Auceps quidam sumptis aucupatoriis retibus ad venandum processit, visoque palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiosè arundines cum retibus ad avem clanculum admovebat; sperans se illam venari posse. Quod cum egit, in altum intuens, jacentem viperam pedibus pressit; quæ exasperata dolore, hominem momordit. At ille jam deficiens, *Me miserum, inquit, qui, dum alterum venari volo, ipse ab altero captus pereo!*

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines insidias suas occultare: sæpe tamen ab aliis sustinere.

De Castore virilia sibi amputante.

Castor præter ceteros quadrupedes in aqua durare dicitur, ejusque genitalia ad artem medicam sanè utilia sunt. Ubi videt indagantibus hominibus se captum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præscindit, atque insequentes prospiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc fabula indicat, hujus exemplo prudentes debere pro adipiscenda salute nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

Thynnus, cum delphinum insequentem præcipiti cursu fugeret, & jamjam capiendus esset, in anfractum quendam se intorsit. Delphinus quoque ad alterum similem ipso impetu allisus est: ad quem thynnus respiciens, eumque expirantem videns, inquit, *Jam mihi mors non est molesta, videnti eum, qui mihi causa mortis est, mecum morientem.*

Hæc fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos propter quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciant.

De Cane & Lanio.

Canis quidam insiliens macellum, lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde, fugiebat. Ad quem lanius conversus, fugientem aspiciens, inquit, O canis, abi; ubicunque fueris, te observabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Hæc fabula indicat, iacturam semper esse hominibus doctrinam.

De Vaticinatore quodam.

Vaticinator quidam in foro sedens, sermocinabatur: Cui quidam denunciât, fores domûs ejus effractas esse, omniâque direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium vaticinator gemens properansque cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinatorum promittis, certè tua ipse non divinâsti.

Hæc fabula ad eos spectat, qui res suas non rectè administrantes, alienis, quæ nihil ad eos pertinent, providere & consulere conantur.

De Agroto & Medico.

Ægrotus quidam à medico interrogatus, quonam modo se habuisset; præter modum respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, Istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet; respondit, Algoribus correptus, diu vexatus sum. Et id quoque, inquit medicus, bonum est. Tertiò cum ab eodem medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, Quomodo habes, ô amice? respondit etiam, Bene habeo, sed morior.

Hæc fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

Asinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectoque lupo, ait, O lupe (en!) præ cruciatu morior, futurus esca

esca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. Unum modò abs te munus flagito: Educ priùs de pede aculeum, moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus summis dentibus aculeum mordicus deprendens, eduxit. Asinus verò, doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impexit; fractaque illius fronte, naribus & dentibus, aufûgit; lupo se ipsum accusante, ac meritò sibi id evenisse dicente; quòd, qui didicerat esse lanus jumentorum, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat fabula, quòd qui sua artificia deferunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucape & Merula.

Auceps tetenderat volucris retia: quod eminus intnente merulâ, percontabatur hominem quid negotii ageret. Ille respondit, se condere urbem: abiitque longius, & sese abdidit. Merula verò illius verbis fidem habens, & accedens ad escam juxta retia appositam, capta est: accurrente aucape, inquit, O homo, si tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc innuit fabula, eo maxime modo rem privatam & publicam destrui, cum præfides sævitiam exercent.

De Viatore & Pera inventa.

Viator longum ingressus iter, si quid invenisset, ejus dimidium Jovi se oblaturum vovit. Inventâ autem postea in itinere perâ palmularum amygdalarumque plenâ, comedit omnes palmulas amygdalâsque: sed harum ossa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes Jupiter, quod tibi voveram: quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Hæc fabula innuit, avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam diis moliri fallacias,

De Puero & Matre.

Puer quidam in schola condiscipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri suæ: à qua non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore, cœpit furari majora. Tandem à magistratu deprehensus, ducebatur ad supplicium. Matre verò sequente, ac vociferante, rogavit ille satellites, ut paulisper cum ea ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre festinabundâ aurem ad os filii admovente, ille auriculam matris dentibus amorsam evulsit. Cum mater caterique eum increparent, non modò ut furem, sed etiam ut in parentem suam impium; Hec mihi, inquit, ut perderer causa extitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum castigâisset, nequaquam ad ulteriora progressus nunc ad supplicium ducerer.

Hæc fabula indicat, quòd qui inter initia peccandi non coercentur, ad graviora flagitia evadunt.

De Pastore artem nauticam exercente.

Pastor in loco maritimo gregem pascebat: qui cum viderat mare tranquillum, incessit cupido navigationem faciendi ad mercatum. Itaque venundatis ovibus, emptisque palmularum sarcinis, navigabat. Obortâ autem vehementi tempestate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixque evasit exoneratâ navi. Paucis post diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sanè tranquillum) respondens, inquit, Palmulas iterum vult, quantum intelligo; ideoque immotum sese ostendit.

Hæc indicat fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De filio cujusdam senis, & leone.

Filium senior quidam habebat unicum generosi animi, & canum venaticorum amatorem: hunc per quietem
viderat

viderat à leone trucidari. Territus igitur nè fortè somnium hoc aliquando sequeretur eventus, extruxit domum quandam politissimam, & laquearibus à fenestris amœnissimam. Illuc inducens filium assiduus illi custos adharebat: Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus; in quibus & leonem. Adolescens hac inspiciens, eò amplius molestiæ contraherat. Quàdam autem vice propius stans leoni inquit, O truculentissima fera, propter inane somnium patris mei in hac domo asservor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum leonis eruere volens; & in clavo, qui illic latebat, offendit. Quæ expercussione manus emarcuit, succrevitque sanies, ac febris subsecuta est, brevi que tempore adolescens est mortuus. Ità leo adolescentem occidit, nihil adiuvante patris sophismate.

Hæc fabula innuit, quæ ventura sunt evitare posse neminem.

De Calvo crines externos gerente pro
nativis.

Calvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehabatur, ecce! ei validior ventus illos de capite sustulit. Risus statim magnus à circumstantibus excitabatur, & ille mutuo risu illis inquit; Quid mirum, si crines qui non erant mei à me recesserunt? Illi quoque recesserunt qui mecum fuerant nati.

Hæc indicat fabula, nos non debere mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura non accipimus, non potest nobiscum perpetuò manere.

ÆSOPI FABULATORIS

clarissimi Apologi, è Græco Latini

facti, per *Rimicium*.

ARGUMENTUM.

Sopos fabulator clarissimus, natione quidem Phrygius, fortunâ verò servus, fuit colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, deâ hospitalitatis in somnis sibi assitens, largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapientiâque, ac variarum fabularum inventionem: quæ porrò fabulæ non parùm conducunt mortaliū vitæ. Nani animalia bruta fingit agere ea, quæ hominum sunt actiones: quas itâ ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem: nec ulli sunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipse non aperit. Has igitur fabulas si quis ritè gustaverit, quàm viam sequi, quàmque vitare debet, in privatis publicisque negotiis, facilè comperiat. Nam inprimis fabulam narrat, tum quid fabula significet, compendiosius exponit, atque ordinem alphabeti in Græco secutus, qui in Latino sermone servari non potest, hinc sumit initium.

De Aquila & Vulpe.

Aquila & vulpes, conflata inter se amicitia, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conversatione fore putâtes. Igitur aquila nidum alta super arbore instituit: vulpes verò arborem prope inter dumeta catulos collocat. Unâ igitur dierum, cum vulpes latibulum egressa pastum catulis quæreretur, aquila & ipsa cibi indiga, in latibulum devolans, vulpis catulos arripuit, ac pullis suis comedendos præbuit. Vulpes reveniens, cognitâ filiorum morte atroci, valde tristata est: & cum aquilam ulcisci non posset, quia quadrupes existens, volu-

cram

erem persequi nequibat (quod unum miseris ac impotentibus datur) aquilam execratur, ac mala sibi imprecatur; tantum in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri caprum immolari; cuius frustum unum cum carbonibus accensis aquila arripiens, sustulit ad nidum: sed vento vehementius spirante, nidus, qui ex fœno ac materiâ exili aridâque confectus erat, incenditur. Aquila pulli flammam sentientes, cum volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens, in aquile conspectu devorat.

Fabula significat, quod qui amicitiam violant, quamvis eorum quos læserint ulkionem declinent, Dei supplicium non tamen effugient.

De Aquila & Corvo.

Aquila celsa ex rupe devolans, agnum ex ovium grege arripuit: quam rem cum corvus conspiciatur, emulatione motus, vehementi cum strepitu ac stridore devolat in arietem, atque unguis in arietis vellus ita implicat, ut inde se jam motu alarum explicare non possit. Hunc pastor, cum ita implicitum videt, accurrens corvum comprehendit, atque alarum pennas incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verum enim cum quispiam corvum rogabat, quanam volucris esset; corvus ait, Prius quidem, quoad animum, aquila fui; nunc verò me corvum esse certè cognosco.

Fabula significat, quod qui supra vires quippiam audet, hoc solum efficit, quod in adversa sapiens incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone.

Aquila leporem persequebatur. Lepus consilii inops, cum tempus obtulit, scabronem videns, ab eo auxilium imploravit: cui scabro pollicitus est tutelam ac custodiam suam: Deinde, cum aquilam propinquantem scabro conspiciatur, eam precatur, nè suum eripiat sibi servum. Aquila scabronis parvitatem contemnens, co-

ram

ram eo leporem exedit. Verùm scabro sue injuria memor, ubi aquila nidificaret, observat. Ecce! aquila ova parit. Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atque ova devolvens ad humum dejicit. Aquila, ob jacturam ovorum morore concitata, evolat ad Jovem (est enim ales deo illi sacrata) ac locum ad pariendum sibi tutum dari precatur. Jupiter illi concedit, ut, cùm tempus adest, ejus in sinu pariat ova. Hoc scabro prævidens, globum è stercore confecit, atque sursum evolans, in Jovis sinum demisit. Jupiter, volens è sinu globum excutere, ova aquilæ simul excussit. Extunc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore scabrones existunt.

Fabula significat, quòd nullus porò contemnendus; quoniam nemo est qui injuriam accipiat, quin cùm tempus datur se ulcisci quærat.

De Philomela & Accipitre.

Philomela, cùm alta in quercu sederet, more suo sola carebat. Eam accipiter cibum queritans cùm intueretur, repente advolat, illamque rapit. At philomela, cùm se interituram videt, accipitrem precatur, ut se missam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipsa satis minime sit; sed pro saturitate sua, ut ad majores aves se vertat, opus profectò fore. Eam accipiter torvè conspiciens, ait, Stultus equidem nimium essem, si quem manibus teneo cibum, illum dimitterem amplioris spe pastus.

Fabula significat, quòd qui omittunt id quod manu tenent, rerum majorum spe, consilio inopes ac ratione nimium sunt.

De Vulpe & Trago.

Vulpes & tragus sitientes, in quendam puteum descendunt: verùm exim post potum, cùm egressum non inveniret hircus, vulpes ei comiter ait; Bono sis animo: nam quid saluti nostræ opus sit probè animadverti: etenim rectus stabis, ac pedibus anterioribus, cornibusque muro adharebis: tuas ego scapulas cornuàque conscendens, cùm egressa

egressa puteum fuero, te comprehendens hinc extraham. Huic caper promptè deservivit. Vulpes, suo exultans egressu, circa os putei capro illudit. At dum caper illam incusat sibi pacta haud servasse, ei facietè vulpecula inquit, Si eâ, caper, sapientiâ pradtus esses, quo pilorum ornatu istac tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, quàm egressum pensiculatè vidisses.

Fabula significat, quòd homines consilio pradtis rerum finem prius inspiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

Vulpes, quæ nunquam viderat leonem, cùm illi fortè obviâset, adeò pertimuit, ut mortem penè obiret. Rursum illum cùm aspexisset, pertimuit; sed minimè ut primùm. Eum tertio cùm intueretur, propè accedens, fuit ausa coràm disserere.

Fabula significat, quòd res terribiles usus & consuetudo familiares facit.

De Cato & Gallo.

Catus cùm gallum cepisset, atque causam quæreret, què eum comedere posset; illum criminari cœpit, quòd esset animal turbulentum, qui noctu clamando haud permetteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quòd id ageret ad eorum voluptatem, cùm ad opera facienda illos excitaret. Rursum catus ait; Impius es, ac supra modum scelestus, qui agis continnè contra naturam, cùm nec à matre, nec à sororibus te abstineas, sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus item defendebat, quòd domine suæ questûs gratiâ id quoque ageret. Enimvero ex huiusmodi coitu galline pariunt ova. Tunc inquit catus, Excusationibus licèt abundes, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula significat, quòd qui pravus existit naturâ, cùm semel delinquere animo proposuit, quamvis causâ desit prætextus, à pravitate tamen non desistit.

De Vulpe sine cauda.

Vulpes ut è laqueo evaserat abscissâ caudâ, cùm è pudore vitam sibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere vulpes, ut sub communis commodi specie sibi singule caudam abscinderent, & sic suum dedecus levaret. Itaque ad unam vulpibus congregatis, suadet, ut caudam sibi abscindant; disserens, caudam non modò dedecori vulpibus esse, sed oneri gravi atque inepto. E vulpibus una ei facètè respondit, Heus soror, si res ista tibi soli conducit, hoc itidem aliis consulere haud æquum est.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie suum commodum consulendo prospiciunt.

De Piscatore & Smaride Pisciculo.

Piscator qui mari rete tetendit, eo Smaridem cepit pisciculum, quæ parvâ adhuc ætate, piscatorem orabat, ut, dum grandis esset, atque majorem quæstum ex eo assequi posset, sibi vitam donaret. Huic piscator lepidè respondit, Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstus.

Fabula significat, quòd certa pro incertis, quamvis in eis magna insit spes, stultum esset dimittere.

De Vulpe & Rubo.

Vulpes, cùm sepem quandam ascenderet, ut periculum vitaret quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam sentibus perfodit: & cùm graviter saucia foret, gemens inquit rubo, Ut me juvares cùm ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus, Errâsti, vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putâsti, quo cetera capere consuevisti.

Fabula significat, quòd stultum est implorare auxilium ab illis, quibus natura datum est obesse potius quàm prodesse.

De Vulpe & Crocodilo.

Vulpes & crocodilus de nobilitate contendebant. Cùm crocodilus multa pro se adduceret, & supra modum se jactaret de splendore progenitorum suorum; vulpes ei subridens ait, Heus amice, etsi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clarè apparet, quòd multis jam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quòd homines mendaces res ipsa potissimùm refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

Vulpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defessa, hominem casu reperit lignarium; quem rogat, ut se quoquo loco abscondat. Ille tectorium ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adsunt venatores: lignarium, si vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat; manu vero ubi vulpes latebat locum ostendit. Verùm enim venatores re haud perceptà statim abeunt. Vulpes ut illos abuisse prospicit, tectorio egrediens, tacitè recedit. Lignarius vulpem criminatur, quòd, cùm salvam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes se convertens illi tacitè ait, Heus amice, si manuum opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persolverem gratias.

Fabula significat, quòd homo nequam, etsi bona pollicetur, mala tamen & improba præstat.

De Gallo & Perdice.

Gallos complures cùm quis domi haberet, quam emegrat perdicem illis compascere permisit. Sed cùm galli illam infestarent, rostrisque percuterent, perdix eà injurià vehementer perdoluit, putans, quia advena, nec ex eo genere esset, eas sibi inferri injurias. Gallos deinde cùm

cūm invicem certantes conspiceret perdix, amotā animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud tristabor, posteaquam inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quōd homines sapientiā præditi moderato animo ferunt injurias ab illis vel maximè sibi illatas, qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

De Vulpe & Larva.

Vulpes citharædi domum ingressa, dum, qua domi parata sunt, sagaciter explorat, larvæ caput reperit arte industriosa compositum: quod manibus capiens, ait, *O quale sine cerebro caput!*

Fabula significat, quōd omnes corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De Homine & ligneo Deo.

Homo quidam deum ligneum domi habens, eum orabat ut boni quippiam sibi tribueret: sed quantò magis orabat, tantò res domi angustior erat. Demum ille concitus irā, deum cruribus prehensis rapit, & caput parieti illidit. Excusso igitur capite, multum auri exiliit: quod homo colligens, ait, *Perversus nimium atque perfidus, qui, dum in honore te habui, nihil equidem profuisti; percussus verò & verberatus, boni plurimum contulisti.*

Fabula significat, quōd homo nequam si quando prodest, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

Vir quidam, cūm cœnam opiparam parasset, amicum quendam domum vocavit: ejus quoque canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingressus, cūm tantum dapum videret apparatus, letus secum ipse ait, *Hodie porrò ita me explebo, quōd die crastino comedere non indigebo: hisque dictis motu caudæ applaudit. Coquus verò conspiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum sepius rotans, per fenestram projecit. Ille attonitus, humo assur-*

assurgens, dum clamando aufugit, ceteri canes ei occurrunt, atque rogant quàm opipare cœnauerit. At ille languens ait, Ita potu & dapibus me explevi, quòd, cùm exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quòd quibus rebus quis doliturus est, rebus illis latari non debet.

De Aquila & Homine.

Aquilam homo quidam cùm cepisset, pennie alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denudò munit: tum aquila volans, leporem capit, fertq; illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait, Noli hanc aquilam, uti prius, hospitio habere, nè ceu leporem te aequè venetur. Tum homo aquila item pennas evulsit.

Fabula significat, quòd bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi verò omni studio vitandi.

De Viri Agricola.

Homo quidam agriculator existens, cùm finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperétque filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocavit, atque inquit, Filii, ego è vita decedo, bona mea in vinea consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vinea thesaurum rerum reperire, assumptis ligonibus, maris, ac bidentibus, vineam funditus effodiunt, nullumque thesaurum inveniunt. Verùm enim vinea, cùm probè effossa foret, longè plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quòd labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

Carbonarius lotorem quendam rogavit, ut quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem aliàs expertus, ait, Id conducibile haud mihi
I
esset:

esset: Nam quæ albificare, ea omnia carbonum favillis ipse maculares.

Fabula indicat, quòd res naturâ dissimiles stare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriente.

Vulpes ingenti fame concita, cùm quodam in tectorio carnis frustum ac panem repositum perspiceret, tectorium ipsum intravit, atque tantum comedit, quòd ad ingentem tumorem ventrem distendit: & cùm ex nimia ventris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemitabat. Ejus gemitum vulpes alia transiens illac cùm audiret, illuc accedit, rogâtque quidnam gerneret: deinde causam gemitus edocta, lepidè ait, Istic manendum est usque dum eò tenuis efficiaris, quanta eras cùm intrâsti: nam eo pacto facile egredieris.

Fabula indicat, quòd nihil est tam durum, quod tempus non dissolvat.

De Piscatore quodam.

Piscator quidam piscandi inexpertus, tibiis ac reti assumptis, juxta maris littus accedit, atq; saxo quodam superexistens, inprimis tubicinare cœpit; putans, cantu se pisces facillè esse capturum: verùm cantu cùm nullum consequeretur effectum, depositis tibiis, rete in mare demisit, ac pisces cepit per plures. Sed cùm ex reti pisces extraheret, atque eos saltantes perspiceret, non insulsè ait, O improba animalia! dum ad tibiam cecini, saltare noluitis: nunc quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Fabula indicat, quòd omnia probè fiunt, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam.

Piscatores piscatum profecti, diuque piscando defessi, fame præterea, & morore, quòd nihil cepissent, confecti, cùm abire decernunt, ecce! piscis quidam, alium fugiens se insequentem, in naviculam saltat. Illum piscatores

res admodum lati comprehendunt, ac in urbem reuerſi grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quòd frequentius fortuna id exhibet, quod ars efficere non poteſt.

De Viro inope & infirmo.

Homo quidam pauper, cùm agrotaret, diis vovit, quòd, ſi ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod dii experiri volentes, ſanitatẽ illi facilẽ reddunt. Liber igitur à morbo, cùm boves, quia pauper, non haberet, oſſa bouum centum collegit, eaque ſuper altari deponens, lepide inquit, Ecce, quod vovi vetum vobis, nunc perſolvo. At dii illum ulciſci volentes, in ſomniis ei aſſiſtunt, atque inquirunt, Ad maris littus pergito: ibi enim in loco ſemoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, ſomnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, ut ſe miſſum facerent, quoniam mille auri talenta perſolveret eis.

Fabula indicat, quòd homo mendax deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

Vulpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cùm varias corporis notas pardus ſibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longè formoſior ſum iudicanda, quæ non corpus, ſed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quòd decor mentis eſt potior omni corporis ornatu.

De Piſcatoribus quibuſdam.

Piſcatores quidam mari rete trahebant: quod cùm grave eſſe ſentirent, letitiã geſtiunt, putantes multos piſces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, piſces quidem paucos, ſaxum verò ingens reti ineſſe cùm perſpiciunt, longè triftantur. Quidam ex illis natu jam grandis, non inurbanè ſociis inquit, Animis eſtote

quietis; quippe lætitia soror est mœstitia. Oportet enim casus prospicere futuros, illósque ut levius quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ, in adversis minimè frangitur.

De Ranis Regem petentibus.

Rane mœrentes quòd sine rege forent, Jovi supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi daret. Jupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cùm in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cùm lignum esse noverunt, rursus Jovi supplicatum mittunt, ut regem vivum haud mortuum sibi dedat. Jupiter stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cùm ranas devoraret, tertio Jovem rane precantur, ut regem sævum atque immanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exorâstis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula significat, quòd sæpe ea precamur, quæ impetrâsse postea nos poenitet.

De Cata in Fœminam mutata.

Cata quadam speciosi cujusdam adolescentis amore capta, Venerem oravit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius miserta, in formam hominis eam mutavit; quam, cùm longè speciosa esset, amator domum subito adduxit. Sed cùm in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutatâ facie mutâisset & mores, in medium constituit murem: quem cùm illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem ut caperet persecuta est. Quæ super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutavit.

Fabula significat, quòd homine nequam, licet personam mutet, mores tamen retinet eoldem,

De Senē mortem vocante.

Senex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cum longā viā defessus esset, fasce humi deposito mortem vocavit. Ecce! mors advenit, causamque quamobrem se vocaverat, rogat. Tunc senex, Ut hunc lignorum fascem super humeros imponeres, ait.

Fabula significat, quod quisquis vitæ cupidior est, licet mille subjiatur periculis, mortem tamen semper devirat.

De Muliere & Medico.

Mulier anus cum ophthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium ei dare promittens, si eo morbo curaretur; si vero non liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmiā curata, cum nihil suarum rerum domi esse perspiceret, medico mercedem pactam petenti solvere denegat. Quamobrem vocata in iudicium, pactum quidem non denegat; sed se curatam ophthalmiā esse, id verò pernegat; aiens, Cum caca eram, domum multā suppellectile refertam videbam: nunc cum video, ut medicus ait, nihil rerum domi esse perspicio.

Fabula declarat, quod homines avaritiæ dediti, sibi met sæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus.

Agricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locavit. Sed cum alimonia sibi deficeret, capris & ovibus primum vesci cœpit. Cum verò indies magis faviret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animadverterent canes, invicem verba faciunt; Quis hic stamus, inquit? cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamusne eum nobis parcere vitam, qui alimonia gratiā boves jugulavit?

Fabula significat, quòd eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola & Filiis.

Agricola quidam complures habuit filios continuà seditione discordes, ac ejus admonitiones perpetuò negligentes. Cùm fortè unà domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coràm deportari, atque natos cœpit hortari ut integrum fascem disrumperent. Cùm igitur fascem eum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cùm quisque facile hoc perficeret, tunc factò silentio pater aiebat, Si quando animis idem senseritis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis, qui volet, is facile vos perdet.

Fabula significat, quòd fortior est unio quàm seditio, cuj est imbecillis.

De Muliere & Gallina.

Vidua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper sollicitat) gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ tradere soleat. At gallina, pluri alimoniâ pinguior facta, id unum desuit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum queritabat, id cecâ augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quòd plurimum cupiditate rerum, præsens quandoque perditur quæstus.

De Homine à cane morso.

Homo quidam, cùm eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam ei obviàm factus, atque de medico rogatus, ait, Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis qui te momordit, à vulnere linguâ sanguinem tergit, istâ curâ nihil potius reperiri potest. Alter arridens, venuisti.

venustissime inquit, Si huiusmodi utar remedio, indies magis ac magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quòd ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retibui solent.

De duobus Amicis & Ursa.

A*Mici duo, dum rus viarent, ursa eis obviam occurrat: quàm prospectà, alter eorum territus, ut se salvaret, continuo arborem ascendit: alter, cùm urse viribus se posse obsistere dubitaret, uti mortuus humi jacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum. Cùm nec ore aut naso respiraret, ursa eum exanimatum existimans, abiit: (dicunt enim à cadavere ursas omnino abstinere) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem ei diceret ursa, socium rogavit. Ille urbano sermone respondit, Admonitus sum ab ursa, ut eum huiusmodi amicis non proficiscar ampliùs.*

Fabula significat, quòd eorum amicitia colenda non est, qui, cùm est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & Coquo.

A*dolecentuli duo aequis sumptibus carnes cœmerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes queritanti, qui acceperat, se haud habere jurat: qui verò habebat, se non accepiſſe jurabat. Coquus, percepto juvenum dolo, ait, Et si fallor equidem à vobis, per quem verò juratis, res ista non latebit Deum.*

Fabula indicat, nullum scelus posse latere Deum.

De Duobus Inimicis.

D*uo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unà in navi navigabant. Et cùm alter alterum eodem in loco stare non pateretur, unus in puppi,*

alter in prora consedit. Ortâ autem tempestate, cùm navis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat navis gubernatorem, quæ pars navis submergi prius deberet: & cùm gubernator puppim dixisset; ait ille, Mors mihi modo molesta minimè est, si inimicum meum prius mori perspicio.

Fabula significat, quòd inimicus, ut inimicum perdat, seipsum perdere sapius eligit.

De Canna & Oliva.

Quærum esset fortior, durior, & magis resistens, canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, cò quòd ventis facillè cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum, Paulò post turbine vehementi aspirans ventus, radicitus evulsit olivam totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans, salutem facillè est assecuta.

Fabula significat, quòd potentioribus sine controversia mos est in tempore gerendus.

De Vitula & Bove.

Vitula cùm bovem arantem perspiceret, illum præ se quæ nihil agebat, contempsit. Sed cùm immolationis affuit dies, bos quidem missus, vitula autem ut immolaretur retenta est. Quam rem bos cùm conspiciatur, subridens ait, Heus vitula, ideo non laborabas, ut immolareris.

Fabula significat, quòd otiosis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

Cum puer quidam juxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens, illum excitavit, inquires, Surge & hinc ocys abi; quippe in puteum si caderes, non tuam inscientiam, sed me Fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quòd sapius in periculum culpâ nostrâ incurramus, deinde abs re fortunam accusamus.

De

De Muribus & Cato.

Domo quâpiam quòd perplures forent mures catus presentiens illuc accessit, atque nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comêdit. Verùm mures cùm se indies consumi perspicerent, ad unum coacti, inquirunt secum, De cetero inferiùs non est descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hîc superiùs manendum, quò catus ascendere non potest. At catus, consilio murum percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum acutè perspiciens, ut catum cognovit, haud infacetè ait, Heus amice, si te felem esse certò scirem, deorsum minimè descenderem.

Fabula significat, quòd vir prudens, semel si fallitur, fâcis & simulatis hominibus non amplius fidit.

De Simia & Vulpe.

Apus brutorum animalium concilium, simia ità apòsitè saltavit, quòd omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat carnes laqueo in fovea sitas, illuc simiam ut duxit, inquit ad eam, Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare cùm tuus ex lege sit, tute ipsa capias illum. Simia vulpis suâsu illuc temere accedens, ut se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quæ dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepidè ait, Heus stulta, quæ, cùm fortuna te extulisset, dominari ceteris jam te putabas dignam.

Fabula significat, quòd qui temere aliquid aggreditur, temere in periculum incidit, ac vulgo ridiculus est.

De Cervo & Leone.

Cervus vehementi siti cùm vexaretur, ad fontem proficiscitur: dùmque potat, suam in aqua perspiciens umbram, valde letatus est magnitudine cornuum, & ramositatè;

mositate; deinde pedes & crura perspiciebat, nimium tristatus est. Hæc dum animo vertit, ecce leo apparet, ac cervum persequitur. At cervus, fugam arripiebat, leonem per campos longè anteibat: (dicunt enim, cervorum vires consistere in pedibus, ac leonis in animo stare robur) Quousque igitur leo per campos secutus est cervum, eum assequi non potuit: casu verò contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis, cum fugere non posset, à leone captus, cum se moriturum videret, Heu me miserum, inquit, qui cornibus gavissus, ipsis cornibus pereor!

Fabula significat, quòd quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius ob-
sunt.

De Agricola & Pelargo.

Agricola laqueos in agro tetendit, ut græves & anseres veniretur, qui sata sua continuo depascebant. At simul cum illis venatus est pelargum, qui pede tentus, rogat agricolam, ut eum solvat missumque faciat; cum non sit grus, nec specie anser, sed pelargus avium piissimus, qui parentibus semper deservit, nec illos in senecta deserit unquam. At agricola subridens ait, Quæ dicis, haud me fugiunt: nam qui sis probe teneo. Sed cum his simul captus cum sis, cum his quoque simul est moriendum.

Fabula significat, quòd qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari poenâ plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

Agnus in domo bene clausa existens, cum lupo ad se venientem perspicit, illum convitiis & maledictis persequitur. At lupo inquit ei, Non tu, sed locus inaccessibleis mihi convitia dicit.

Fabula significat, quòd locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Jove & Corvo.

Jupiter, volatilibus regem creare volens, diem concilii artibus indixit, ut qui speciosior esset, rex eis constitueretur.

tur. Quam rem præsentiens corvus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis se decoravit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus; veniunt ad concilium aves. Jupiter corvum ob pulchritudinem cùm regem avibus creare vellet, id aves indignè ferentes, quæque suas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cùm esset exutus, corvus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat, quòd qui de rebus pendet alienis, illis amissi, quisnam ille sit cuique liquidò paret.

De Tubicine quodam.

Tubicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus, miserandà voce clamabat, Nè abs re ac frustra occidere me velitis: ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Qui eum victum ducebant, huiusmodi verba contra reddiderunt; Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quòd cum hostibus manum conferre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quòd graviori pœnâ digni judicandi sunt, qui, cùm ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

Faber quidam canem habebat, qui, dum ipse ferrum cudebat, continuè dormiebat: cùm verò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant dejecta, cenossa, & alia huiusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem, Heus miser, quid faciam nescio, qui, dum ferrum cudo, continuè dormis, & segnitie teneris: rursus, cùm dentes moveo, statim surgis, & caudâ mihi applaudis.

Fabula significat, quòd socordes & somnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus, gravi censurâ sunt coercendi.

De

De Mula quadam.

Mula quadam nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine lasciviebat, secum inquit, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parùm post contigit, quòd oportuit mulam quantum potuit currere: sed cum cursu cessavit, Heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam! At nunc memini mihi patrem asinum fuisse.

Fabula significat, quòd stulti in prosperis seipsos non agnoscunt; sed in adversis suos per sæpe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

Thynnus, cum eum delphinus persequeretur, magno elatus impetu, ac stridore, à vehementi fluctu in insulam desertur: eundemque in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnus, ipse quoque defertur. Thynnus conversus, cum delphinum expirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quòd quivis adversa levius fert, cum adversitatum autores eadem adversitate opprimi perspicit.

De Medico & Mortuo.

Medicus quidam, cum quem curaret egrotum, eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisse, & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant, quispiam medico haud infacetè ait, Heus medice, ista consilia cum prodesse quibant, dicenda fuerunt: non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quòd ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sanè amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

Auceps aucupatum calamis viscoque tetendit; & cum turdum canere arboris super ramum aspexit,

ut cum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcavit: morsusque ab ea, cum jam ob venenum se deficere præsensit, Heu me miserum, ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus!

Fabula significat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore.

Castor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: ejus testes variis modis utiles esse dicuntur. Itaque cum quispiam eum sequitur, ceu persecutionis causam non ignorans, pedum velocitati fidens, quantum potest fugit usquequo ad locum, nè videatur, saluus deveniat: atq; ibi testes excidens, in venatores, cum sibi appropinquant, projicit, & isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quod sapiens, ut à periculis se eripiat, nihil intentatum relinquit.

De Puero Oves pascente.

Puer quidam, cum oves eminentiori in loco depasceret, sæpius clamabat, Heus, ô! à lupis mihi succurrite. Qui circum aderant cultores agrorum, cultum omitteutes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer id joci causâ fecisset; ecce! cum lupus pro certo adesset, puer, ut sibi succurratur, seriò clamat. Agricole id verum non esse putantes, cum minimè occurrerent, lupus oves facile perdidit.

Hæc fabula significat, quod qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti postea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

Corvus, cum carniū frustum rapuisset, super arborem quandam resedit. Vulpes eum suspiciens, atque carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur
sub

sub arbore corvum laudare cœpit, aiens, O quàm magnâ avis est hæc! quàm speciosa, quàm venatrix, quàm formosa! hanc decuit esse avium regem. Nam omnia regia supra alias ei sunt aves, si modò vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dici mutus haud valens pati ulterius, dum magnâ voce crocitât, carnes humi decidunt. Illas cùm vulpes rapuisset, conversa inquit ad corvum, Heus corve, omnia decora tenes, modò mente haud careres.

Fabula indicat, quòd qui adulatoribus nimiam credunt, hi quæ non putant in adversa sæpius incidunt.

De Canè & Lupo.

Canis cùm ante aulam dormiret, lupus superveniens eum statim cepit: & cùm ipsum occidere vellet, canis nè eum occideret, rogavit, inquiring, Here mi lupe, nunc mè occidere noli. Nam, ut vides, tenuis sum, & gracilis, & macilentus: sed herus meus nuptias in proximo factururus est, ubi si parùm me expectas, ego opiparè manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimisit. Paucos post dies lupus accedens, cùm canem domi dormientem reperit, stans ante aulam, canem rogat, ut sibi promissa præstet. Et canis haud rusticè inquit, Heus lupe, si ante aulam de cætero me repereris, haud ampliùs nuptias expectes.

Fabula indicat, quòd sapiens, cùm vitat periculum, ab illo postea continuè civer.

De Corvo ægroto.

Corvus cùm agrotaret, matrem rogavit, ut pro sua sanitate deos precaretur, inquiring, Mater, noli plorare, sed deos potiùs precare, ut sanitatem mihi restituant. Ei mater citò respondit; *Quem deorum tibi fore propitium*

pitium putas, cū nullus sit, è cuius aris sacra non raperis?

Fabula significat, quòd qui in prosperitate quemvis offendit, in adversis amicū sibi reperiet neminem.

De Canē carnes portante.

Canis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cū sub aqua umbram prospexit, putavit aliū esse canem qui plus carniū deferebat. Itaque quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet, se movet: sed carnes & umbram, quæ sanè nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quòd cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

Leo, cū ranam magniloquam audiret, putans aliquid magnum animal esse, se retro vertit, parūque stans, ranam è stagno exeuntem videt: quam indignabundus statim pedibus calcavit, aiens, Nullum ampliùs, ut te perspiciat, animal clamore movebis.

Fabula significat, quòd apud verbosos nihil præter linguam reperitur.

De Leone sene.

Leo, cū senuisset, nec victum sibi quærere posset, viam machinatus est, quæ alimenta hand sibi deessent. Ingressus igitur speluncam, graviter agrotare jacens se simulabat. Animalia illum verè agrotare putantia, visitandi gratiâ ad eum accedebant: quæ leo capiens, singulatim manducabat. Cū multa animalia jam occidisset, vulpes, leonis cognitâ arte, aditum speluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius stans rogat. Et leo blandè respondens, ait, Vulpes filia, cur non introgredieris ad me? Ei vulpes non illepidè ait, Quoniam, hec nūc, animalium ingredientium perplura equidem vestigiâ cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabula significat, quòd homo prudens, qui pericula imminencia providet, illa faciliè devitat.

De Leone & Tauro.

Leo ingentem taurum per insidias sequens, cùm propè accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens, Amice, ovem occidi; hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, ut discubuerat, cùm multos lebetes, nec non magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & ovem nullam adesse, è vestigio abiit: quem leo abeuntem perspicieus, cur abiret rogavit. Ei taurus hand inurbanè respondit, Non de nihilo equidem abeo, cùm instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quòd homines prudentes minimè lateant improborum artes.

De Leone, Asino, & Vulpe.

Leo, asinus, & vulpes, conflat à inter se societate, venatum exeunt: cùmque multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cùm eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à divisione deposuit eum, mandavitque vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unam colligens, ac præda nihil sibi seorsum relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit extempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quòd aliorum pericula homines faciunt cautiotes.

De Leone cujusdam Rustici Filiam amante.

Leo cujusdam rustici filiam amabat. Illam cùm habere cuperet, patrem virginis rogavit, ut sibi nubere ipsam assentiretur. Et rusticus ait, nullo pacto se assensu-

rum, quod filia bestiae nubat. Cum illum leo torvè aspiceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait, se cupere ei filiam naptum dare, modò dentes & ungulas prius cadat evellâtque, quoniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id postquam præ nimio amore fecerat, rusticum adiens, filiam sibi postulat. At rusticus, leonem cum ungulis & dentibus perspicit inermem, arrepto fuste, illum frequens pulsando prosequitur.

Fabula indicat, quod qui inimicis se committit, de facili perit.

De Leena & Vulpe.

Leena cum à vulpe saepe exprobraretur, quod quolibet parva unum duntaxat pareret catulum, ait, *Unum sanè, at pol leonem.*

Fabula indicat, quod pulchritudo hand in copia retinet, sed in virtute consistit.

De Lupo & Grue.

Lupus in gutture osse retento, cum longè cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud, è gutture extraheret. Grus rostro cum os è gutture extraxisset, pretium sibi promissum expostulat. Ei lupo subridens, simulque acuens dentes, ait, *Satis pretii tibi esse debet, quod ex lupi ore caput sine lésione eduxeris.*

Fabula indicat, quod apud improbos gratitudo non parva habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

Lupus, cum agnum invenisset errantem, eum non cepit fortissimâ manu; sed causam quasivit, quo jure vel injuriâ eum comederet. Igitur agno verba hujusmodi fecit; *Tu mihi abundè jam diu intulisti injurias. Agnus gémendo ait, Quomodo id fieri potuit, cum nuperrime venire ad lucem? Lupus denuo ait, Agrum mihi pascendo devastasti. Agnus inquit, Cum dentibus etiam caream, id*

facere nequivi. Lupus rursus ait, Ex meo quoque fonte bibisti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cum aquam ex atate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus ait, Licet tua solvere nequeam argumenta, cœnare tamen opipare intendo; agnûmque cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quod apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

Duo galli inter se ruri certabant. Qui gallinarum prior dux erat, cum ab altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter verò victoriâ elatus, domûs tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantûque significat, se rivalem suum pugnando superâsse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & huiusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciciens, ceu ex hoste triumphans, in publicum venit, ac solus gallinæ liberè potitur.

Fabula significat, quod qui prosperis nimium fidit, in adversa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro urbis medio quidam vates cuius sortem aperiebat futuram: quamobrem magnâ hominum frequentiâ stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas: quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obviâ factus, Ridicule, ait, cur alios quid esset futurum monebas, qui tue sortis nescius fuisti?

Fabula declarat, quod homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De

De Formica & Columba.

Formica sitiens in fontem descendit: ubi dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quadam, super arborem fonti imminentem sedens, cum formicam aquis obrui conspiceret, ramulum ex arbore rostro continuo frangit, & sine morâ deiecit in fontem: ad quem formica se applicans, ex aquis in tutum se recepit. Obiter anceps quidam advenit, & ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedum alterum momordit aucupis. Eo dolore anceps concitus, calamos dimittit: quorum strepitu territa columba, ex arbore aufugiens, vite periculum evasit.

Fabula declarat, quod non bruta in beneficos grata sunt, sed magis esse debere eos, qui participes sunt rationis.

De Vitulo & Cerva.

Vitulus cervæ aliquando ait, Cum magnitudine sis major canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior; cuius rei gratiâ, mater, tantopere canes reformidas? Ei cervæ inquit, subridens, Quoniam, fili, licet quæ dicis omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula declarat, quod qui naturâ timidi sunt, apud eos nulla valet hortatio.

De Ape & Jove.

Apes, quæ cæra mater existit, quondam accedens ut diis sacra faceret, Jovi donum obtulit mellis: quâ oblatione Jupiter lætus, jussit ei concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illustrissime Deus Deorum, ancilla tuæ concedere velis, ut quicumque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, is, simul ac pupugero eum, continuo moriatur. Quâ rogatione Jupiter

ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait, Satis tibi sit, quòd, quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris, & in punctura stimulum dimiseris, continuò ipsa moriaris, tibi que vita sit ipse stimulus.

Fabula significat, quòd inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sapius vertuntur.

De Musca.

Musca, quæ in ollam carniùm deciderat, cùm se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce! tantum bibi, tantum comèdi, tantum me lavi, quòd jure satura mori possum.

Fabula significat, quòd prudentis est, id potenti animo ferre, quod vitari minimè potest.

De Adolescente quodam & Hirundine.

Adolescens luxuriosus, cùm bona patris consump-
sisset, solâque vestis remansisset, visâ ante tempus
hirundine, æstatem jam adesse existimans, ipsam quoque
vendidit vestem. Sed hyeme denuo ortâ, cùm immenso
crucietur frigore, visâ rursus hirundine, quæ præ fri-
gore moriebatur, ait, O pessima avis, quæ me & te pariter
perdidisti!

Fabula significat, quòd quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De Ægroto & Medico.

Æger à medico rogatus quo pacto se habuisset, Plus,
quàm opus esset, se sudâsse respondit. Id bonum fuisse,
medicus ait. Secundò rogatus ab eodem, quomodo se
haberet, inquit agrotus, se vehementi frigore fuisse com-
prehensum. Id ad salutem fore, medicus quoq; ait. Tertiò
ab eodem interrogatus, quo pacto se habuisset, inquit agro-
tus, se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus

ait,

ait, id ad salutem optimum fuisse. Deinde ex domesticis cum quidam agrotum interrogaret, quomodo valeret, illi ager ait, Signa ad salutem, ut medicus ait, perplura & optima sunt; illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quod qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præstare quisquam debet.

De Lignatore quodam.

Lignator quidam dum juxta flumen deo Mercurio dicatum ligna caderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehensus, juxta fluminis ripam gemens considebat. Mercurius misericordiâ motus, lignario apparuit, suique fletus causam rogavit: quam simulac didicit, securim auream afferens, utrumquam perdiderat illa esset, rogavit. At eam pauper suam esse negavit. Secundo Mercurius alteram detulit argenteam: quam cum pauper illi suam quoque esse negaret, postremo Mercurius ligneam sustulit. Illam suam esse cum pauper assentiret, Mercurius cognoscens illum esse hominem verum justumque, omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad socios lignarius, quid sibi acciderat, aperit ad socios: quorum unus id experiri volens, cum ad flumen accessisset, securim in aquam dejecit, deinde flens in ripa consedit. Cujus Mercurius fletus causam edoctus, securim auream afferens, illane esset quam perdiderat, rogavit. Quam cum suam esse assereret, Mercurius, cognita ejus impudentiâ, & mendacio, nec auream, nec suam tradidit.

Fabula significat, quod quanto Deus propitior est probis, tanto improbis existit infestior.

De Asino & Jove.

Asinus olitori cuidam serviens, cum parum comederet, & multum laboraret, Jovem exoravit, ut alium dominum

dominum sibi mitteret. Itaque Juppiter mandat, ut figula veneat. Apud quem asinus cum laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & hujusmodi; secundo Jovem precatur, ut alteri deserviat domino. Juppiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui asinus multo labore & paucio cibo serviens, Heu me miserum, cum gemitu ait, qui dominos omittens meliores ad deteriorem perveni; apud quem, ut video, corium meum etiam post mortem cruciabitur!

Fabula significat, quod priores dominos nunc servi desiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

Lepores in unum simul convenerunt, ubi cum de miseria ipsorum innata dolerent, gemerentque quod vita eis, quam ceteris animalibus, data esset miserior (quoniam homines, aquila, & canes ad mortem eos usque persequerentur) decernunt melius sibi fore semel mori, quam in vita tam misera diutius permanere. Hoc capto consilio, ut se in stagnum precipitent dum ocyus tendunt, rane, quae super stagni ripa astant, ut strepitum audiant, in stagnum desiliunt, seque aquis submergunt. Quam rem cum lepus qui praibat conspicatur, reliquis ait, State; nam nobis sententia mutanda est: quippe, ut liquido videtis, animalia quam nos magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quod cum miser miseriorum aspicit, suam aequis miseriam fert.

De Asino & Equo.

Asinus, cum equum alimoniâ, otio, & diligenti curâ abundare perspiceret, eum longè beatum esse commendabat, seq; nimium infelicem dicebat, qui, cum multum laboraret, ad saturitatem de paleis haud haberet. At cum tempus belli advēnit, miles armatus equum ascendit,

ascendit, ac cū medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus cadit humi prostratus. Quem asinus perspiciciens, ingemuit, ejusque misertus, sui animi sententiam mutavit.

Fabula significat, quod cum paupertate, quæ mater est quietis, quis convenire debet potius, quam locupletioribus invidere.

De Asino & Lupo.

Asinus quidam pede altero sentem calcavit, claudisque factus, cū lupum ad se venientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili voce inquit, Heus lupo, demorrior equidem è dolore: sed ex quo opus est, ut tibi & corvis futurus sim cibus, obsecro quatenus tuâ benignitate sentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremum sine dolore obeam diem. Dum sentem dentibus lupus evellit, asinus eum calce percussit. Lupus deinde, naso, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miserum! exclamat; jure hoc patior (deplorandôq; reiterat) qui cū essem coquus, medicus esse volui.

Fabula significat, quod, quam quisque novit, in ea se exerceat arte.

De Muliere & Gallina.

Mulier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuè ova pariebat. Putans igitur totam intus auream esse illam, occidit. Sed cū aliis gallinis esse similem reperit, ubi divitem se fore putavit, quem primò quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plus habendi cupiditate id sæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De Rana & Vulpe.

Rana in palude existens, cæteris animalibus clamando cū profisteretur se medicam esse, pharmacorumque peritam, ei vulpes venustissimè ait, Quî alios curaveris, cū claudicantem curare te nescias?

Fabula significat, quod alios docere quis non potest id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

Serpens, ante agricola cuiusdam domum latebras habens, cum ab agricola filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quod morsu ex illo puer repente obiit. Hæc re cognita, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus, acceptâ securi, serpentem, ut occideret, persequitur; vibransque securim ut serpentem percuteret, extremum caudæ ejus abscidit. Deinde volens pacem cum serpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, sale & melle, ad reconciliandam inter se amicitiam, vocat serpentem. At serpens sub petrâ latens, sibilando ait, Frustra laboras, bone vir; nam inter nos amicitia fieri non potest: quippe dum me sine caudâ aspexero, & tu tui filii sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quodd, cum injuriarum recens vel maximè existat memoria, odia tolli minimè queunt.

De Gallina & Vulpe.

Vulpes gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido egrotantem aspexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit, Meliusculè me haberem, si hinc abires foror.

Fabula indicat, quodd ininimicorum presentia nimium est molesta.

De Viatore.

Viator quidam, cum multam viam viâisset, votum Mercurio vovit, quodd si quid reperiret, ejus rei medium ipsi offerret. Fortè igitur adinvênit peram amygdalis dactylisq; refertam: & cum putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse comedit. Deinde templum Mercurii ingressus, atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum; Votum, Mercuri, nunc persolvo tibi. Nam quas equi-

equidem res adinveni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quod homines avaritia deorum efficit contempiores.

De Leone & Homine.

Leo & homo, cum semel simul viam viarent, ac interviandum se uterque verbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columna, in qua erat incisum, quod homo suffocaret leonem. Quam sculpturam homo leoni ostendens, ait, Hic videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sint, ac robustiores. Ei leo promptè respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculperere scirent, plures à leonibus homines, quàm ab hominibus leones suffocatos videres.

Fabula significat, quod homines iactabundi fingunt se fecisse, quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

Vulpes cum racemos uvarum plenos, ac jam maturescentes perspicere, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, quâ illos comprehendere posset. Sed cum omnem viam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quivisset, mœstitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentius est fingere, se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero & Scorpione.

Puer quidam ruri venabatur locustas, & cum scorpionem capere vellet, scorpio, simplicitate ejus cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quod qui in utramque partem cogitat, is quæ sequi & vitare debeat, probè tenet.

De Venatore & Perdice.

Venator quidam cū quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens huiusmodi verba fecit ad eum, Heus perdicum auceps, si me missam feceris, ac vitam condonaveris, alias per plures conducam tibi perdoes. Ei auceps appositè respondit, Nunc eò te magis occidi dignam iudico, quòd amicos per insidias perdere polliceris.

Fabula significat, quòd, qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Testudine.

Testudo, cū ejus pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum, Si periculum in cursu feceris, quòd quàm tu velocior sim, liquido cognosces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid mei valeant pedes: sed iudicem eligamus, qui cursum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium sagacissimum, quæ & locum, & cursus terminum constituit. Testudo, omni segnitie ac negligentia semotà, iter arripiens, haud quievit donec ad terminum pervenit: lepus verò pedibus fidens, ubi paulum quievit, somno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibique cū testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quòd studio & diligentia, non corporis viribus, res vel maximæ efficiuntur.

De Salice & Securi.

Securis cū salicem caderet, ex ea ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius finderet. Quam rem præsentens salix, gemens ejulansque ait, Non tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis qui fiunt ex corpore meo.

Fabula significat, quòd in adversis, non veri amici infestiores amicis, quàm inimici sæpius redduntur.

De Puerio quodam & Matre.

aufe-

Puer quidam è ludo literario librum socio clam ^{m li-}rens, sue matri tradidit illum: quem mater cū alte-
benter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer ^{ulit.}ri vestem clam abstulit, atque matri quoque det ^{sti-}Quam cū mater etiam libenter accepisset, puer ca-
gatione carens, cū plura indies, ac majora accrescenti-
bus annis furaretur, demum publicè captus, cēu furti-
rens, per quæstores publicè damnatus est mortis. Sed, cū
ad locum iustitiæ duceretur, eūque mater gemebunda
sequeretur, impetratā veniā ut matri ad aurem unum lo-
qui verbum liceret, ad eam conversus, atque os auri ma-
tris adhibens, uti quippiam secreti dicturus, aurem denti-
bus ei abscidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala
ei imprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum supra modum
criminabantur, non solum furti, sed quòd tam impius fue-
rit in matrem. Ille absque rubore inquit ad eos, Nemini
vestrū sit mirum quòd aurem matris dentibus abscidi:
ipsa enim hujus meæ perditionis autor est, & causa.
Quippe si me castigasset, cū ei librum detuli, quem so-
cio è scholis primū clam abstuli, omissis præ timore ver-
berum furtis, ad hoc in præsentia genus turpissimæ mortis
non pervenissem.

Fabula significat, quòd qui in delinquendo ab initio non castigatur, faci-
norosior indies efficitur.

De Pastore & Mari.

Pastor quidam, juxta littus maris pecudes pascens,
cū mare ipsum semel placidum aspiceret, navigan-
di studio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus
navi impositis, cū in altum jam navigaret, & in tem-
pestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea
omnia projecit, atque in portum vix se recepit. Denno
cū

cùm oves pasceret, ac rursum mare jam tranquillum videret, socio suo ipsam maris tranquillitatem commendanti ridiculè ait, *Mare iterum dactylos cupit.*

Fabula indicat, quòd usus & periria nos reddunt in periculis cautiore,

De Punica & Malo arboribus.

Punica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cùm diu inter se variis & acerbis contentionibus certassent, rubus ex proxima sepe huiusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atque inquit, *Satis jam, satius certatum inter vos est: quiescite admodum; & contentionibus finem imponite.*

Fabula significat, quòd minores majorum lites sæpenumero componunt.

De Talpa & Matre.

Talpa cæcum animal naturà est. Hæc aliquando matri ait, *Ingentem sentio odorem. Parùm post rursum ait, Excelsam aspicio fornacem. Tertiò item ait, Maleorum sonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, uti percipio, non solùm oculis, sed naso & auribus orba existis.*

Fabula indicat, quòd homines Jactabundi, cùm magna profitemur, tunc vel maxime in minimis redarguntur.

De Vespis, Perdicibus, & Agricola.

Vespæ semel & perdices siti concite, cùm simul convenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quòd ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Vespæ verò, se vineam circumeundo custodire, ac fures inde amovere, largè offerunt. Quibus agricola inquit, *Duos habeo boves, qui, cùm nihil promittant, eandem hanc operam nihil minùs præstant. Itaque satius est mihi illis, quàm vobis, aquam exhibere.*

Fabula significat, non esse illis subveniendum, qui vani & inutiles sunt.

De

De Jove.

Cum Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quaque pro viribus suis. Verum enim serpens rosam legit, illamque ore tenens, Jovi obtulit. At Jupiter, ut eum aspexit, palam inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verum à serpente id haudquaquam facio.

Fabula significat, quod improborum munera non esse sine dolis, quivis prudens sibi persuadere debet.

De Simia.

Simia duos catulos parere fertur, quorum ad unum sdu taxat afficitur, & ex affectu illum diligentissime nutrit: alterum verò odit negligitque. Contigit autem, quod, qui in deliciis habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam usque etatem, cœu matris deliciæ, fuit educatus.

Fabula significat, quod hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De Pulice.

Pulex cùm quendam morsu aliquando stimulasset, caputque rogaretur, quisnam esset qui membra sibi depasceret, ait, se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant; nec eam occidere velit, cùm multum mali facere ipse ei nequeat. At homo ille subridens, inquit ei, Eò magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs re quempiam ledere licet.

Fabula significat, quod malorum, licet parum vel multum delinquant, misereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

Pulex suo solito more saltans, super hominis pedem presedit, illumque morsu acriter pupugit. Quà pun-
Elione

Etione homo ille graviter concitus, pulicem cepit, & unguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exiliens, mortem vitavit. Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula declarat, quòd non in minimis, sed in magnis arduisque rebus à diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

HYemis erat medium cùm formicæ sparsim triticum hauriebant. Quod cicada aspiciens, cùm inediâ conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia ut sibi concederent oravit. At cùm formicæ eam rogarent, quidnam æstate fecerit, num segnis & otiosa eo tempore steterit: illis cicada ait, Neque segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Quâ re auditâ, formicæ subridentes inquirunt, Si æstate cecinisti, ut viantes delectares, nunc salta, nè frigore conficiaris.

Fabula declarat, quòd qui quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias, quando non putat, incidit.

De Viro & Uxoribus.

TEMPUS erat veris, quo quidam in deliciis educatus, cùm nec juvenis nec senex esset (semicanus enim erat capillis) duas simul duxit uxores; unam quidem natu grandem, alteram verò juniorem. Cùm omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari studio junior, ut ab anus consuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Postremò ita illum depilârunt, ut calvum ac ridiculum, non absque summo opprobrio, virum reddiderint.

Fabula significat, quòd nulla melior senibus salus existit, quàm fœminis carere, & maxime junioribus, nisi penitus obrui se veliat.

ALIÆ

ALIAE ITEM ALIQUOT

ÆSOPÏ FABULÆ è Græco in Latinum

versæ, incerto interprete.

Impossibilia promittens.

Ir pauper agrotus & malè affectus, cùm à medicis desperatus esset, deos rogabat, pollicens, si sanitatem sibi rursus restituerent, centum boves ipsis oblaturos esse in sacrificium. Uxore autem ejus audiente, Et ubi tibi hæc, si convalueris? Ille ait, Putas enim surrecturum me hinc, ut dii hæc à me repetant?

Fabula significat, multos faciliè polliceri, quæ re comprobare non sperant.

Ranæ.

R*Anæ due in palude pascebantur: æstate autem siccata palude, illâ derelictâ, querebant aliam: ceterùm profundû invenerunt puteum. Quo viso, altera alteri inquit, Descendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa respondens, ait, Si igitur & hîc aqua aruerit, quomodo ascendemus?*

Fabula declarat, non oportere inconsideratè res aggredi.

Canis & Gallus.

C*anis & gallus, in itâ societate, iter faciebant. Vespere autem superveniente, gallus conscensâ arbore dormiebat; at canis ad radicem arboris excavata. Cùm gallus, ut assolet, noctu cantasset; vulpes, ut audivit, accurrit, & stans inferiùs, ut ad se descenderet rogabat: quòd cuperet commendabili adeò cantu animal complecti. Cùm autem is dixisset, ut janitorem priùs excitaret ad radicem dormientem, ut cùm ille apernisset, descenderet:*
illa

illâ querente ut ipsum vocaret, canis statim profiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos insultantes ad fortiores astu mittere.

Leo & Ursus.

LEo & ursus simul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur à seipsis affecti, ut ex multa pugna etiam vertigine corriperebantur, defatigati jacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi prostratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc, per utroque percurrendo, rapuit, fugiensque abiit. At illi videbant quidem ipsam; sed quia non poterant surgere, Nos miseros, dicebant, quia vulpi laboravimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, alios lucrari.

Vespertilio, & Rubus, & Mergus.

Vespertilio, rubus, & mergus, initâ societate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaq, vespertilio argentum mutuatus, projecit in medium: rubus vestem secum accepit: mergus tertius as: & navigaverunt. Tempestate autem vehementi oborta, & navi eversa, omnibus perditis, ipsi in terram evaserunt. Ex illo igitur mergus littoribus semper assidet, num quopiam as ejiciat mare. Vespertilio verò, creditores timens, interdum non apparet, noctu ad pabulum exit. Rubus pratererantium vesti inhaeret, sicubi suam cognoscat querendo.

Fabula indicat, in ea, quibus incumbimus, in posterum incidere,

Pavo & Monedula.

Avibus creaturis regem, pavo orabat, ut se ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula suscepto sermone ait, Sed si, te regnante, aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabula

Fabula declarat, principes non modò propter pulchritudinem, sed ob fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

Singularis animal & Vulpes.

S*ingularis agrestis super quadam sedens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare, nullà proposità necessitate, dentes acueret, ait, Non abs re hoc facio: nam si me periculum invaserit, nequaquam me tunc acucendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potiùs paratis uti.*

Fabula declarat, adversus periculum præparatum esse oponente.

Cassita.

C*assita laqueo capta, plorans dicebat, Hei mihi misere & infelici volucris! non aurum surripui cujusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum; granum autem tritici parvum mortis mihi causa est.*

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnam subeunt periculum.

Hinnulus.

H*innulus aliquando cervo ait, Pater, tu & major & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad vindictam: cur nam igitur sic eos times? Ei ille ridens ait, Vera quidem hæc sunt, fili: unum verò scio, quòd cùm canis latratum audivero, statim ad fugam, nescio quomodo, efferor.*

Fabula declarat, naturâ timidos nullâ admonitione fortificari.

Avarus.

A*varus quidam cùm omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, unâ defosso illic & animo suo & mente, atque quotidie eundo, ipsam videbat: Id autem ex operariis quidam observando cognovit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit, & capillos evellere. Hunc cùm quidam vidisset sic plorantem, & causam audivisset, Ne sic, inquit, ô tu, tristare:*

L

neque

neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit: nam, ut video, neq; cùm aurum erat, utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

ANseres & grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quòd essent leves, statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cùm mansissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expagnatione urbis inopes facillè fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

Testudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Ea autem admonente, procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; inde demisit. Hac autem in petras secidit, & contrita est.

Fabula significat, multos, quia in contentionibus prudentiores non audierunt, seiplos læsisse.

Cerva.

Cerva altero occæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum verò ad mare, unde nihil suspicabatur. Præternavigantes autem quidam, & hoc conjectantes, ipsam sagittarunt: hac autem seipsam lugebat, quòd unde timuerat, nihil passa foret; quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe, quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ verò utilia, noxia,

Cerva & Leo.

Cerva venatores fugiens, in speluncam ingressa est. In leonem autem ibi cùm incidisset, ab eo comprehensa est:

sa est: moriens autem dicebat, Hei mihi! homines fugiens, in ferarum immitissimam incidi.

Fabula significat, multos homines, dum parva fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerva & Vitis.

Cerva venatores fugiens, sub vite delituit. Cum præterissent autem parumper illi, cerva prorsus jam latere arbitrata, vitis foliis pasci incepit. Illis verò agitat, venatores conversi, & quod erat verum, arbitrati animal aliquod sub foliis occultari, sagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat, *Iusta passa sum: non enim offendere oportebat, quæ me servârat.*

Fabula significat, qui injuriâ benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus & Leo.

Cum asino gallus aliquando pascebatur. Leone autem aggresso asinum, gallus exclamavit: & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Ut verò procul hunc persecutus est, quò non amplius galli perveniebat vox, conversus leo devoravit. Hic verò moriens clamabat, *Me miserum & dementem! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratiâ in aciem irrui?*

Fabula significat, plerosque homines, inimicos, qui se de industria humiliârunt, aggredi, atque irâ ab illis occidi.

Olitor & Canis.

Olitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteum. Ratus autem canis eum accessisse, ut se inferius magis obrueret, conversus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reversus, iusta, inquit, patior: nam cur unquam sui interfectorem servare studui?

Fabula in injustos & ingratos,

Sus & Canis.

Sus & canis mutuò convitiabantur. Et sus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus discissuram canem. Canis autem ad hæc dissimulanter dixit, Bene per Venerem nobis iuras : significas enim ab ipsa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustantem nullo pacto in sacellum admittit. Ei sus; Propter hoc igitur magis præ se fert dea amare me : nam occidentem, aut alio quovis modo ladentem me omnino aversatur : tu tamen male oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificiosè in laudem convertere.

Sus & Canis.

Sus & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, se fœcundam esse maximè pedestrium omnium. Et sus occurrens, ad hæc inquit, Sed cùm hæc dicis, scito cacos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, sed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

Serpens unà cum cancro vivebat, inità cum eo societate. Itaque cancer simplex moribus, ut & ille astutiam mutaret admonebat : hic autem minimè obediebat. Cùm observâisset igitur cancer ipsum dormientem, & pro viribus compressisset, occidit. At serpenti post mortem extenso ille ait, Sic oportebat antehac rectum & simplicem esse : neque enim hanc pœnam dedisses.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipsos offendi potius.

Pastor & Lupus.

Pastor nuper natum lupi catulum reperit ac sustulit, unâque cum canibus nutrit. At cùm adolevisset, si quando lupus ovem rapuisset, cum canibus & ipse persequeretur. Cùm canes autem aliquando non possent assequi lupum,

lupum, atque ideo reverterentur, ille sequebatur, ut, cum ipsum assecutus esset, particeps foret venationis, ut lupus: indè redibat. Sin autem lupus extrà non rapuisset ovem, ipse clam occidens, unà cum canibùs comedeat: donec pastor, cum conjectâset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit & occidit.

Fabula significat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

Leo & Lupus.

Leo cum consenuisset, egrotabat, jacens in antro. Accesserunt autem visitatura regem, præter vulpem, cetera animalia. Lupus igitur captâ occasione accusabat apud leonem vulpem, quasi nihili facientem suum omnium dominum, & propterea neque ad visitationem profectam. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito, Et quis, inquit, eorum qui convenerunt tantum profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circûivi, & medicamentum pro te à medico quesivi & didici? Cum autem leo statim, ut medicamentum diceret, imperâset, illa inquit, Si lupo vivente excoriato, ipsius calidam pellem indueris. Et lupo jacente vulpes ridens ait, Sic non oportet dominum ad malevolentiam movere, sed benevolentiam.

Fabula indicat, eum, qui quotidie machinatur, in seipsum laqueum vertere.

Mulier.

Mulier quadam virum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est. Aggravatum enim ipsum ab ebrietate cum observâset, & mortui instar insensatum, in humeros elevatum, in sepulchretum allatum deposuit, & abiit. Cum autem ipsum jam sobrium esse conjectata est, profecta januam pulsavit sepulchreti. Ille autem cum diceret, Quis est qui

pulsat januam? Uxor respondit, Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille; Non mihi comesse, sed bibere, ô optima, offer: tristem enim me reddis, cum cibi, non potius meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi misera! inquit: Nam neque astu profui. Tu enim vir, non solum non emendatus es, sed peior quoque teipso evasisti: in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula significat, non oportere in malis astibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

Vir dives anserem simul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen; sed alterum cantus, alterum mensæ gratiâ. Cum autem oporteret anserem pati ea, quorum causâ nutriebat, nox erat, & discernere tempus non permisit utrumq;: cygnus autem pro anserē abductus, cantat tantum quendam mortis exordium; & cantu significat naturam, mortem verò effugit suavitatē canendi.

Fabula significat, sæpe muscen differre mortem.

Æthiops.

Æthiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus, negligentia ejus qui prius habuit: ac assumpto in domum, omnes ei adhibuit abstersiones, omnibus lavacris tentavit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor paravit.

Fabula significat, manere nuntias ut à principio provenerunt,

Hirundo & Cornix.

Hirundo & cornix de pulchritudine contendebant, Respondens autem cornix ei dixit, Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meum verò corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

Butalis à fenestra quadam pendeat. Vespertilio autem profectus rogavit causam, quare die sileret, nocte caneret.

Caneret. Cùm autem ea non incassum hoc facere dixisset (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait, Sed non nunc te cavere oportet, cùm nulla utilitas, sed antequam capereris.

Fabula significat, in infortuniis inutilem esse poenitentiam.

Cochlex.

R*ustici filius assabat cochleas. Cùm autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes! domibus vestris incensis vos canitis.*

Fabula significat, omne intempestivè factum vituperabile.

Mulier & Ancillæ.

M*ulier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His vero assiduo defatigatis labore, visum est oportere domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evénit autem ipsis hoc facto ut in graviora inciderent mala: nam hera, ignorans gallorum horam, temporius eas excitabat.*

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

M*ulier venefica divinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseverabat, & lucrum inde faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis, & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras avertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?*

Fabula innuit, multos magna promittentes, nè parva quidem facere possent.

Agricola.

A*gricola quidam fodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, coronabat.*

bat. Huic autem Fortuna adstans inquit, Heus tu, cur terra mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura te? Nam si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, scio te tunc me Fortunam accusaturum.

Fabula indicat, oportere benefactorem cognoscere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

D*Uo quidam unâ iter faciebant: & cùm alter securim reperisset, alter, qui non invenit, admonebat ipsum nè diceret, Inveni, sed Invenimus. Paulò post autem, cùm aggredierentur ipsos qui securim perdiderant: qui eam habebat, persequentibus illis, ei qui unâ iter faciebat, dixit, Periiimus. Hic autem ait, Perii dic, non Periiimus: etenim & tunc cùm securim invenisti, Inveni dixisti, non Invenimus.*

Fabula declarat, qui non fuere participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranæ duæ.

D*Uæ ranæ vicinæ sibi erant: pascebantur autem, altera in profundo stagno, & procul à via; altera in via, parùm aquæ habens. Verùm cùm quæ in stagno alteram admoneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur, illa non paruit, dicens, Firmissimè se teneri hujusce loci consuetudine; quousque obtigit, currum prætereuntem ipsum confringere.*

Fabula significat, homines quoque prava aggredientes citiùs mori, quàm mutentur in melius.

Apiarius.

I*N mellarium ingressus quidam absente domino, favum abstulit. Hic autem reversus ut alveolos vidit inanes, stans, quod in his erat perscrutabatur. Apes autem à pastu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum, aculeis percutiebant, pessimèque tractabant. Hic autem ad eas; O pessimæ animantes!*

mantes! furatum vestros favos illesum dimisistis, me verò satagentem vestri percutitis.

Fabula declarat, sic homines quosdam ob ignorantiam ab inimicis non cavere, amicos autem ut insidiatores repellere.

Alcedo.

Alcedo avis est solitaria, semper in mari vitam degens: hanc dicitur hominum venationes caventem in scopulis maritimis nidificare. Ceterum aliquando paritura, nidum fecit. Egressâ autem eâ ad pabulum, accidit, mare à vehementi concitatum vento, elevari supra nidum, atque hoc submerso, pullos perdi. Hæc autem reversa, re cognitâ, ait, *Me miseram, quæ terram ut insidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longè est infidius!*

Fabula declarat, homines etiam quosdam ab inimicis cavendo, ignaros in multo graviores iniiciis amicos incidere.

Piscator.

Piscator in fluvio quodam piscabatur. Extensis autem retibus, & fluxu comprehenso, utrinque funi alligato lapide aquam verberabat, ut pisces fugientes incantè in retia inciderent. Cùm quidam autem ex iis qui circa locum habitabant, id facere videret, increpabat, quòd fluvium turbaret, & claram aquam non sineret bibere. Et is respondit, *Sed nisi sic fluvius perturbetur, me oportebit esurientem mori.*

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maximè operari, cùm patrias in seditionem induxerint.

Simius & Delphis.

Moris cùm esset navigantibus, Melitenses catulos & simios adducere in solamen navigationis, quidam habebat secum simium. Cùm autem pervenissent ad Sunium Atticæ promontorium, tempestatem vehementem fieri contigit. Navi autem eversâ, & omnibus nantibus,

tantibus, natabat & simius. Delphis quispiam ipsum conspiciatus, & hominem esse ratus, digressus levabat, ad terram perferens. Ut verò in Piræo fuit Atheniensium navali, rogavit simium, an genere esset Atheniensis. Cùm autem hic diceret, & claris ibi esse parentibus: rogavit, an & Piræum sciret. Ratus autem simius de homine eum dicere, ait, Et valde amicum esse ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, submergens ipsum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes existimant se decipere.

Muscæ.

I*N cella quadam melle effuso, muscæ advolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus, evolare non poterant. Cùm autem suffocarentur, dicebant, Misera nos, quia ob modicum cibum perimus!*

Fabula significat, multis gulam multorum malorum esse causam.

Mercurius & Statuarius.

M*ercurius scire volens, quanti apud homines esset, vivit in statuarii domum, transformatus in hominem: & visâ statuâ Jovis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset. Hic autem cùm dixisset, Drachmâ; risit. Et quanti Junonis, ait? Cùm dixisset, Pluris; visâ & suâ ipsius statuâ, ac opinatus (cùm nuncius sit deorum, & lucrosus) maximam de se apud homines haberi rationem, rogavit de se. Statuarius verò ait, Si hasce emeris, & hanc additamentum dabo.*

Fabula in virum gloriosum, qui nullius apud alios est pretii.

Mercurius & Tiresias.

M*ercurius, volens Tiresiæ vaticinium an verum esset cognoscere, furatus ipsius boves ex rure, venit ad ipsum in urbem, similis factus homini, & ad ipsum diver- tit. Boum autem amissione renunciatâ Tiresiæ, ille assum-*

pte

pto Mercurio exiit, augurium aliquod de fure consideraturus. Et hic jubet dicere sibi quamnam avem viderit. Mercurius autem, primò vidisse aquilam à sinistris ad dextram volantem, dixit. Hic non ad se id esse cùm dixisset; secundò cornicem super arbore quadam sedentem vidit, & modò superiùs aspicientem, modò ad terram declinatam, vati refert. Et is, re cognitâ, ait, Sed hæc cornix jurat per cælum & terram, si tu velis, meas me recepturum boves.

Hoc sermone uti quispiam poterit adversus virum furacem.

Canes.

H Abens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum servare. Caterùm si quando venaticus caperet aliquid, qui domum custodiebat, particeps unâ cum eo erat cœnæ. Aggrè ferente autem venatico, & illi objiciente, quòd ipse quotidie laboraret, ille nihil faciens suis nutritur laboribus; respondens ipse ait, Non me, sed herum reprehende, qui non laborare me docuit, sed labores alienos comesse.

Fabula indicat, adolescentes, qui nihil sciunt, haud esse reprehendendos, cùm eos parentes sic educaverunt.

Maritus & Uxor.

H Abens quidam uxorem, quæ domesticis omnibus inimica erat, voluit scire an etiam erga paternos domesticos ità afficeretur. Quapropter cum rationabili pretextu ad suum patrem ipsam misit. Paucis verò post diebus eâ reversâ, rogavit quomodo adversus illos habuisset. Hæc verò cùm dixisset, Bubulci & pastores me suspectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, si eos odisti qui manè greges agunt, serò autem redeunt, quid sperare oportet eos, quibuscum toto conversaris die?

Fabula significat, sic sæpe ex parvis magna, & ex manifestis incerta cognosci.

Hædus

Hœdus & Lupus.

Hœdus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, *O lupo, quoniam credo me tuum cibum futurum, nè injucundè moriar, cave tibi à primùm ut saltem. Lupo autem canente tibi à, atque hœdo saltante, canes cùm audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus, hœdo inquit, Meritò hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquas cùm sim, tibicinem non agere.*

Fabula significat, qui ea, quibus naturâ apti sunt, negligunt, quæ verò aliorum sunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes.

Cancer è mari cùm ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit, ac eum rapuit. Ille devorandus ait, *Sed ego condigna patior, qui marinus cùm sim, terrestris esse volui.*

Fabula significat, homines etiam qui propriis derelictis exercitiis, & quæ nihil conveniunt aggrediuntur, meritò infortunatos esse.

Citharædus.

Citharædus rudis in domo calce incrustatâ familiari-ter, ut solebat, canens, & contrâ resonante in se voce, existimabatur valde canorus esse: verùm elatus super hoc, cogitavit & theatro sese committere oportere. Profectus verò ad se ostendendum, cùm malè admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Fabula significat, ex rhetoribus quosdam, qui in scholis videntur esse aliqui, cùm ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

Fures in domum quandam ingressi, nihil invenerunt nisi gallum, atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus, rogabat ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixerunt,

vunt, Sed propter hoc tantò magis occidèris : illos enim excitando, furari nos non sinis.

Fabula significat, ea maximè pravis esse adversa, quæ bonis sunt beneficio,

Cornix & Corvus.

Cornix corvo invidens, quòd is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idque crederetur uti futura prædicens, conspicata viatores quosdam prætereuntes, ivit super arborem quandam, stansque valde crocitavit. Illis autem ad vocem conversis, & admiratis, re cognitâ, quidam inquit, Abeamus heus vos: cornix enim est quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præstantioribus certantes, præterquam quòd non ad æqua perveniunt, risu quoque dignos esse.

Cornix & Canis.

Cornix Minervæ sacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit, Quid frustra sacrificia absumis? Dea enim adeò te odit, ut ex peculiaribus quoque tibi auguriis fidem sustulerit. Cui cornix, Ob id magis ei sacrifico, ut reconcilietur mihi.

Fabula significat, plerosque ob lucrum non veteri inimicos beneficiis prosequi.

Corvus & Serpens.

Corvus cibi indigens, ut serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cum se vertisset, atque momordisset ipsum, corvus morturus dixit, Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereoi!

Fabula in virum, qui ob thesaurorum inventionem de salute periclitatur.

Monedula ac Columba.

Monedula, in columbario quodam columbis visis bene nutritis, dealbavit sese, ivitque ut & ipsa
(eodem

eodem cibo impertiretur. Ha verò, donec tacebat, rata eam esse columbam, admiserunt: sed cùm aliquando oblita, vocem emisisset, tunc ejus cognitâ naturâ, expulerunt percutiendo: eâque privata eo cibo, redit ad monedulas rursus: & illæ, ob colorem cùm ipsam non noscerent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens, neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes avaritiam, præterquam quòd nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

Monedulam cùm quis cepisset, & pedem alligâisset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi parumper libertatem nacta est, fugit, in suumque nidum se contulit. Circumvoluto verò ramis vinculo evolare haud valens, cùm moritura esset, secum loquebatur; Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutem, incantè meâ me vitâ privavi!

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cùm se à mediocribus student peti- culis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

Jupiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic, eo trito & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cùm verò, solo relicto sutore, multum superesset medicamento, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maximè verò omnium sutores.

— Fabula in mendaces artifices.

Jupiter:

Jupiter, formatis hominibus, omnes illis affectus indidit; solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens undenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic verò primum indignè ferens, contradicebat: vehementius verò eo instante, ait, Sed ego sanè his
ingre-

ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exibo quamprimum. Ex hoc sanè evenit, omnia seorta inverecunda esse.

Fabula significat, captos amore inverecundos esse.

Jupiter.

Jupiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: solâ verò testudine tardè profectâ, admirans causam tarditatis, rogavit eam quâobrem ipsa ad cœnam non accesserat. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus optima; iratus ipse, damnavit ut domum bajulans circumferret.

Fabula significat, plerosque homines eligere, parcè potiùs apud se vivere, quàm apud alios laurè.

Lupus & Ovis.

Lupus à canibus morsus, & malè affectus, abjectus jacebat. Cibi verò indigens, visâ ove, rogabat ut potum ex praterfluente flumine sibi adferret: si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inveniam. Illa, re cognitâ, ait, Sed si ego potum tibi do, tu & cibo me utêris.

Fabula quadrat in virum maleficum, per simulationem infidiantem.

Lepores.

Lepores olim belligerantes cum aquilis, invocârunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui vos sitis, & cum quibus præliemini.

Fabula significat, eos, qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemere.

Formica.

Quæ nunc formica, homo olim fuit: hic agricultura assiduè incumbens, non erat propriis laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Jupiter autem indignatus hujus avaritiâ, transmutavit eum in hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verùm cùm mutasset formam, non & affectum mutavit: nam usque nunc arva circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula indicat, naturâ pravorum, etli maximè speciem transmutaverint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

Vespertilio in terram cùm cecidisset, à mustela captus est; & cùm occidendus esset, pro salute rogabat. Hâc verò dicente, non posse ipsam dimittere, quòd naturâ volucris omnibus inimica foret, ait, Non avem, sed murrem esse; & sic dimissus est. Deinde autem cùm iterum cecidisset, & ab alia mustela captus esset, nè voraretur orabat. Hâc autem dicente, cunctis se inimicam esse muribus; hic, Non mus, sed vespertilio sum, dicebat; & rursus dimissus est: atque ita evenit, bis mutato nomine, salutem consecutum fuisse.

Fabula indicat, neque nos in eisdem semper esse oportere, considerantes eos qui ad tempus mutantur plerumque pericula effugere.

Viatores.

Viatores secundum littus quoddam iter facientes, viderunt in speculam quandam, & ibi conspicati sarmenta procul natantia, navem esse magnam existimârunt: quamobrem expectaverunt, tanquam appulsura ea esset. Cùm verò à vento lata sarmenta propius forent, non navim ampliùs, sed scapham videre videbantur. Adveniens autem illis, cùm sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt, Ut nos igitur frustra quod nihil est expectabamus!

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improvviso terribiles esse videntur, cùm periculum feceris, nullius esse pretii.

Asinus sylvestris.

Asinus sylvestris, asino viso domestico in loco quodam aprico profectus ad ipsum, beatum dicebat & corporis

poris habitudine & cibi perceptione. Deinde autem cū vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem, & baculis ipsum percutientem, ait; Ast ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula & miseria.

Asini.

A Sini olim, propterea quod assidue onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Jovem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens id non posse fieri, ait, Tunc eos liberatum iri laboribus, cū mingendo fluvium fecerint. At illi eum verum dicere existimantes, ex illo & nunc usque ubi aliorum urinam viderint asinorum, illuc & circumstando mingunt.

Fabula indicat, unicuique quod fatale est, incurabile esse.

Asinus & Vulpes.

A Sinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Caterum visâ vulpe, tentavit & hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait; Compertum habeto, quod & ego timuisssem, nisi rudentem audivisssem.

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra sunt, aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.

Asinus & Ranæ.

A Sinus ligna ferens, pertransibat paludem quandam. Lapsus autem ut decidit, nec surgere posset, lamentabatur ac suspirabat. Rana autem quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, si tanto hîc tempore, quanto nos, fuisses, cū, quia paululum cecidisti, sic lamentaris?

Hoc sermone uti quisquam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cū ipse majoribus facile resistat.

M

Asinus

Asinus & Corvus.

Asinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat: Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus prateriens ipsum vidit, & dixit, Miseri nos, quos si tantum viderit, persequitur; huic autem & aridet.

Fabula indicat, maleficos homines, si tantum appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

Asinus & vulpes, inita inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo vero cum occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem, tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissurum eam dixisset, illa adducto asino, in casses quosdam ut incideret, fecit. Sed leo videns illum fugere minimè posse, primum vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos, qui sociis insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

Gallina, serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait; O demens, quid hac nutris, que cum excreverint, à te prima injuriam auspicabuntur?

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

Cum primum visus est camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi vero procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eò usque, ut ad eum accederent. At intellecto paulò post, bellua non inesse bilem, eò contemptius ière, & frana ei imponderent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens.

Serpens.

Serpens à multis hominibus pessundatus, Jovem postulavit. Jupiter autem ad eum dixit; Si qui prior conculcavit pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.

Fabula significat, eos qui prius invadentibus resistunt, aliis formidolosos fieri.

Columba.

Columba siti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, usque adeò ut pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines, ob vehementes alacritates inconsultò res aggredientes, injicere sese in perniciem.

Columba & Cornix.

Columba in columbario quodam nutrita, fecunditate superbiebat. Cornix verò eâ auditâ, ait; Heus tu, desine hæc re gloriari: nam quò plures paris, eò plus mororis accumulas.

Fabula significat, ex famulis quoque eos esse infelicißimos, qui in servitute multos filios procreant.

Dives.

Dives duas habens filias, alterâ mortuâ præficus conduxit. Cùm verò alterâ filia dixisset; Ut nos misera! ipsa, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ verò, quibus non est necessarium, vehementer plangunt: Mater ait; Nè mirare filia, si hæc ita lamententur: nam nummorum gratiâ id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

Pastor actis in quercetum quoddam ovibus, stratâ sub quercu veste, ascendit, & fructum decuriebat. Oves

M 1

verò

verò inter edendum glandes, nesciæ, & vestes unà devorârunt. At cùm pastor descendisset, & quod erat actum vidit; O pessima, ait, animalia! vos ceteris vellera ac vestes præbetis; à me verò, qui vos nutrio, & vestem surripitis.

Fabula indicat, plerosque homines ob dementiam, eos, qui nihil ad se attinent, beneficio afficere, in domesticos mala operari.

Bubulcus.

Bubulcus armentum taurorum pascens, amisit virtutem; lustrando omnem solitudinem, indagando moram traxit. Ubi invenire nihil potuit, precatus est Jovem, si furem qui vitulum cepit ostenderet, hædum in sacrificium oblaturum. Caterùm proficiscens in quercetum quoddam, invenit à leone devorari vitulum. Trepidus igitur & perterritus, elevatis manibus suis in cælum, ait; O domine Jupiter, promiseram tibi hædum me datum esse, si furem invenirem; nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui, dum quippiam amiserint, precantur ut inveniant: cùm invenerint, querunt effugere.

Aquila.

Super petra aquila sedebat leporem raptura: hanc autem quidam percussit sagittâ; quæ intra ipsam ingressa est, sed crena cum pennis ante oculos stabat: quam cùm vidisset; Et hoc mihi altera mœstitia, quod propriis pennis inteream.

Fabula significat, durum esse, cùm quis à suis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes.

Qui sub cœno celabatur vermis, super terram egressus dicebat omnibus animalibus; Medicus sum medicaminum doctus, qualis est Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, te ipsum claudam non curas?

Fabula indicat, nisi præ se experientia fuerit, omne verbum inane esse.

Gallina

Gallina auripera.

Gallinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam aliis gallinis similem reperit. Hic multum sperans se inventurum divitiarum, etiam exiguis illis privatus est.

Fabula indicat, oportere contentum esse præsentibus, & fugere inexplabilitatem.

Lupus & Vetula.

Lupus esuriens circuibat querendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audit lugentem puerulum, eiq; dicentem anum; Desine plorare: sin minus, hac horâ tradam te lupò. Ratus igitur lupus seriò loqui aniculam, expectabat ad multam horam. Sed cùm advenisset vespera, audit rursus anum blandientem puerulo, ac dicentem; Si venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus cundo dicebat; In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non respondeat.

De Culice & Leone.

Culex ad leonem accedens, ait; Neque timeo te, neque fortior me es. Minus mihi adesse virium ideo existimas, quòd laceres unguibus, & dentibus mordeas? hoc & femina cum viro pugnans facit. Ego verò longè sum te fortior. Si verò vis, veniamus ad pugnam. Et cùm tuba cecinisset, culex inhaesit mordens circa nares ipsius laeves genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit seipsum, donec indignatus est. Culex autem, victo leone, cùm sonuisset tuba, & epinicia cecinisset, evolavit. Araneæ verò vinculo implicitus, cùm devoraretur, lamentabatur, quòd, cum maximis pugnans, à vili animali araneâ occideretur.

Fabula quadrat in eos, qui prosterunt magnos, & à parvis prosteruntur.

FINIS.

Sales, five Facetiæ multum jucundæ,
selectæ ex libello POGGI Florentini,
Oratoris eloquentissimi.

De Pigritia Adolescentis.

Bonatus adolescens facetus è familia Galiscorum, dum
essemus Constantia, admodum tardè surgebat è lecto.
Cum socii eam tarditatem culparent, quidve tam diu
in lecto ageret, percontarentur, subridens respondit,
Litigantes disceptantesque ausculto. Adsum enim
manè mihi è vestigio, cum expergiscor, duæ habitu muliebri; Soli-
citus videlicet & Pigritia. Quarum altera surgere hortatur, &
aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem in-
crepans, quiescendum inquit, & propter frigoris vim in calore lecti
permanentiam, indulgendumque corporis quieti, neque semper labo-
ribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur: ita ut cum
diutius disputent atque altercentur, ego tamen æquus iudex, in nul-
lam partem declinans, audio disputantes, expectans quoad sint sen-
tentia concordēs. Hoc fit ut surgam tardiùs, expectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

Esurians quondam vulpes ad decipiendas gallinas, quæ gallo ducē
arbores excelsiorem, quod sibi aditus non erat, ascenderant, ad
gallum blandè accessit: quem comiter cum salutasset, Quid in excelsis
agis, inquit? Nunquid non audisti nova hæc recentia tam salutaria
nobis? Nequaquam, cum gallus respondisset; Atqui prænuucia hæc
accessi, ait, ad communicandum tecum alacritatem. Animalium om-
nium concilium celebratum est, in quo pacem perpetuam omnium
inter se firmarunt, ita ut omni sublato timore, nulli ab altero in-
sidia aut injuriæ fieri amplius queant, sed pace & concordia omnes
fruantur: licet abire unicuique, vel soli, quod velit, securè. Descen-
dito igitur, & hunc festum agamus diem. Agnitæ vulpis fallaciæ,
gallus, Brum, inquit, adfers nuncium, & mihi gratum: & collum
altius protendens, prospecturoque longius, & admiranti similis, in-
pedes

pedes se erexit. Tum, Quidnam aspicias? vulpes cum dixisset; Duos, inquit, magno cursu, ore patulo, adventantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valet, inquit: mihi fuga expedit antequam illi adveniant; & simul cœpit abire. Huic gallus, Quoniam fugis, aut quid times, ait? Siquidem pace constituta nihil timendum. Dubito, inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis.

Hoc pacto, dolo elusus est dolus.

De Muliere obstinata, quæ Virum pediculosum vocavit.

Mulier quæ adam è nostris admodum viro contraria, semper verbis ejus objurgando refragabatur, perstans in eo quod cœperat, ita ut superior esse vellet. Habitâ semel cum viro gravi altercatione, maritum pediculosum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cadens ac calcibus. Quod magis cadebatur, eò plus illa pediculosum appellabat. Vir tandem verberando lassus, ut uxoris pertinaciam superaret, per funem in aquæ puteum demisit, suffocaturum se dicens, nisi verbis ejusmodi abstineret. Instantius perseverabat etiam in aqua ad mentum usq; constituta, verbum illud continuans. Tum vir, nè amplius loqui posset, in puteum demersit, tentans si eam mortis periculo à verborum pertinacia posset avertere. At illa, loquendi facultate ademptâ, etiam dum suffocaretur, quod loqui nequibat digitis exprimebat: nam manibus super caput erectis, atque unguibus utriusque pollicis conjunctis, saltem quo potuit gestu, viro pediculosos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à feminis occidi consueverant.

De eo qui Uxorem in flumine peremptam quærebat.

Alter uxorem quæ in flumine perierat quærens, adversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, eum deorsum secundum aquæ cursum illam quærendam admoneret; Nequaquam hoc modo reperitur, inquit: Ita enim, dum vixit, lifficilis ac morosa fuit, reliquarumque moribus contraria, ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote qui Caniculum sepelivit.

Erat sacerdos rusticanus in Thufcia admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cum mortuus esset, sepelivit in cœmeterio. Sensit hoc episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum vocat. Sacerdos, qui animum episcopi satis noverat, quinquaginta aureos secum deferens, ad episcopum

devenit. Qui sepulturam canis graviter accusans, iussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non mirareris si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano, tum in vita, tum præcipue in morte. Quidnam hoc est, ait episcopus? Testamentum, inquit sacerdos, in fine vita condens, sciensque egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus, testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absoluit.

De Milite qui Uxorem habuit litigiosam.

Hæbat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorem litigiosam ac perversam, quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel (ut aiunt) devotum suum, querelas viri & vitia deferbat. Hic Equitem reprehebat objurgabatque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum: quâ factâ, non dubitabat conventuram inter eos concordiam. Paruit Eques. Et cum Religiosus eum sua peccata explicare iussisset, Nequaquam est opus, inquit: quicquid enim unquam commisi, & multo plura etiam, ab uxore sæpius tibi recitata extiterunt.

Facetissimum de Sene quodam, qui Asinum portavit super se.

Dicebatur inter secretarios Pontificis, eos, qui ad vulgi opinionem viverent, miserrimâ premi servitute; cum nequaquam possi vile esse, cum diversa sentirent, plícere omnibus, diversis diversa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemania scriptam fabulamque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absque onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficisceretur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culpârunt, quòd asellum nihil ferentem neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere fuerent; cum alter præ senectute, alter præ ætate tenera vehiculo egeret. Tum senex adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alii conspicientes, culpârunt stultitiam senis, quòd adolescente, qui validior erat, super asinum posito, ipse ætate confectus pedibus asellum sequeretur. Is, mutato consilio, atque adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Paululum verò progressus, auditur alios se culpantes, quod parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam servum post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens. His verbis permotus, filium secum asello superimposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus autem ab aliis, æ-

sus

suus esset asellus; cum annuisset, castigatus est verbis, quod ejus, tanquam alius, nullam curam haberet, minimè apti ad tantum onus, cum satès unus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententiis, cum neque vacuo asello, neque ambobus, neque altero superimposito, absque calumnia progredi posset, tandem asellum pedibus junctis ligavit, atque baculo suspensum, suo filisque collo superimpositum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem spectaculi edrisum effusis, ac stultitiam amborum, maxime verò patris, increpantibus, indignatus ille, supra ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen deiecit, atque ita amisso asino domum rediit. Ità bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satisfaciens asinum perdidit.

De Homine qui in somnis Aurum reperiebat.

AMicus quidam noster aurum à se repertum noctu per somnum referebat in coetu. Tum quidam, Vide nè tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus cecidit. Cum somnium narrari posceremus, Vicinus, inquit, noster somniavit, ductum se à demone in agrum ad aurum effodiendum: cum multum reperisset, Non licet, inquit demon, nunc auferre; sed signa locum, ut cognosci à te solo queat. Cum alter quo signaculo uteretur peteret; Caca hîc, inquit demon, nam hoc maxime modo nullus hîc aurum esse suspicabitur, & tibi soli res nota erit. Annuit vir; & statim expergescit, sensit in lecto ventrem admodum laxasse. Inter fetorem & stercus cum surrexisset, domo exiturus, capiti capitum ultimum imposuit, in quo catus eâ nocte stercus fecerat: iniquo fetore permotus, inquinatum caput & caesariem lavit. Ità aureum somnium in merdam rediit.

De derisione hominis Porcum occidere volentis.

MOS erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidisset, viciniam ad cenam invitaret. Quidam, quo pacto eam impensam vitaret, compatrem consulit. Dic (inquit ille) cras, porcum tibi hâc nocte furto ablatum. Et simul, nihil tale illo verente, quidam clam porcum nocte furto surripuit. Manè conspiciens sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur, porcum sibi furto surreptum. Tum alter, Rectè, compater mi, sapis, inquit; ità enim te docui locuturum. Cum ille sæpius & per omnes deos juraret, id verum esse: Bene agis, respondebat, & secundum consilium meum. Cum ille juramento iteraret, Hoc modo te loqui debere antea monui, respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De Vulpe à Rustico in palea abscondita.

Vulpes olim fugiens in venatione canes, divertit ad rusticum, qui in area triticum terebat, rogans ut à canibus se tueretur: & simul pollicita est, nunquam se ejus pullos gallinaceos lesuram. Annuit rusticus conditioni, & sumptis paleis furculâ vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem querens: rogabant autem rusticum, nunquid vulpem fugientem vidisset, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam defugisse, vultu verò & oculis latere sub paleis innuebat. Illi, potiùs ad verba quàm ad nutum respicientes, abiérunt. Tum rusticus, detectâ vulpe, Serva, inquit, modò promissa: nam verbis meis evasisti, cùm dicerem abiisse. At illa, quæ sibi timens per rimam inter paleas rusticum contemplantur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuere, sed actus satis mali.

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De Florentino qui Equum emerat.

Notus mihi Florentinus, Romæ empturus necessariò equum. pactus est cum venditore, qui 25 aureos, pretium carius equo, postulabat; se 15 daturum in præsentia, reliquorum verò se debitorem ejus esse velle annuit. Venditor postridie cùm residuum posceret, solutionem recusans, Servabo conventa, emptor inquit: Pepigimus quidem ut debitor tuus sim futurus; si autem tibi satisfecero, non sum debitor tuus ampliùs futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

Hortatus est Christianus quendam infidelem Ægyptium, quocum sibi diutina vitæ consuetudo fuerat, cùm is in Italiam venisset, ut semel interesset in Ecclesia dum missa solennis celebraretur. Assentitur ille, & missæ interfuit cùm Christianis. Rogatus deinde in cœtu, quid sibi de cæremoniis & solennitate officii videretur; respondit, Omnia rectè & ex ordine præter unum sibi videri: nullam enim charitatem in ea missa esse servatam; cùm unus solum, reliquis esurientibus, comedisset ac bibisset, nullâ portione cibi ac potûs reliquis impensâ.

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

Trannus, ad exhauriendum bona subditi qui se multa facturum jactitabat, sub gravi pœna præcepit, ut asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet jussus, decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem suscepisset. Ille
amicos

amicos consolatus, Nihil timeo, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit solutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote, Epiphania an vir esset vel
fœmina, ignorante.

SOcius quidam de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis suis. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuncians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit vel fœmina: sed quisquis extiterit, à nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Canulena Tabernario placita.

Viator quidam esuriens, cum divertisset ad cauponam, ventrem cibo potuq; implevit. Perenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satîs esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse, respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecunia contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere, & an ea placeret, interrogavit. Cum abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hic viator, Dicam ergo nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & arrepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem quâ viatores uti consueverunt; Metti mano alla borsa, & paga l'hoste: Hoc est, Mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes: Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaque absque solutione discessit.

De Sancti Antonii Fratre, & Laico, & Lupo.

Religiosus ex his quæstuariis qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit eâ pollicitatione, ut assereret omnes res suas, & oves præsertim, per eum annum salvas & incolumes fore. Huiusmodi rusticus promissis fidens, cum oves licentiùs vagari permisisset, lupo plures ex eis comedit. Quæ ex re indignatus villicus, cum altero anno quæstarius pro frumento rediret, negavit se quidquam daturum, & simul questus est, inanes ejus fuisse pollicitationes. Sciscitanti causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A lupo? inquit alter. Oho, mala est bestia, & absque fide. Cave tibi ab eo: non enim sanctum Antonium tantum, sed ipsum Christum, si posset, falleret.

Stultum est his fidere, quorum exercitum in fraudando consumitur.

Ridenda

Ridenda de paucitate amicorum Dei responsio.

Ad egrum quendam, civem nostrum persacerum, qui gravi morbo diu. Atius torquebatur, accessit Religiosus hortandi gratiâ. Cui quidam, inter cetera consolationis verba, dixit, solere Deum, quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mirum est, inquit egrotus, si tam paucos amicos habet. habiturus, si ita traheret eos, etiam pauciores.

De Medico qui insanes curabat.

Plures colloquebantur de supervacua cura (nè dicam stultitiâ) eorum, qui canes & accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus, Recte hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Cum narrari fabulam posceremus, Fuit, inquit, olim civis Mediolani, dæmænum & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio huiusmodi: Habebat domi aream, & in ea lacunam aque foetide atque obscure, in qua nudos ad palum ligavit eos qui insani adducebantur, alios usque ad genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundius, pro insanie modo; ac eos tam diu aquâ atque mediâ macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter ceteros quidam, quem usque ad femur in aquam posuit: qui post quindecim dies cepit respicere, ac curationem rogare, ut ex aqua reduceretur. ille hominem exemit à cruciati, eâ tamen conditione, nè aream egrederetur. Cum diebus aliquot parvisset, ut universam domum perambulet, at exteriorem januam non egrederetur, permisit: reliquis sociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans verò aliquando super ostium (neque enim egredi videbat, timore lacune) advenientem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate: neque enim quæ ante insaniam viderat, tenebat memoriâ. Cum accessisset juvenis, Hæus tu, inquit ille, ausculta; oro, mihi paucis, si libet, responde. Hoc quo veheris quid est? & quamobrem illud tenes? Equus, inquit; & aucupii gratiâ. Tum deinceps, Verum hoc quod manus gestas quid vocatur? & in quare illo uteris? Accipiter, respondit; & aucupio aptus querquedularum, & perdicum. Tum alter; tu qui te comitantur, qui sunt? agè, & quid profunt tibi? Canes, ait; & aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæc autem aves, quarum capiendarum causâ tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum conferas totius anni capturam? Parum quid nescio, cum respondisset, & quod sex aureos non excederent subdit homo, Quænam est equi, canemque, & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiâ equestris juvenis; Ho, ho, inquit, abi hinc ocyûs, oro, atq. adeo evola, antequam re-

dicus domum redeat: nam si te hic compererit, veluti insanissimum omnium qui vivunt, in lacunam suam conjiciet curandum cum ceteris mente capitis, atque ultra omnes, usque ad mentum in aquam summam collocabit.

Ostendit aucupii porro studium summam esse dementiam, nisi aliquando, & ab opulentiis exercitii gratia fiat.

Facetissimum consilium Minacii ad Rusticum.

Rusticus cum castaneam arborem ad excutiendos fructus ascendisset, decidens ex ea, costam effregit pectoris. Hunc ad consulendum accessit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum se illi normam dixit, quâ servatâ, nunquam ex arbore caderet. Vellem hic antea, inquit ager, consuisses; at tamen in futurum poterit prodesse. Tum Minacius, Fac semper inquit, nè sis celerior in descensu quàm in ascensu; sed eâ quâ ascendis tarditate, descendas: hoc pacto nunquam precipitem te agas.

Ejusdem Minacii lusoris responsio.

Idem Minacius cum aliquando nummulos ex vestes insuper ad taxillas lusisset (egens enim erat) stans ad ostium tabernæ cujusdam sedebat. Videns moerentem flentemque amicus; Quidnam est tibi inquit. Nihil, Minacius ait. Cur nam ergo, si nihil habes, ploras? Hoc solum quod nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergo, si nihil habes, ploras? ait. Ob hanc ipsam causam, respondit, quoniam nihil est mihi. Alter, nihil causæ cur ploraret, intelligebat: alter, nihil sibi reliquum superesse à ludo plorabat.

De Paupere Monoculo, qui frumentum empturus erat.

Tempore quo Florentiæ summa aliquando erat annonæ caritas, accessit pauper luscus ad forum, quosdam sextarios frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter superperveniens. quanti sextarius frumenti venderetur: Homini oculo, inquit, constat; d. signans his verbis annonæ caritatem. Hoc audiens scitulus, qui aderat, puer. Cur tu ergo, ait, tam grandem saccum portasti, cum non amplius quàm unum sextarium possis emere?

Fabula Mancini.

Mancinus vir rusticus oppidanus meus, frumento ad Figinum castrum a sellis vehendo exercebatur, quos ille complures ad vecturam sumebat. Cum ille semel à mercatu rediens fessus è vin, ascendisset a finem

quendam

quendam præstantiorem, computatis in viâ asinis præibat, domo appropinquans; eo quæ quo vehebatur minimè annumerato, visum est ei unum deesse. Turbatus igitur, ac reliquis asinis uxori quos restitueret commendatis, confestim eo asino quo ferebatur ad mercatum septem millibus passuum retrocedit: quærénsque à singulis obviis, an asinum quempiam amissum reperissent: cum omnes negarent, domum nocturnè, mærens, & dolens iacturam asini, rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cum descendisset, illum, quem tanto studio & dolore quæsierat, asinum esse cognovit.

De illo qui aratrum super humerum portavit.

Alter Pierus nomine, admodum incultus, cum usque ad meridiem arasset, fessis bobus, & ipse labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum super asellum alligat: deinde asellum, præmissis bobus, ascendit. Qui cum nimio onere gravatus sub pondere deficeret, sensit tandem Pierus asellum ire non posse. Tum descendens, atque aratrum super humerum ponens, rursus asellum ascendit, inquiens, **Nunc** rectè ambulare potes: non enim tu, sed ego aratrum fero.

FINIS.

Joseph Montee Book Store

Joseph Montee Book Store

77
63 4
112
25. 6.
10 5

20 7

1887

Washington D.C.

Amor
46

Quon

,

7

